

Halimbai Hársfa Óvoda

és

Családi Bölcsőde

Pedagógiai Programja

2018. szeptember 1.

Tartalom

Küldetésnyilatkozat	4
Törvényi háttér.....	5
I. Bevezető.....	6
II. Óvodánk jellemzői, gyermekkép, óvodakép.....	8
III. Óvodai nevelésünk célja, alapelvei	12
1. Az óvoda nevelési célja.....	12
2. A program megvalósulását, a gyermeki fejlődést elősegítő alapelvek	12
2. 1. Az elfogadás, a tisztelet, a megbecsülés és bizalom elve	12
2. 2. A differenciált fejlesztés elve	13
2. 3. Gyermeki szükséglet figyelembevételének elve	13
2. 4. A tevékenység elve. Cselekvésközpontúság	13
2. 5. A játékosság elve	13
2. 6. Egészségnevelési és környezeti nevelési alapelvek	14
IV. Az óvodai nevelés feladatai	15
1. Az egészséges életmód kialakítása	
Hársfa óvoda helyi egészségfejlesztési programja.....	15
2. Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása, ezáltal a gyermek közösségi életre való felkészítése, erkölcsi nevelése	27
3. Az anyanyelvi nevelés, - az értelmi fejlesztés és nevelés	31
4. Óvodánk kiemelt feladatai	34
4.1. Hagyományápolás	34
4.2. Környezettudatosság	37
4.3. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlődését szolgáló intézkedések	38
- Szociális hátrányok enyhítése.....	38
- Esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések	41
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek ellátása.....	44
1) A tanulási zavarok megelőzése	45
- Sajátos nevelési igényű gyerekek nevelése	47
- Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek nevelése az óvodában	53
2) Tehetséggondozás.....	55

4.4. Bölcsődei nevelésünk- szakmai program	57
V. Az óvodai élet megszervezésének elvei	73
1. Az óvoda személyi feltételei	73
2. Az óvoda tárgyi feltételei	75
3. Az óvodai élet megszervezésének szinterei	75
4. Az óvoda kapcsolatrendszere	80
Óvoda – család	80
Óvoda – Halimbai Óvodásokért Alapítvány	82
Óvoda – iskola	82
Óvoda – Pedagógiai Szakszolgálat	82
Óvoda – fenntartó	83
Óvoda – egészségügyi szerv: védőnő, orvos	83
Óvoda-módszertani bölcsőde	83
Óvoda – közművelődési intézmény	84
Óvoda – dr. Szalai Miklós Emlékház	84
VI. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai.....	85
1. Játék	85
2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	88
Vers, mese, bábjáték	91
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	95
Rajzolás, mintázás, kézimunka	100
Mozgás	105
A külső világ tevékeny megismerése	108
Hársfa óvoda helyi környezeti nevelési programja	113
3. Munka jellegű tevékenységek	116
VII. Gyermekvédelem	118
VIII. A fejlődés jellemzői óvodáskor végén.....	121
IX. Óvodánk írásos dokumentumai	124
Felhasznált irodalom	129
Érvényességi rendelkezések	130
Legitimációs záradék.....	131
Kötelező eszköz és felszerelések jegyzéke.....	134

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Feladatunknak tekintjük óvodánkban az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, családi légkör kialakítását, ahol a gyermek személyi és tárgyi feltételek biztosítása mellett, játékba ágyazott tevékenységek során, életkori sajátosságainak megfelelően fejlődik.

A családokkal pozitív kapcsolat kialakítására, együttműködésre törekszünk az együttnevelés érdekében. Gyógynövény specifikus zöld óvoda programot valósítunk meg, a fenntartható fejlődésre és a környezetvédelem kiemelkedő szerepére nevelünk.

Célunk gyermekközpontú szemlélettel, a szabad játék alapvető szerepét megőrizve, olyan korai alapozó tevékenységet végezni, mely tevékenységek során megvalósulhat a tanulás. Ezáltal a környezetét szerető és védő, környezetében eligazodni tudó, boldog, kiegyensúlyozott gyermekek nevelésére törekszünk.

Mottóink:

„Azért vagyok pedagógus, hogy a természetnek nyers gyémántját szép vigyázattal csiszoljam kristályba.” (Németh László)

„Szent kincs a gyermek teste, lelke,

Szeretni kell azt melegen,

És fölnevelni féltő gonddal,

Hogy tiszta, jó, erős legyen!”

(Szemplér Ferenc)

Törvényi háttér

- Alapító okirat
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2012. évi CXXIV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló törvény módosításáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési – oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VII.28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 138/1992.(X.8.) kormányrendelet a közalkalmazottakról szóló tv. végrehajtásáról a közoktatási intézményekben
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- 149/1997. (IX.10.) kormányrendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról
- 363/2012. (XII.17.) kormányrendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvéről és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvéről
- 137/2018. (VII.25.) kormányrendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról

I. Bevezető

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) – a hazai óvodai neveléstörténet értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok, valamint a gyermeket megillető jogok biztosítása érdekében a Magyar Köztársaság által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve - meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja. Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból indultunk ki, hogy

- a.** az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia; az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- b.** a gyermeket - mint fejlődő személyiséget - gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- c.** a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő szerepet játszanak.

Az Alapprogram szerint az óvodai nevelésben érvényesülhetnek a különböző - köztük az innovatív - pedagógiai törekvések, mivel az alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és széles körű módszertani szabadságának érvényesülését, megkötések csak a gyermek érdekében tartalmaz.

Az óvoda saját nevelési programját 1999-ben a nevelőtestület készítette el az Óvodai nevelés országos alapprogramjára ill. az óvodában folyó gyakorlati munkára építve. A program módosítására 2004-ben, majd 2006-ban, 2010-ben, 2012-ben, 2015-ben került sor, különböző okok miatt (intézményszerkezet változása, fenntartó váltás, törvényi változások). A jelenlegi módosításra a társadalmi változásoknak megfelelően akarás, a megváltozott jogszabályok és az Alapprogram változása végett került sor. Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy az óvodai nevelésünk teljes

időtartamára, annak minden területére kiterjedő programunk hatékonyan működött és működik ma is. Az óvónők a kultúra átadás során mindenkor biztosították valamennyi gyermek számára az egyenlő hozzáférés jogát, a gyermekek egyéni képességeiknek megfelelő mértékben vehettek részt benne. Az eredményességet a gyermekek aktív tevékenykedése szavatolta. Ezáltal lehetővé vált, hogy a gyermekek érzelmileg, szociálisan és értelmileg gazdagodjanak. Kiemelten kezeltük a mozgást, mely a játék mellett a gyermekek fejlődésének alapja, valamint a környezettudatosságot és az egészséges életmódra nevelést. Ennek következtében gyermekeink szeretnek óvodába járni, szívesen és örömmel tevékenykednek, nyitottak a környező világra, szeretik a kihívásokat, tevékenységükben megjelenik a kreativitás. Egyéni fejlődési ütemüknek megfelelően 6-7 éves korukra már rendelkeznek azokkal a személyiségjegyekkel, melyeknek birtokában zökkenőmentesen beilleszkedhetnek az iskolai környezetbe.

II. Óvodánk jellemzői, gyermekkép, óvodakép

1. Óvodánk jellemzői

Az óvoda 1974-ben épült egy volt nagybirtokos család házát övező park még aránylag épségben megmaradt részén. Már az épület felavatásakor kellemes látványt nyújtott lombos fáktól övezett tágas udvarunk. Az akkor készült fém mozgásfejlesztő játékokat azóta tetszetős fa játékokra cseréltük.

2009 nyarán az épületben található szolgálati lakásból a két csoport mellé egy harmadikat alakított ki a fenntartó.

2013. július 1-től működünk önálló intézményként.

Óvodánk a 2010/2011-es nevelési évtől egységes óvoda-bölcsődéként is működött. A 2018/2019-es nevelési évtől (amikor az egységes óvoda-bölcsődék országosan megszűntek) családi bölcsődei szolgáltatással egészítjük ki az óvodai nevelést. 2020-tól mini bölcsőde intézmény működtetésével tervezzük folytatni a 3 év alatti gyermekek napközbeni ellátását.

Az udvaron mindhárom csoportnak egy-egy kiskertet alakítottunk ki, mely a gyerekek tevékenykedtetését szolgálja.

Az óvoda épületén belül egy főzőkonyha is helyet kapott, mely az óvodások étkeztetésén túl az iskolás gyermekeket és a falu idősebb lakóit is ellátja. Főzőkonyhánk dolgozói a különböző ételallergiával együtt élő gyermekek ellátását is vállalják.

Az óvoda tárgyi feltételei a helyi viszonyokat figyelembe véve, a fenntartói költségvetésnek köszönhetően jónak mondhatók. Az óvoda játékkészletét a költségvetésben biztosított kereten túl pályázati forrásokból pótoljuk.

A bútorzat cseréjét az előző ciklusban kitűzött céloknak megfelelően, befejezettek tekintjük. További beszerzésekre az elhasználódás mértékének megfelelően, ill. új igények megfogalmazása esetén kerülhet sor.

Három csoportos óvodánk Halimba és Szóc községek óvodás korú gyermekeinek nevelését látja el. Családi Bölcsődénkben pedig a szolgáltatást nyújtó kisgyermekgondozó biztosítja a napközbeni gyermekfelügyeletet.

Óvodánkba a maximálisan felvehető óvodás gyermekek száma 70 fő, ezen kívül 5 fő

bölcsődés (20 hetestől 3 évesig) gyermek ellátását biztosítjuk.

Nevelési alapelveink kialakításánál meghatározó körülmény, hogy a gyerekek milyen társadalmi környezetből kerülnek hozzánk. A hátrányos helyzetű gyerekek száma korábban 48-52 % körül volt évente. Hátránykompenzáló feladatainkat 2017-től Esélyteremtő Óvoda projekthez csatlakozással is ellátjuk. Jelenleg a családok helyzete javuló tendenciát mutat.

Az anyagiakra való hivatkozással a szülők egy része csak nagyon ritkán képes közös családi programot szervezni. Nagyon sok családnál a kulturális szórakozás a tv-nézésre, különböző számítógépes játékok és közösségi oldalak használatára korlátozódik. Az ingerszegény környezetből érkező gyermekekre külön figyelmet fordítunk. Ezek a körülmények jelentősen befolyásolják kitűzött feladatainkat.

2. Gyermekkép

A gyermekek tisztán, nyílt szemekkel születnek a világra. Mint magvak a napra, az esőre és a kertész gondos munkájára, úgy van szüksége kivétel nélkül minden gyermeknek a feltétel nélküli szeretetre, törődésre, gondoskodásra, és a nevelésre, hogy adottságaik egyéni képességeiknek megfelelően kibontakozhassanak, személyiségük fejlődésnek induljon.

Mivel a gyermek érzelmei útján ismeri meg az őt körülvevő világot, fontos, hogy érdeklődő, fogékony legyen az új ismeretek iránt, meglegyen a test-lélek összhangja.

Legyen képes különbséget tenni a jó és rossz, a helyes és helytelen, a szép és csúnya között. Kötődjön a természethez, tudjon rácsodálkozni, felfedezni, óvja azt. Legyen boldog, önálló és kiegyensúlyozott, viselkedése igazodjon az emberi együttélés szempontjából lényeges szabályokhoz. Ezt szeretnénk lehetővé tenni a korai alapozással.

A gyermekkel való foglalkozást hivatásunknak tekintjük, melynek alappillére a szeretet. A feltétel nélküli szeretet, - "hogyan tisztellek Téged, fontos vagy nekem, amíg Veled vagyok, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van rá" - ezzel segítjük a gyermek önfejlődését, felszínre hozva önmaga értékeit, képességeit, megtanítjuk elfogadni önmagát és másokat.

Ahogy a kertész által gondozott magból palánta, majd termést hozó növény lesz, szeretnénk, ha óvodásainkból egészséges, boldog, sikeres, az élet értelmét megtaláló,

önálló, aktív életre képes felnőttek lennének, akik a társadalom hasznos tagjai, akik újra létrehozzák ezt a parányi, apró csodát, a GYERMEKET.

Óvodás gyermekeink életkoruknak megfelelően vidámak, kiegyensúlyozottak, érdeklődőek, tevékenyek legyenek. Nyugodt, biztonságos, szeretetteljes környezetben, elmélyült játékkal töltsék napjaikat.

Játékos helyzetekben találkozzanak bonyolultabb, ügyességet, akaratot, önállóságot, bátorságot igénylő feladatokkal, gyakorolják a társak előtti szereplést, gondolataiknak formába öntését. Konfliktushelyzetek megoldása során tanulják meg, hogy problémáikat igyekezzenek felnőtt segítsége nélkül, saját maguk kulturáltan, igazságosan megoldani. Így kialakul bennük a jó - rossz felismerése, az együttérzés, a gyengébb védelme, a segítőkészség.

A gyermek, egyedi, mással nem helyettesíthető autonóm személyiség, akinek az a dolga a szeretettel, biztonsággal kipárnázott világban, hogy megtanulja: önmagáért felelős, önmagáról önmagának kell számot adnia. Egy nyitott társadalomnak akkor lesz szabad polgára, ha a szabadság felelősségét, a döntés megannyi lehetőségét, a választás kihívásait játék során megtapasztalta.

Természetes kíváncsiságuk, érdeklődésük felkeltésével, érzelmeik alakításával bizonyos ismeretekhez juttatjuk őket. Így megtanulhatják az élőlényeket tisztelni, az emberek munkája révén létrehozott értékeket védeni, a kialakított rendet óvni, megbecsülni, és a szépet, mint értéket felismerni.

A derűs nyugalmat adó óvodai életben a gyermekek esélyt kapnak arra, hogy önmagukat felismerhessék, hogy saját lehetőségeiknek megfelelően fejlődhessenek, kellő lelki erőt, akaratot és sok-sok pozitív élményt szerezve, szellemileg feltöltődve, fizikailag megerősödve kezdhessék majd az óvoda után az iskolai életet.

3. Óvodakép

Óvodánk szakmailag önálló intézmény, mely a családi nevelés kiegészítőjeként hivatott működni. Fennállása óta törekvései között szerepelt, hogy a Halimba és Szóc községekben lakó óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit biztosítsa, mindenkor ellátva óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkcióit.

Az itt folyó nevelési gyakorlat alapja a gyermekszeretet, a harmonikus, nyugodt,

érzelmi biztonságot nyújtó, egymásra figyelő, segítő, pozitív tulajdonságokat megerősítő óvodai élet. A nevelő tevékenység szervezése során fontos szempont a felnőtt és gyermek sokszínű együttműködése, a játék elsődlegessége.

Az ingerszegény családi környezet és az óvoda természet-közeli elhelyezkedése (erdő és vízi világ) – mely mindenkor a közvetlen tapasztalás és gyermeki tevékenykedtetés lehetőségét adja – indokolja, hogy a gyermekeket a természeti környezet megismerésére, annak védelmére neveljük. Ezáltal alakul a 2-8 éves gyermekek környezettudatos magatartása.

Az egyéni bánásmód, a differenciált, párhuzamosan végezhető tevékenységek tervezése és szervezése érdekében a gyermekeket egyéni ill. mikrocsoportos foglalkoztatási formában tevékenykedtetjük. Néhány tevékenységnek állandó színteret biztosítunk.

Mivel óvodánkban két nagyobb és egy kisebb méretű csoport működik, ezért a gyerekek életkori összetételének megfelelően alakítunk ki vegyes, ill. homogén csoportokat.

Óvodánk az intézmény alapító okiratában foglalt, a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának megfelelő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését is felvállalja. Az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerint a foglalkozáshoz szükséges szakembert, eszközöket a fenntartó biztosítja.

Sajátos nevelési igényű gyermek az, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján: testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével, valamint a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okokra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd.

Célunk, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek számára a gyermeki jogok érvényesülése mellett esélyegyenlőséget biztosítsunk, fejlődésüket elősegítsük.

Alapelvünk, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekeknek joguk van ahhoz, hogy különleges gondozás keretében állapotuknak megfelelő gyógypedagógiai ellátásban részesüljenek.

Kiemelt figyelemmel fordulunk a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felé, számukra is biztosítva az óvoda nyitvatartási idejében a különleges egyéni bánásmódot.

III. Óvodai nevelésünk célja, alapelvei

1. Az óvoda nevelési célja

- a gyermekek sokoldalú, harmonikus, egészséges fejlődésének elősegítése, a magasabb rendű érzelmek kibontakoztatása, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével,
- a családdal szorosan együttműködve korai alapozó tevékenység végzése, mely által a gyerekek az iskolai élet megkezdéséhez szükséges képességekre és készségekre is szert tesznek,
- az óvoda hármaskörének – óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő – feltételeinek biztosítása,
- gyermekek környezettudatos szemléletének, magatartásának megalapozása,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásával esélyegyenlőségük biztosítása.

2. A program megvalósulását, a gyermeki fejlődést elősegítő alapelvek

1. Az elfogadás, a tisztelet, a megbecsülés és a bizalom elve
2. Differenciált fejlesztés elve
3. A gyermeki szükségletek figyelembevételének elve
4. Tevékenység elve. Cselekvésközpontúság
5. A játékosság elve
6. Egészségnevelési és környezeti nevelési alapelvek

2.1. Az elfogadás, a tisztelet, a megbecsülés és a bizalom elve

A gyermekek különböző családi környezetből, más-más előélettel érkeznek az óvodába. Nagy a különbség tapasztalataik, érzelmi életük, a tevékenységekhez való viszonyuk, szocializáltságuk tekintetében.

Fontos, hogy intézményünkbe járó gyermekek mindegyike folyamatosan érezze az őt nevelő személy őszinte érdeklődését, szeretetét, tiszteletét, tudja, hogy mindenkor élvezzi megbecsülését, bizalmát. Az óvodapedagógus személyes példájával kölcsönös tiszteletre, egymás elfogadására, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartására nevel.

2.2. A differenciált fejlesztés elve

Az óvónők meleg, szeretetteljes odafordulással valamennyi gyermeki személyiség fejlődését segítik egyéni sajátosságaikat, fejlettségüket, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotukat figyelembe véve.

E folyamat eredményeként gyermekeink személyiségében pozitív változások mennek végbe. Olyan képességek és készségek alakulnak ki és fejlődnek az egyéni kompetenciák elismerése mellett, melyek alkalmassá teszik őket az iskola megkezdésére.

2.3. Gyermeki szükséglet figyelembevételének elve

Az óvodában olyan légkör és tevékenységrendszer megteremtését tartjuk követendőnek, melyben minden pedagógiai ráhatás a gyermek szükségleteiből (szomatikus, pszichés, motorikus, szociális) indul ki. Mivel a gyermek belső szükségleteinek kielégítése csak aktivitás révén lehetséges, fontos a szükséges feltételek (befogadó-elfogadó légkör, tárgyi-személyi környezet, stb.) biztosítása az egyéni igények figyelembevételével.

2.4. A tevékenység elve. Cselekvésközpontúság

A gyermek tevékenységi vágya az a belső erő, amely a játéknak és egyéb tevékenységi formának is az alapja. A tevékenységi vágyat úgy tekinthetjük, mint amely nem kiapadhatatlan forrás, hanem éppen a sokfajta tevékenységgel lehet állandó utánpótlásról gondoskodni. E folyamatban van kiemelkedő szerepe a játéknak, a játék minden formájának.

A tevékenységek megnyilvánulási formái állandóan fejlődnek. Az óvoda funkciójához tartozik a tevékenységformák fejlődésének nyomon követése. Pl. a megismerő-cselekvő-szociális tevékenység arányainak változása, belső tartalmuk módosulása.

Igazán nevelőértékű csak a pedagógiailag jól átgondolt és rugalmas tevékenységrendszer lehet.

2.5. A játékosság elve

Az óvodai élet egészét átható elv, mely követi a gyermek fejlődését. Célja: a gyermek lényegéhez tartozó játékos beállítódás és játékdominancia figyelembe vétele, és a szabad játék alapvető szerepének biztosítása. A játékosságot úgy kezeljük, mint a

gyermek alaptermészetét, amely a tevékenységek elkülönülésével óvodáskor végére fokozatosan átalakul. A játékoság biztosításának feltételeit az óvodapedagógus teremti meg, illetve önmaga játékos beállítódásával, játékos módszereivel biztosítja. Ennek érvényesítését mindenekelőtt játékos magatartással, játékos megnyilvánulásokkal, a cselekvésbeli önmegvalósítással, az önállóság tiszteletével érhetjük el. Ilyen értelemben átfogja a játékon kívüli tevékenységek egészét. Az óvodai élet játékosága minden más nevelési intézménytől megkülönböztetett sajátja az óvodai nevelésnek.

A gyermekben állandóan jelen vannak a játékot is motiváló erők, melyek a legkülönbözőbb mentális, motoros és szociális megnyilvánulásokban jutnak kifejezésre mindig egyéni és legtöbbször spontán módon.

A játék nem egy tevékenység, hanem az óvodás gyerekek életmódja. Ebben lehet hatékony a fejlesztés, az emberi élethez szükséges tulajdonságok, képességek kibontakoztatása, megalapozása.

2.6. Egészségnevelési és környezeti nevelési alapelvek

Óvodánkban olyan légkör és tevékenységrendszer megteremtését tartjuk követendőnek, amely figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait. Alapelvünk, hogy minden gyermeknek joga van részesülni a teljes testi-lelki jólétét fejlesztő mindennapos egészségfejlesztő tevékenységekben. A folyamat eredményeképpen a gyerekek egészségi állapotának kedvező irányú változását igyekszünk előidézni.

Óvodánk úgy tudja szerves, integrált részét képezni Halimba lakókörzetének, hogy kiemelt figyelmet fordítunk a település természeti, és társadalmi-kulturális jellegzetességeire, adottságaira, a helyi értékekre és problémákra. A Halimbán jellemző gyógynövényes és bányász kultusz óvodásaink életét is befolyásolják.

E két program közös alapelvei:

- a környezettudatos magatartás és életvitel kialakulásának segítése
- a közösségi felelősség felébresztése
- az egészséges életmód kialakításának segítése (helyes táplálkozás, egészségtudatos élet legyen a cél)
- az egészség és a környezet összefüggéseinek felismertetése

IV. Az óvoda nevelési feladatai

Általános feladat a 2-8 éves gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, a gyermekek személyiségének fejlesztése.

1. Egészséges életmód kialakítása
2. Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása, ezáltal a gyermekek értékorientált közösségi nevelése, erkölcsi nevelése
3. Az anyanyelvi, - értelmi fejlesztés, nevelés

Az óvodapedagógus általános feladatai:

- Egészséges életmód kialakítása, prevenciók feladatok ellátása, külső szakemberek bevonásával.
- Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés és szocializáció biztosítása.
- Értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.
- Anyanyelvi nevelés.
- Hátrányos helyzetű gyermek differenciált fejlesztése, egyéni bánásmóddal az esélyegyenlőség megteremtése.
- Az óvodáskorú gyermek fejlődéséhez és neveléséhez szükséges optimális feltételek biztosítása.
- Az iskolai beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődésének közvetett segítése alapozó tevékenységgel.
- Pedagógia tevékenységrendszerünk, tárgyi és személyi környezetünk segítségével a gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozása.

1. Egészséges életmód kialakítása

Hársfa óvoda helyi óvodai egészségfejlesztési programja

A WHO szerint az *egészség*: a testi, lelki és szociális jólét állapota, és nem csupán a betegség hiánya. Az egészség védelme és karbantartása tanítható, fejleszhető. Gyermekkorban az egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van, ezért az óvodai egészségfejlesztésünk kiemelt nevelési tevékenység.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen

belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Alapelvek:

- Az esélyegyenlőség biztosítása minden gyermek számára tevékenység és mozgás terén (kedvező hatással van az értelmi fejlődésre a sokszínű, érdekes, változatos, örömteli, biztonságos, játékos, meseszerű tevékenységek átélése).
- Öndifferenciálás lehetősége (lehetőségek biztosítása az önmegvalósításra, az önkibontakozásra, az önfejlődésre, sajátos, egyéni szükségletek kielégítése, saját tempó figyelembe vétele).
- Tevékenységek választási lehetősége, elegendő idő biztosításával.

Területek:

1. A helyes napirend, egészséges életmód szokásainak kialakítása
2. Egészséges táplálkozás
3. Mindennapos testnevelés, testmozgás
4. Testi, lelki, mentális egészség fejlesztése
5. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

1.1. A helyes napirend és az egészséges életmód szokásainak kialakítása

Napirend:

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirendünk biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti belső, harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

Az óvodai élet szervezésében az egészséges életmód szokásainak kialakítása kiemelt szerepet kap nálunk. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal. A gondozás az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenysége, amely segíti a gyermek szükségleteinek kielégítését, elősegíti

növekedését, fejlődését, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjának kialakulásához és megteremti a nevelési hatások érvényesülésének feltételeit. A gondozás, a gyermekek fejlődése során egyre több egészségnevelési elemet tartalmaz.

Személyi higiéné, tisztaság:

Az egészség egyik fő feltétele a test és a környezet tisztasága:

a tisztálkodás (haj-, bőr-, körömápolás, fülápolás), fogápolás, WC-használat, zsebkendőhasználat, napjában többszöri kézmosás.

A gyermek a családból érkezik az óvodába, magával hozza az otthoni higiénés szokásokat, amelyek nem feltétlenül azonosak az óvoda mindennapos tisztálkodási, testápolási rendjével. A gyermek higiénés állapotának megítélése, szükség esetén a testápolás pótlása az óvodapedagógus (és a dajka) bensőséges ellátását (megszégyenítéstől távoltartását) igényli. A higiénés szemlélet átadása tehát nem jelenthet a gyermek számára megszégyenítést.

Alvás:

A gyerekek alvásiigénye nagy ebben a korban, ezért biztosítjuk számukra a megfelelő mennyiségű és minőségű pihenést, alvást:

- nyugalmat, kényelmes fekhelyet alakítunk ki,
- jó levegőt biztosítunk,
- „alvós kellékeket” beengedjük.

A gyermek alvásiigényének egy részét az óvodában elégíti ki. Az elalvás előtti mesélés, altatók éneklése, dúdolása kondicionáló reflexként hat.

Egészséges öltözködés:

- alkalmazkodik az időjáráshoz,
- megfelel a gyermek komfort érzetének,
- biztosítja a bőr szellőzését,
- mozgásban nem akadályozza,
- tevékenységnek megfelelő és alkalomhoz illő

Fontos a ruhák tárolása: a felsőruházat és alsóneműk szortírozása, megfelelő

elhelyezése. Ez száraz, tiszta helyen, összehajtogatva, ill. fogason tartva történik.

A berendezés kialakításánál figyelünk arra, hogy a használati tárgyak (székek, asztalok, vécésészék, fekhely) az életkornak és magasságnak megfelelőek legyenek.

A környezethigiéniára nevelés magában foglalja az óvoda tisztaságának megóvását, szépítését, virágosítását, a foglalkoztató-termek szellőztetését, az ivóvíz higiéniáját, a helyes fűtés és világítás biztosítását, az udvar tisztán tartását, gondozását, a helyiségek, mellékhelyiségek takarítását (benne az önkiszolgálást is), a taneszközök higiéniáját, rendben tartását. A globális szinten a természet megvédését, a hulladék kezelését, az energiával való takarékoskosságot is.

Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. Az egészségügyi előírásoknak megfelelő, gazdag, esztétikus környezet jó alapot ad az óvodai nevelőmunkához. Nagy hangsúlyt fektetünk a környezeti ártalmak kiküszöbölésére (szelektív hulladékgyűjtés, energiatakarékos izzók, zöld növények a csoportszobákban, stb.) A csoportszobák barátságossá, otthonossá tétele nem csak az ízlésközvetítés miatt, hanem a gyerekek jó közérzetének biztosítása érdekében is fontos.

Tevékenységek:

- Szappannal mosnak kezet, használják a körömféjét, fogat mosnak, fésülik hajukat.
- Öltözködnek, vetkőznek, összehajtják a ruhájukat.
- Önkiszolgáló munkát végeznek saját magukkal kapcsolatos tevékenységeikben, amiben fokozatosan és öntevékenyen vesznek részt a saját fejlődési ütemükben, tempójukban.
- Környezetüket rendben tartják, szépítik.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvónő felhívja a szülők figyelmét a helyes életritmus otthoni kialakítására.
- Elegendő időt hagy a gyermekek számára a tevékenységek elvégzésére.
- Szem előtt tartja a gyermekek otthonról hozott viselkedés- és szokásmintáit.
- Önálló önkiszolgálás szokásait fokozatosan és tapintatosan alakítja ki.
- Személyes példaadással is segíti a testápolási szokások kialakítását.
- A közös mosdóhelyiség használatakor különös figyelmet fordít arra, hogy a

gyermek csak saját tisztálkodási eszközeit használják.

- Igyekszik elérni, hogy minden család szokassa gyermekét a saját személyével kapcsolatos teendők elvégzésére.
- Ennek kialakításában a szülők lehetnek a partnerek.
- A szülőket igyekszünk meggyőzni, gyermekük praktikus, izléses, időjárásnak megfelelő öltöztetésének fontosságáról.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

Testápolás:

Önállóan mosakodnak, törölköznek, figyelmeztetés nélkül kezet mosnak, amikor csak szükséges. Körömkefével tisztítják körmüket. Ruhájuk ujját fel- és letűrik, begombolják, kikapcsolják. Önállóan használják a WC-t. Vigyáznak a WC, mosdó rendjére, a tisztálkodási eszközöket a helyére teszik. Fogat mosnak, a fogápoló szereket tisztán, rendben tartják. Zsebkendőjükbe helyesen fűjják az orrukat. Tüsszentéskor, köhögéskor zsebkendőjüket szájuk elé tartják.

Önkiszolgálás:

Teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként látják el önmaguk kiszolgálását. Segédkeznek az ágyak elrakásában, a foglalkoztató átrendezésében. Önállóan tevékenykednek, segítséget nyújtanak társaiknak, valamint a felnőtteknek. Iskolába lépés előtt önmaguk is képesek mindennapi szükségleteik, életkoruknak megfelelő, önálló kielégítésére.

Öltözködés:

Önállóan, a megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek. Holmijukat, ágyneműjüket hajtogatva helyre teszik. Ruhaneműjükkel gondosan bánnak, cipőfűzőjüket megkötik. Ha fáznak vagy melegük van, segítenek magukon. Csizmájukat, hócipőjüket szükség esetén letisztítják.

A környezet rendben tartása:

Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára. Az ajtókat csendesen nyitják, csukják, az eszközökkel óvatosan bánnak. Észreveszik, ha valami

hiányzik vagy rendetlen, a rendetlenséget megszüntetik.

Ismerik a szelektív hulladékgyűjtés okát és mikéntjét.

1.2.. Egészséges táplálkozás

Kisgyermekkorban a táplálkozás a fejlődés alapfeltétele. A 2-8 éves gyermek táplálkozási szükségletét nem lehet a felnőttek szükségleteihez arányosítva levezetni, mert a kisgyermek anatómiai-biológiai sajátossága más. Az óvodás gyermek gyomra kicsiny űrtartalmú, nem alkalmas egyszerre nagy mennyiségű táplálék befogadására, a bél fala is vékonyabb, a bélmozgások kevésbé erőteljesek.

Az OÉTI (törvényi előírás és a kormány kijelölése alapján) elkészítette a szervezett ételmezési ellátásra vonatkozó táplálkozás-egészségügyi ajánlást, melynek hatálya kiterjed az óvodákra is. Az ajánlás leírja a naponta biztosítandó élelmiszereket, élelmiszercsoportokat, ezeket korcsoportosan, ellátási formánként adja meg. Mivel saját főzőkonyhával rendelkezünk, valamint az egészséges életmód kiemelt feladataink között szerepel, az ételek minőségére és mennyiségére nagy figyelmet fordít intézményünk.

Tevékenységek:

- Az étkezéshez való előkészületbe a gyermekek is bekapcsolódnak életkori fejlettségüknek megfelelő szinten (önkiszolgálás, naposi munka), esetenként maguk is részt vesznek az ételkészítésben (saláta, köret, gyümölcstál).
- Kulturáltan étkeznek.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az egészséges táplálkozás megkedveltetése és az étkezés lebonyolítása.
- Megfelelő mennyiségű folyadék biztosítása a nap bármely szakában.
- A feltételek megteremtése a kulturált étkezési szokások kialakulásához:
 - o esztétikus, alkalomhoz illő teríték,
 - o helyes, korcsoportnak megfelelő evőeszköz,
 - o nyugodt étkezési körülmények.
- Játékos alkalmak teremtése, amikor a gyermekek maguk is részt vehetnek az ételkészítésben (saláta, köret, gyümölcstál).
- Új ízekkel, ismeretlen italféleségekkel való megismertetése a gyermekeknek.

- Az egészséges táplálkozás megkedveltetése gyümölcs- vagy zöldségnap szervezésével (szülőkkel, támogatókkal közösen).
- Fokozottan ügyel a táplálék-érzékeny gyermekek diétájára.
- A gyerekek óvodai étrendjének megismerttetése a szülőkkel. Tanácsok adása, hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

Étkezés közben kulturáltan viselkednek. Igénylik az asztal esztétikus rendjét. Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, merítenek a tálból, önállóan töltenek vizet a kancsóból. Helyesen használják az evőeszközöket (kanalat, kést, villát). Használják a szalvétát. A gyermekek szükségletévé vált a rendszeres gyümölcs és zöldség fogyasztás.

1.3. Mindennapos testnevelés, testmozgás

A mozgásszervek fejlődésének belső, élettani ingere a mozgásra való készletben mutatkozik meg, és nagyobb energiafelhasználással jár, így a mozgás élettanilag a kisgyermek alapvető életjelensége. A gyermek mozgásigénye folyamatos kielégítésre vár, ezért a mozgásfejlesztés és a mozgáskultúra elsajátítása nem önmagában álló feladat. A mozgás segíti a gyermeket a környező világ jobb megismerésében, a környezet felfedezésében és meghódításában, a társakkal együttmozgás pedig a kooperációs készségek alakulásában. A korszerű mozgásfejlesztés alapja a fejlődésközpontú testnevelés.

A mozgásfejlesztés lehetőségei:

- szabad játékban a gyermek kötetlen, spontán, természetes mozgása közben
- napi 2x5 perc mindennapos testnevelésen
- testnevelési foglalkozáson
- differenciált mozgástevékenységek során (Pl.: uszodában)

Mozgás a szabadban

A gyermekek egészséges életmódjának fontos része, hogy minden nap edzési lehetőséget biztosítsunk számukra. Erre legjobb alkalmat a szabadban tartózkodás nyújt, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. Ezért mindennap tartózkodjanak a szabadban. A gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítését jól szolgálják az

udvari játékok és munkaeszközökkel való munkálkodások.

Udvarunk füves, homokos, és szilárd burkolatú területekből áll. A gyerekek szabad mozgását, edzését, változatos tevékenységét zömében természetes anyagból készült mozgásfejlesztő eszközökkel biztosítjuk. Az eszközök rendszeres ellenőrzése és karbantartása a gyermekek testi egészségének védelmét, a balesetek megelőzését szolgálják.

Mindennapos testnevelés

A kisgyermek mozgásszükségletének kielégítése legnagyobb részt a játéktevékenység útján valósul meg, ennek megfelelően a mindennapos testnevelés középpontjában is a sok mozgással járó játék áll. Pl.: Boldogság Program: „Jól érzem magam”- torna

A rendszeres mozgás biztosítását, a mozgáskultúra megalapozását, a motoros képességek fejlesztését a délelőtti és délutáni edző tevékenység, a mindennapos testnevelés szolgálja, mely széles körű mozgástapasztalatok megszerzése élményszerű körülmények között. Egészségpedagógiai cél a testedzés mellett a mozgás megszerettetése, a közös (játékos, sportos) mozgás által kiváltott öröm átélése. Mindennap alkalmazható mozgásgyakorlat lehet a mászás, járás, futás, ugrás, dobás, elkapás. Ezek a mozgásformák olyan elemi mozgásokat tartalmazzanak, amelyek sportági mozgásokból levezethetők, de elemi jellegüknél fogva már elveszítették sportági jellegüket. Az óvodai testnevelés során alkalmazott mozgásformák alkalmasakká tehetik a gyermeket az életen át tartó sporttevékenység megalapozására.

Testnevelési foglalkozás (játékos testnevelés)

A mindennapos testnevelés edző (felfrissítő) jellegű gyakorlatai mellett korcsoportra szabott, testnevelési csoportos foglalkozást is tartunk (kis- és középsőcsoportban heti egy, nagycsoportban heti két alkalommal). A nagycsoportosokat az iskola tornatermébe visszük, ahol a nagy tér és a fejlesztő eszközök lehetőségét kihasználva fokozhatjuk a mozgás - mint a tanulási képességek kialakulására, fejlesztésére, megerősítésére ható tevékenység - jelentőségét.

A nagycsoportos gyerekek számára legalább 10 alkalommal uszodalátogatást is szervezünk, ahol a gyerekeknek önkéntes alapon biztosítjuk a víz megkedvelésének lehetőségét, a vízhez szoktatást, az úszás alapelemeinek elsajátítását, gyakorlását.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető mozgáslehetőségek biztosításával (mindennapos testnevelés, szabad mozgáslehetőségek), pozitív megerősítéssel a mozgás megszerettetése (Boldogság Program részeként is).
- 20-60 perces frissítő mozgás szervezése naponta, lehetőleg a szabadban.
- Különböző mozgásformák tudatos fejlesztése: nagymozgások, finommotorika, egyensúlyérzék, stb.
- Kondicionális és koordinációs képességek tudatos fejlesztése.
- Vízhez szoktatás megszervezése.
- Mozgásos játékeszközök biztonságos használatának megismerttetése.
- Szülők bevonása a mozgásos tevékenységekbe (egészségvédelmi nap, sportnap szervezése).

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

Szívesen kezdeményeznek a gyerekek mozgásos játékokat, szívesen vesznek részt benne.

- ismerik és betartják a balesetvédelmi magatartásformákat, a gyermekek igénylik a mozgást, a kedvelt mozgásos játékokat kitartóan játsszák,
- mozgásuk összerendezetté, ritmusossá válik,
- térészlelésük, térképesség-érzékelésük fejlettsége segítségével jól tájékozódnak a térben,
- az ügyességi játékok, egyéni és csoportos játékok szabályait betartják,
- félelem nélkül mozognak a vízben, ismerik és gyakorolják az úszás alapmozdulatait,
- a gyerekek egészségi állapota kedvező irányban változik.

1.4. Testi, lelki, mentális egészség fejlesztése

A testi, lelki, mentális egészség fejlesztésének célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermek környezetéhez történő alkalmazkodást és pozitív hatást gyakoroljon a gyermek személyiségének fejlődésére.

Az óvoda ellátja a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek

felzárkóztatásával, valamint a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.

A viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése – dohányzás megelőzése

Felmérések igazolják, hogy az óvodás gyermekek családjának több mint felében él dohányzó felnőtt, aki kedvezőtlen mintát nyújt a gyermekek számára. Mindebből következik, hogy a szülőknek a dohányzástól való visszatartó nevelőereje gyenge.

Óvodánk nem dohányzó intézmény, tilos az óvoda egész területén és annak öt méteres körzetében a dohányzás.

A dohányzás megelőzését szolgáló tevékenységek:

- szabad beszélgetések,
- „dohányos - nem dohányos” képek nézegetése: füstös környezet vagy kellemes enteriőr, tüdőről készült képek, stb.
- tüdőt „szellőztető” tornagyakorlatok
- dohány- és égéstermékének érzékelése kísérletekkel
- helyzetgyakorlat a dohányzási veszély bemutatására
- mesélés: A dohányzást megelőző magatartásra nevelésnek is egyik eszköze az olyan mese, amely az állatvilághoz, a növények életéhez vagy a gyermeki élethez kapcsolja a nem-dohányzó magatartás szépségeit. Olyan mesékről lehet szó, amelyekben a helyes magatartás "pozitív" élményei jelennek meg.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Feladatunk minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.
- Dohányzást megelőző tevékenységek megszervezése esetenként szülők és segítők bevonásával (pl. meghívott sportolók elbeszélése).

- Szülők megnyerése a kisgyermek otthoni dohányzásmentes környezetének kialakítása érdekében. (Védőnő bevonása, előadás.)

A bántalmazás, erőszak megelőzése

A gyermek jogainak érvényesítése (ellátása, gondozása, nevelése) elsődlegesen a családra tartozik, ebből az óvodai nevelés kompetenciakörébe a személyiség fejlesztése, a veszélyeztetettség megelőzése, a gyermekvédő szolgáltatást nyújtókkal való (megelőző, ellenőrző, gyámhatósági) kapcsolat tartozik. A gyermekvédelmi feladatokat az óvodapedagógusok a gyermek egészségügyi szakszolgálattal alaptevékenységként látják el, azaz hivatásbeli alaptevékenységük elválaszthatatlan része a gyermekvédelem.

A gyermek a veszélyeztetett helyzetét félelem, szorongás, agresszív viselkedés jeleinek kíséretében hozzátartozói köréből hozza magával az óvodai életbe. A veszélyeztetettség hátterében leggyakrabban alkoholista, kábítószer-élvező, nagydohányos, bűnöző magatartású családi háttér fedezhető fel.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Közreműködik a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek, tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. Ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.
- Tanácsadás, családlátogatás, egyéni beszélgetés, szükség esetén a nevelési tanácsadó vagy orvosi tanácsadó bekapcsolásával igyekezik a szülőket rávezetni a gyermek érdekeit szolgáló helyes életvezetésre, viselkedésre.

1.5. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Gyermekbalesetnek minősül minden olyan baleset, amely akkor történik, amikor a

gyermek az óvoda felügyelete alatt áll.

Az óvodapedagógus feladata:

- A nyitvatartási idő alatt biztosítja a gyermekek felügyeletét, védelmét, különös figyelemmel a baleset-megelőzés szempontjaira.
- Olyan környezet kialakítására törekszik, amely alkalmas a baleset-biztonsággal kapcsolatos szokások, magatartási formák kialakítására.
- Fejleszti a gyermekek biztonságra törekvő viselkedését, tájékoztatja őket a csoportnaplóban található balesetvédelmi oktató anyag megfelelő részének alkalmazásával és dokumentálja is ezt a tevékenységét.
- Baleset esetén elsősegélyben részesíti a sérültet, értesíti az óvodavezetőt, majd orvost (mentőt) hív és értesíti a szülőt.

Az óvoda feladata:

- Az óvodában bekövetkezett balesetet nyilván kell tartani, a 8 napon túl gyógyuló gyermekbaleseteket haladéktalanul ki kell vizsgálni.
- A baleset kivizsgálásában a szülői szervezet részvételét is lehetővé kell tenni.
- Végül az intézménynek meg kell tenni a szükséges intézkedéseket a hasonló balesetek megelőzésére.

2. Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása, a gyermekek értékorientált közösségi nevelése, erkölcsi nevelése

Célja:

Olyan óvodai élet megteremtése, amelyben az óvónő-gyermek, gyermek-gyermek, dajka-gyermek kapcsolat pozitív, sokféle érzelmi kifejezést és élményt biztosít, amely a játék terének kiszélesítésével, gyermekmunkával, a gyermekek közti kommunikáció serkentésével fejleszti a gyermek érzelmi életét, illetve elősegíti a szocializációt, az éntudat alakulását, a másság elfogadását. A legfontosabb emberi vonás az erkölcsiség, kifejlődéséhez elengedhetetlen a nevelés. Ezért az erkölcsi viselkedés megalapozását is célul tűzzük ki.

Feladatok:

- Az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- A gyermek-gyermek, óvodapedagógus-gyermek és dajka-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása.
- Az érzelmekre épülő, kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése, a különbözőségek elfogadása a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.
- Lehetőséget teremtünk a gyermekek társas szükségleteinek kielégítésére.
- Megteremtjük a feltételrendszert, hogy a gyermek önkifejező és önérvényesítő törekvései megvalósulhassanak.
- Teret biztosítunk a lelki nevelés feladatainak.
- Kialakítjuk a gyermekekben az igényt saját és mások produktumainak és egyéniségének az elismerésére.
- Lehetőséget teremtünk az önálló véleményalkotásra és döntési képesség kifejlődésére.
- Biztosítjuk a multikulturális nevelés lehetőségét és igény szerint a migráns gyermekek integrációját.
- Megismertetjük a gyermekekkel, hogy mi jó és mi rossz. Közelítjük a másik ember megértéséhez, a csoport- és a közösségi normák elfogadásához. Az óvodáskorú gyermek jellemző tulajdonsága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségén belül az érzelmek dominálnak, ezért fontosnak tartjuk a barátságos, meleg légkör megteremtését, ahol a gyermeket a beszoktatás pillanatától kedvező hatások érik, biztonságban érezheti magát.

Az óvodáskor előtt álló gyermekek és szüleik számára 1991 óta “kismama klubot” szervezünk, így már a gyermek óvodába lépése előtt megismerhetjük személyiségét, a családok életviteli és nevelési szokásait.

Mivel a beszoktatás időszaka meghatározza a gyermekek óvodához fűződő későbbi érzelmi viszonyát, lehetőséget adunk, hogy szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvodával, tekintsenek be annak szokásrendjébe, belső életébe, ezzel könnyebbé téve számukra a szülőtől való elszakadást, az új környezet elfogadását.

Az otthonosság érzését segíti elő, hogy a gyermekek otthonról hozott játékainak,

eszközeinek, sőtán gyűjtött értékeinek tároló helyet biztosítunk.

A családi légkör megteremtése elősegíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását. Mindehhez gazdag, tevékenykedtető élet szükséges. Lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek, hogy érdeklődésüknek megfelelő tevékenységet válasszanak, így egymástól függetlenül, különböző módon motivált cselekvések alakulhatnak ki (egyénilag és csoportosan), ahol a gyermekek képessé válnak alárendelni spontán aktivitásukat a közös tevékenységnek, ugyanakkor formálódik én-tudatuk, önkifejező, önérvényesítő vonásuk.

Az óvodai élet során sok közös élményben van része gyermekeinknek. A szűkebb és tágabb környezet megismerését célzó kirándulások az ismeretek gyarapításán túl a szülőföldhöz való kötődés, a hazaszeretet alapjául szolgálnak. A szűkebb környezet megismerése mellett lehetőséget teremtünk más népek hagyományainak megismerésére játékos keretek között.

A motiválatlan gyermekek érdektelenségének okát igyekszünk minél előbb feltárni, mert pozitív befolyásolását csak így tudjuk megkezdeni. A speciális ismereteket, különleges bánásmódot igénylő gyermekek (nehezen szocializálható, halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt vagy kiemelkedő képességű gyermekek) esetében gyakran veszik igénybe szakemberek (pszichológus, gyógypedagógus) segítségét.

Pozitív kapcsolat a gyermekek között csak úgy alakul ki, ha jól érzik magukat a csoportban. Ebben kiemelkedő szerepe van az óvónőnek, aki irányítója, s egyben társa a gyerekeknek.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A csoportszobák berendezése környezettudatos szemléletű, otthonos legyen.
- Elsősorban érzelmileg próbálunk azonosulni minden gyerekekkel. Utasítások helyett kérdések feltevésével igyekszünk elősegíteni a megértést, átérzést, a különbözőségek elfogadását, ugyanakkor nem szorul háttérbe a gyermek saját igénye, akarata.
- Tevékenységeikhez nagy szabadságot biztosítunk a határok pontos megjelölésével.
- Igyekszünk minden gyermeknek személyes perceket biztosítani, hogy a jó kapcsolat erősödjön. Ezt szolgálja a beszélgetőtárs megbecsülése, értékelése, a

kölcsönös engedmény keresése. Mellőzendő a megbántás, hibáztatás, gyakori bírálgatás, kioktatás, kiabálás, panaszkodás.

A gyermek viselkedéskultúráját személyes példaadással fejlesztjük, lehetőséget teremtünk arra, hogy társas igényét kielégíthesse, képes legyen a különbözőségek elfogadására. Pedagógiai tevékenységünkben tudatosan jelenik meg a nemzeti és egyetemes emberi értékekkel való azonosulás. A kulturális sokszínűséget értéként kezeljük. Törekszünk más népek kultúrájának, szokásainak értékeinek megismertetésére és az azok iránti tisztelet kialakítására. Személyes példával küzdünk az előítéletek és a kirekesztés ellen. Tudatos módszerválasztással segítjük a csoporttagok közösség iránti elkötelezettségének erősítését.

- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja.
- Tilalom helyett választási lehetőséget adunk a gyermekeknek, hogy önálló döntéseket hozhassanak, és képessé váljanak a változtatásra.
- Elismerésünket dicsérettel jelezzük, és félelemkeltés nélkül jelöljük meg a veszélyeket.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz, felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- Az adott tevékenység által megkívánt magatartási formákat ismerik, gyakorolják.
- Egymást figyelmeztetik a szabályok betartására.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak.
- A konfliktushelyzeteket egymás között próbálják feloldani, a felnőtt beavatkozása nélkül.
- Igényükké válik a tevékenységekben való együttműködés, segítik egymást.
- A tevékenységeket türelmesen befejezik. Alakulóban van feladattudatuk.
- Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatják a felnőttek, gyerekek közléseit.
- Értékelik saját tetteiket, és az eljüket tárt magatartási példákat.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.

- A gyermek megtalálja a helyét a közösségben, abban jól érzi magát.
- Szociálisan éretté válnak az iskolai környezetbe való beilleszkedésre.

3. Az anyanyelvi nevelés, - az értelmi fejlesztés és nevelés

Célja:

- a beszédkedv ébresztése, fenntartása
- a beszédhallás és szövegértés fejlesztése
- kapcsolatfelvétel támogatása
- problémamegoldó és kreatív gondolkodás fejlesztése

Feladatok:

- helyes minta adása és szabályközvetítés,
- az anyanyelv megismertetése, megszerettetése,
- a természetes beszéd ösztönzése, szókincs gyarapítása,
- beszélő környezet kialakítása,
- logopédussal való együttműködés,
- sokoldalú élményforrás, sokszínű gyermeki tapasztalat lehetőségének megteremtése
- a természet és társadalmi környezet megismertetése,
- a gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére építés, a kommunikációs kedv kialakítása és fenntartása,
- a gyermeki kérdések támogatása,
- változatos tevékenységek biztosításával élmények, tapasztalatok szerzése a természeti és társadalmi környezetről.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv használata szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatának. A szocializáció folyamán a beszéd fontos szerepet tölt be a gyermek környezetével való érintkezésében, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszközévé válik. A beszéd által erősödik a gyermek biztonságérzete, növekszik tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei.

Óvodában a beszédkapcsolatok kialakulásának alapja az óvodapedagógus és a gyermek

közötti szeretetteljes viszony és a jó csoportléggör. A nyelvi kommunikációs helyzetek kialakulásának alapvető feltétele az egymást meghallgató, és egymáshoz beszélő társak beszédkedve, beszédképessége, az anyanyelv szókincsének használata. Minden kínálkozó alkalmat felhasználunk beszélgetések kezdeményezésére. A dajka néniket is bevonjuk ebbe a feladatba.

Új fogalmakkal, kifejezésekkel, a mesékben, dalokban előforduló népies vagy tájnyelvi szavakkal is megismertetjük a gyerekeket. Az egyéni fejlődés különbségeit figyelembe véve nyelvi játékokkal fejlesztjük a beszéd alakosságát, tartalmát.

A kiegyensúlyozott fejlődés érdekében fontos, hogy beszédhibás gyermekeikkel logopédus foglalkozzon. Anyanyelvi nevelésünk eredményessége nagymértékben köszönhető az óvodapedagógusok és a logopédus szakember sikeres együttműködésének.

A befogadás időszakától kezdve minden nap, minden gyermek részére lehetőséget biztosítunk arra, hogy elmondják a velük megtörtént eseményeket. Beszédünkkel és metakommunikációnkkal is törekszünk a modellnyújtásra, - hisz az utánzás a kisgyermek tanulásának alappillére. Megnevezzük a környezetükhöz tartozó tárgyakat, személyeket, a megszokott jelenségeket. A megismert új szavakat, kifejezéseket, szófordulatokat más, hasonló beszédhelyzetekben is alkalmazzuk. Az anyanyelvi játékok közül a hangutánzó és a beszédszervek izomzatát fejlesztő játékok kerülnek előtérbe.

Az 5-6-7 éves gyerekek szívesen beszélgetnek társaikkal, felnőttekkel, s ehhez mi igyekszünk nyugodt légkört teremteni. Arra biztatjuk őket, hogy gondolataikat érthetően, összefüggően fejezzék ki, kerüljék a sok ismétlést, fölösleges kötőszavakat, aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket.

Kommunikációs helyzetek teremtésével nem csak a helyes, érthető beszédre neveljük a gyerekeket, hanem beszédfigyelemre is. Szeretnénk elérni, hogy nyugodtan, figyelmesen hallgassák meg az óvodapedagógust és egymást, kérdéseiket, válaszaikat, kiegészítő gondolataikat az adott témához igazítsák. Alkalmazzák a párbeszéd jellegzetes fordulatait, a köszönést, az udvarias kifejezéseket.

A metakommunikatív elemek használatának lehetőségeivel is megismerkedhetnek, amivel egyre gyakrabban támaszthatják alá beszédük érzelmi tartalmát.

Törekszünk arra, hogy szóbeli megnyilvánulásaik a magyar nyelv grammatikai

szabályaihoz illeszkedjenek. Anyanyelvi játékok közül már előtérbe kerülnek a beszédhangok differenciálása, szóláncok.

Az értelmi képességek fejlődésének záloga a sokoldalú élményforrás, a sokszínű gyermeki tapasztalat, ezért igyekszünk minél több lehetőséget biztosítani a gyermekek számára.

Az óvodapedagógus feladatai:

Lehetőséget biztosítson:

- az érzékszervi, cselekvéses (szenzoros, motorikus) tapasztalatszerzésre, amely a kíváncsiság felkeltését és kielégítését is magában foglalja,
- az elemi gondolkodási műveletek gyakorlására, amely során alakulnak a gyerekek elemi fogalmai és gyakorolja az ítéletekkel végezhető műveleteket is,
- az élethelyzetek mind önállóbb megoldására, gyakorlására
- a gyerekek önálló és az óvodapedagógussal együtt folytatott sokféle játék és játékos hangulatú tevékenységre (pl.: elme-torna), melynek keretében mód nyílik a spontán szerzett vagy szándékosan előidézett helyzetekből származó tapasztalatok felidézésére, feldolgozására, megbeszélésére, a szimbolikus képzeteken alapuló elemi tájékozódás kialakulására
- az anyanyelv fejlesztésére, a beszédalkalmak biztosítására, a beszédkedv, a kommunikációs aktivitás növelésére,
- a kiegyensúlyozott társas környezet felfokozó hatásának érvényesítésére.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- tisztán ejtenek minden beszédhangot,
- aktívan használják a tapasztalatok alapján bővült szókincsüket,
- bátran, szívesen beszélnek,
- nyugodtan, figyelmesen végighallgatják az óvónőt és egymást,
- helyesen használják a névmásokat, a névutókat, a jövő idejű igeidőt és az igemódokat
- a gyerekek rendelkeznek az iskolai tanulás megkezdéséhez, az új környezetbe való beilleszkedéshez szükséges készségekkel, képességekkel,
- kialakult a beszédhelyzetekhez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető, megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű és sebességű beszéd

- érdeklődésük nyitott a természeti és társadalmi környezet iránt,
- érzékelésük, észlelésük egyre differenciáltabb, különösen a téri tájékozottság, a testséma, a látás-hallás, érzékelés, észlelés területén
- az önkéntelen emlékezet mellett megjelenik a szándékos emlékezeti bevézés és felidézés. Megnő a megőrzés időtartama.
- egyre többször jelenik meg és egyre tartósabb a szándékos figyelem, felismerhető a figyelem tartalmi és terjedelmi bővülése,
- gondolkodásukban fellelhető az elemi fogalmi gondolkodás, noha a cselekvő-szemléletes és a képi gondolkodás még jelen van.

4. Óvodánk kiemelt feladatai

1. Hagyományápolás

2. Környezettudatosság

3. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlődését szolgáló intézkedések

- Szociális hátrányok enyhítése
- Esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek ellátása:
- A tanulási zavarok megelőzése
- SNI
- BTM
- Tehetség gondozás

4. Bölcsődei nevelésünk

4.1. Hagyományápolás

Az óvoda természetes közege a hagyományörzésnek, mely sokszínű élményforrás is egyben a gyermekek számára, ahol a kapcsolatok alakulására is ezernyi lehetőség van. Fontos feladatunknak tartjuk a hagyományok, szép szokások ápolását, értékeink megőrzését, továbbadását. Arra törekszünk, hogy az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapjaiból úgy külsőségeikben, mint belső tartalmukban. Minden ünnepet egy hosszabb előkészítés vezet be, amely lehetőséget biztosít az érzelmi átélésre és

gazdagon motivált tevékenységekre.

A népi hagyományok ápolására rendszeresen lehetőséget biztosítunk a hozzánk járó gyerekeknek népi gyermekjátékok és gyermek néptánc foglalkozás formájában, melyet intézményünk egyik óvodapedagógusa vezet hetente egyszer, délelőtt, térítésmentesen.

Hagyományápolásunk során figyelembe vesszük községünk ünnepeit, mely a gyermekekben a lakóhelyhez való kötődés kialakulását szolgálja. Halimba gyógynövényes és bányász kultuszát csak úgy tudják a gyermekek tovább őrizni, ha alkalmat biztosítunk számukra, annak megismerésére. Részt veszünk a község ünnepein, programjain. Szerepelünk intézmények, létesítmények megnyitóján, évfordulóján, idősök napján, kiállítás megnyitókön, falusi anyák napján és egyéb rendezvényeken. Rendszeres látogatói vagyunk a Dr. Szalai Miklós Emlékház és Gyógynövényes Tankertnek, a Bányászati Múzeumnak, a Művelődési Háznak.

A gyógynövényes hagyományok ápolása az óvodai élet minden területét áthatja.

Óvodánk ünnepei, rendezvényei:

Állatok világnapja (október 4.)	Dalok, versek, mesék, házi kiállítás rendezése, kirándulás szervezése
Kézmosás világnapja	Játékos figyelemfelhívás, környezeti neveléssel csoportonként
Márton-nap	Nagycsoport szülőkkel délután, a többi csoport délelőtt dolgozza fel a témát
falevél-gereblyezés, kerti munka gyerekekkel	Őszi udvarrendezés, komposztálás
Mikulás munkadélután	Mikulás ajándék készítése közösen szülők-dolgozók
Mikulás	Mikulás fogadása, kiscsizmák előkészítése
Mikulás- ünnepély Kultúrházban, szereplés óvónők	Mesejáték előadása a falu összes gyermeke előtt

Lucázás az iskolásokkal	Hagyomány átélése, búza vetése
Karácsony	Csak hangulati előkészítés folyik az óvodában
Farsang	Farsangi játékok játszása, jelmezes multság
szülők bálja	Jótekonysági bál szervezése és lebonyolítása
Húsvét	Hagyományok átélése, hangulati előkészítés
Víz napja (március 22.)	Kirándulás
Föld napja (április 22.)	Kirándulás
Projekt hét	Témafeldolgozás 3 éves ciklusban (Víz, Föld, Érzékenyítő)
Nyílt nap	Szülők fogadása egész délelőtt
Bölcsődék napja	Játékos, közös ünnep
uszoda 10 alkalom+ kicsiknek pancsolás	Úszótanfolyam és pancsolás szervezése
Anyák napja csoportonként	Anyák, nagymamák bensőséges köszöntése
leendő tanító néni meghívása, látogatás az 1. osztályban	Kölcsönös ismerkedés, óvoda-iskola átmenet megkönnyítése
Madarak, fák napja	Kirándulás
egész óvoda buszos kirándulása	Utazás 3 éves ciklusban (Állatkert, Várlátogatás, Hajózás)
Nagycsoportosok búcsúztatása	A nagycsoportosok elbúcsúznak az óvoda dolgozóitól, fiatalabb társaiktól

Gyermeknap	Május végén rendezett színes, vidám nap
Nemzeti ünnep (október 23., március 15.)	A gyerekek életkorának megfelelő érzelmi átélés cselekvésen keresztül (csoportonként vagy óvodai szinten)
Születésnap	Az ünnepelt csoportos köszöntése (puliszka torta), óvónő által készített játék ajándékozása
saját kert gondozása csoportonként + kertgondozás az Emlékházban	Növények ültetése, gondozása, betakarítása, feldolgozása Gyógynövények termesztése, felhasználása
Kismama Klub	0-3 éves gyerekek fogadása szüleikkel együtt, ismerkedés az óvodával, szabadidős programlehetőség
Diavetítő szakkör	Diafilmvetítés ajándékkal „Belépés csak szülővel!” – szülő és gyerek kapcsolat erősítése

4.2. Környezettudatosság

A környezettudatosság tudatos felelősségvállalást jelent, valamint tájékozottságot és érzékenységet a közvetlen és tágabb környezetünkkel, élőhelyünkkel szemben.

Napjaink súlyos problémája a környezetszennyezés, ezért úgy gondoltuk, hogy már a bimbózó gyermeki tudatba fontos feladatunk beépíteni a környezetvédelem fontosságát. A gyermekként elsajátított, belsővé vált környezettudatos magatartás meghatározza a jövő felnőtt generációjának viselkedését, környezetéhez való viszonyulását.

A környezetét csak az az ember képes védeni, aki alaposan ismeri.

Célunk:

Érzékennyé tenni gyermekeinket a környezeti problémák iránt. Szokásokat alakítunk ki bennük, amelyek egy életen át elkísérik őket.

Tevékenységeink:

Törekszünk arra, hogy kihasználjunk minden természet adta lehetőséget, amelyből a gyermek tapasztalatait és ismereteit szerzi- udvarunkon (gyógynövényes tanösvényen és csoportonként saját kiskertben is), séták, kirándulások alkalmával, közvetlen megfigyelések alapján. Igyekszünk a közvetlen környezet megfigyelésén kívül a tágabb társadalmi és természeti környezet megismertetését is megvalósítani (Állatkert, Kalandpark, hajókirándulás, Ajka város gyalogos közlekedése, Tűzoltóság, Rendőrség, Mentőállomás működésének megismerése).

Óvodánk 2011. szeptemberben elnyerte a Zöld Óvoda címet (majd 2014-ben és 2018-ban is), mely elismerés a korábbinál is fokozottabb, céltudatosabb környezettudatos magatartást követel meg valamennyi dolgozótól. Az intézmény működésének minden területét áthatja ez a szemlélet. Az egészséges életmód, a víz takarékoság, a növény- és kisállat gondozás, a közvetlen környezet óvása, szépítése, a zöld jeles napok, a zöld kapcsolataink és a környezetvédelem a tanulás területén mind sok-sok figyelmet igénylő területek óvodánk mindennapi működése során.

4.3. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlődését szolgáló intézkedések

Az óvodapedagógus tervszerűen foglalkozik a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel. Ismeri a gyermeki tevékenységek által fejlesztendő kompetenciákat, alkalmazza ezek fejlődésének mérési, megfigyelési módszereit. Törekszik az eltérő kulturális illetve társadalmi háttérből adódó sajátosságok és az ebben rejlő értékek megismertetésére.

Szociális hátrányok enyhítése

A környezeti adottságokból adódóan egyre inkább nő a szociális és egyéb jellegű veszélyeztetettség a gyerekek körében. Pedagógiai programunkban számukra fokozott figyelmet tulajdonítunk. Családlátogatás során felmérjük a családok helyzetét, majd tapasztalataink alapján tervezzük meg segítő munkánkat. A hátrányok enyhítése, a pozitív diszkrimináció alkalmazása a felzárkóztatás megvalósításáig minden dolgozó kötelessége. Ez csak a családokkal együttműködve lehetséges. Igyekszünk minél közvetlenebb, elfogadóbb, kölcsönös tiszteleten alapuló kapcsolatot kialakítani az érintett családokkal.

A szociális jelzőrendszer működése rugalmas és zökkenőmentes nálunk. Az óvoda

gyermekvédelmi felelősének jelzik az óvodapedagógusok tapasztalataikat. Ő az óvodavezetővel együtt fordul a megfelelő szakemberhez (védőnőhöz, családgondozóhoz, orvoshoz). A gyermekvédelmi felelős éves munkaterve tartalmazza az aktuális problémákat és megoldási javaslatokat, éves beszámolója pedig az elért eredményeket. A gyermekvédelmi felelős évente regisztrálja a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyermekeket. Havonta találkoznak a jelzőrendszer tagjai eszmegbeszélések céljából.

A megfelelő egészségügyi szokások kialakítása mellett fontos, kiemelkedő feladatunk a mentális fejlesztés, felzárkóztatás.

A gyermekeink szociális háttere igen szélsőséges képet mutat. Munkánk tervezésénél figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyereket nevelő, esetleg csonka családokét. Különösen nagy a felelősségünk a **halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek** nevelésében.

A hátrányos helyzet esetenként a gyermek **veszélyeztetettségét** is magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, lelki és testi fejlődésükhöz.

Feladatunk:

- az óvoda világát nehezen elfogadó ill. együtt nem működő, esetleg gyermeküket is elhanyagoló családokkal való, együttműködésre készítő kapcsolattartás.

A hátrányos helyzet okai:

- A család anyagi és egészségügyi állapota, erkölcsi helyzete és életvitele, értékrendje.
- A család lakhelye és környezete.
- A gyermek és/vagy szülő egészségi állapota.
- A családtagok száma.

Környezeti okok:

- Sokgyermekes család:
 - o 3 vagy több gyermek

- Szűkös lakásviszonyok:
 - o a család magas létszáma
 - o több generáció együttélése
- Szülők iskolázatlansága
- Nevelési hiányosságok:
 - o kettős nevelés
 - o felügyelet és gondozás hiánya
 - o helytelen bánásmód (brutalitás)
 - o érzelmi sivárság, közömbösség
 - o könnyelmű, felelőtlen életvitel
 - o bűnöző családi háttér
- Negatív hatású baráti kör

Anyagi okok:

- Munkanélküliség
- Létfenntartó alatti 1 főre jutó jövedelem
- A szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen
- A kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik

Egészségügyi okok:

- Születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékoság
 - o mozgáskorlátozottság
 - o érzékszervi károsodás (látás, hallás...)
 - o szervi rendellenesség
- Tartós betegség
- Idegrendszeri, pszichés problémák (szülő, gyerek)
- Higiénés hiányosságok

A gyermek személyiségében rejlő okok:

- Értelmileg vagy érzelmileg visszamaradt
- Veleszületett vagy szerzett sérülések

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében:

- Anyagi támogatás lehetőségeinek kiaknázása

- Az önművelés igényének kialakítása
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása
- Praktikus ismeretek elsajátíttatása
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakítása
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés
- A testnevelés és sport sajátos eszközeivel kialakítani az alapvető mozgásigényt és feladatmegoldó képességet, az egészséget értéknek tekintő gondozásmódot, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét

Tevékenységek a szociális hátrányok enyhítésére:

- Lépésről - lépésre program
- A tanulás tanítása, differenciált fejlesztés
- Egészségnevelés
- Életvezetés
- A sport megismertetése, bevezetése
- Interkulturális ismeretnyújtás: életvezetés, roma irodalom, a romaság története.

Esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

A gyermeket, mint fejlődő személyiséget különleges védelem illeti meg. Minden gyermeknek egyenlő joga, hogy nevelési-oktatási intézményben, biztonságban és egészséges környezetben neveljék, óvodai életrendjét, pihenőidő, szabadidő, testmozgás beépítésével, sportolási, étkezési lehetőség biztosításával életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsuk ki.

Célunk

A gyermekek testi, lelki egészségének megőrzése, a családok nevelési funkciójának segítése és óvodáskorban valamilyen okból hátrányos helyzetbe került családok gondjainak enyhítése.

Mivel a gyermek elsődleges élettere a család, ezért a családi tényezők ismeretében, a család bevonásával, együttműködésével lehet fejlesztő, perspektivikus a segítő munkánk.

Fontos, hogy minden gyermeknél felismerjük és törekedjünk azon szükségletek

kielégítésére, amelyek az adott gyermeki személyiség egészséges fejlődéséhez nélkülözhetetlen. Óvodai élettere legyen otthonos, szeretetteljes, biztosságot adó, meleg hangulatú.

Célunk, hogy a hozzánk járó gyermekek problémáit minél korábban felismerjük, kezeljük, szükség esetén a helyi társadalom gyermekvédelemben érintett társszerveivel, szakembereivel együttműködve.

Feladatunk

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű családoknak érvényesítjük törvény által előírt jogait, felhívjuk figyelmüket kötelezettségeikre. A jegyző által védelembe vett családokkal napi kapcsolatot tartunk fenn, meghallgatjuk problémáikat, segítjük őket a megoldásban. Gyermekvédelmi felelősünk rendszeres kapcsolatot tart fenn gyermekvédelmi, - családsegítő szervekkel. Éves munkatervet készít.

Az egészségügyi problémákkal küszködő gyermekek (allergia, érzékenység, betegségből fennmaradt állapot) különös odafordulást igényelnek. Elfogadásuk, elfogadtatásuk, biztonságérzetük fenntartása különösen fontos egyenletes fejlődésükhöz. Együttműködünk az orvossal, védőnővel.

Igénybe vesszük külső pedagógiai szolgáltatók, nevelési tanácsadók munkáját – logopédus, gyógytornász, fejlesztő pedagógus, stb. A speciális gondozást, korrekciós nevelést igénylő gyerekek érdekében együttműködünk a szakemberekkel. Szükség esetén javasoljuk a gyermek további óvodáztatását, ill. a megfelelő vizsgálatra küldjük.

A szülőkkel együttműködve szüntethetjük meg a gyermekek személyiségfejlődésének hátráltató okait.

Gyermek veszélyeztetése esetén jelzőrendszert működtetünk a megfelelő szervekkel.

Szociális rászorultság alapján az étkezési támogatások igénybe vételét kezdeményezzük.

Intézményünkben jól látható helyen közzé tesszük a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények címét, telefonszámát.

A feltáró, prevenciós tevékenységbe mindkét pedagógus részt vesz, munkájukat összehangolják.

Az óvodapedagógusok törekednek a szeretetteljes, barátságos légkör megteremtésére, a

nevelés során elfogadó, elfogadtató magatartással.

Az óvodai nevelés befogadó, mindenki számára egyenlő hozzáférést biztosít. A nehezen szocializálható, elhanyagolt gyermeknek biztonságos környezetet teremtünk, minél több élmény dús, érzelmekre ható tevékenységgel. A kiemelkedő képességű gyermek nevelése szintén speciális törődést igényel, erre felhívjuk a család figyelmét is.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell:

- A teljesítmények értékelése során
 - o az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
 - o gyermeki jogok gyakorlása során
 - o az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során
 - o érvényesíteni kell az oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során
 - o a gyermek csoportban való elhelyezése során
 - o vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló oktatásban részesüljön
 - o kisebbségi vagy nemzetiségi oktatásban nevelésben részesüljön

Esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések:

- Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha a közoktatás terén általánossá válik az a gyakorlat, hogy minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz.
- A közoktatásban dolgozók alapvető feladata, hogy az általa ellátott gyermek hozzájusson minden olyan szolgáltatáshoz, amely ahhoz szükséges, hogy személyisége szabadon kibontakozhasson.
- A gyermek- és ifjúságvédelmi rendszer munkájában való aktív részvétel.
- A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő gondozása, nevelése.
- Ehhez megfelelő személyi és tárgyi feltételek biztosítása (utazó logopédus-külön fejlesztő szoba, saját fejlesztő pedagógus).
- Orvossal és védőnővel való aktív kapcsolattartás (tisztasági ellenőrzés rendszeresen, előadások szervezése e szakemberek részvételével).

- Az intézmény akadálymentesítése (óvodánk a mosdó kivételével akadálymentes).
- Képzések, programok indítása, befogadása (a Veszprém megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve tartott nálunk többször is egészségnevelési program keretében egészségfejlesztési előadást óvodások és szüleik számára).
- A legfontosabb az elfogadó magatartás elvárása minden dolgozótól.
- A részleteket a Hársfa Óvoda és Egységes Óvoda- Bölcsőde Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve tartalmazza.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek ellátása

Különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos (halmozottan fogyatékos), autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek típusai:

Tanulási problémákkal küzdő gyermekek

- **tanulási nehézséggel küzdők** (például: lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi, szociális, kulturális, nyelvi hátrányok)
- **tanulási zavarral küzdők** (például: diszlexia-, diszgráfia-, diszkalkulia-veszélyeztetett, figyelemzavaros, súlyosabb beszédhibás)

Magatartászavarok miatt problémás gyermekek

- **visszahúzó** (regresszív) és depresszív viselkedésű gyermekek (félénk, csendes, visszahúzó stb.)

Eredményhez vezethet a csoportos és a párban folyó munka, a testre szabott differenciált egyéni munka, motiválás, stb.

- **ellenséges** (agresszív) és inkonzekvens viselkedésű gyermekek (engedetlen, kötekedő, támadó, hiperaktív stb.)

Inkább egyéni feladattal köthető le, fontos a velük megbeszélte egyéni vállalások, követelmények következetes számonkérése az eredmények, pozitívumok kiemelése, megerősítése mindkét típust motiválja, segítheti a beilleszkedést, a társak általi elfogadás.

1) **A tanulási zavarok megelőzése**

Potenciális tanulási zavarok megelőzése prevencióssal fejlesztéssel:

Programunk sajátos célja az iskolai tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztése, a potenciális tanulási zavarok korai kiszűrése és megelőzése.

E pszichikus funkciók az észleléses és finommotoros struktúrákat érintik, amelyek intenzív fejlődése a 2,5- 8 éves korra jellemző, így kibontakoztatásukhoz és begyakoroltatásukhoz is e szakasz a szenzitív periódus, itt nyílik mód optimális támogatásukra. Programunk a fő nevelési területeken végzett feladatokba integrálva, indirekt nevelési módszerekkel realizálja a pszichikus funkciók fejlesztését, a gyermeki spontán aktivitásra építve.

A potenciális tanulási zavarok megelőzése korrekcióssal fejlesztéssel:

A korrekcióssal fejlesztés célja támaszt nyújtani a részképesség- gyengeségekkel küzdő gyermekek részére, egyéni, ill. kiscsoportos fejlesztő foglalkozások keretében, az iskolai tanulási zavarok megelőzése érdekében.

Az óvodapedagógus fejlesztő feladatai:

Ha azt tapasztalja, hogy egy gyermek bizonyos funkciójában lemaradt, vagy tartósan stagnál, abban az esetben vissza kell térnie a gyermeknek arra a fejlettségi szintjére, amelyben még biztonságosan mozog, és fokozatosan terhelve, nehezítve a feladatokat kell őt eljuttatnia a következő fejlettségi szintre.

Időt és lehetőséget kell biztosítani az egyik területen hiányosan elsajátított, vagy gyakorlásra szoruló ismeretek más területen való elmélyítésére, korrigálására.

A fejlesztőpedagógus kompetenciaköre:

- Csak normál IQ-övezetbe tartozó gyerekekkel foglalkozik teljesítményzavar esetén.
- Diagnosztikus tevékenysége csak a képzésben elsajátított tesztek felvételére és értékelésére terjed ki.
- A diagnosztikus és terápiás kompetenciakörét meghaladó eseteket köteles speciális szakemberhez irányítani.

- Tevékenységét más szakemberekkel összehangoltan végzi.
- Felelős a fejlesztő foglalkozások szakmai minőségéért.

A fejlesztőpedagógus feladatai:

- Az óvodapedagógusok jelzése alapján a korrekciós fejlesztést igénylő gyermekek megfigyelése, Nevelési Tanácsadó vagy Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottság vizsgálatának kérelme és az ehhez szükséges szülői jóváhagyás beszerzése.
- A megfigyelések és mérések értékelése.
- A kapott eredmények alapján az egyéni fejlesztőprogramok kidolgozása, koordinálása a csoportos óvodapedagógusokkal, pszichológussal, gyógypedagógussal, logopédussal.
- Az előző nevelési évben a fejlesztő foglalkozásokban részesült gyerekek ellenőrző megfigyelése.
- A megfigyelések értékelése minden nevelési év kezdetén.
- A kapott eredményeket összevetve az előző év eredményeivel, és az egyes gyerekekről kapott szakértői vélemények, fejlesztési javaslatok figyelembe vétele alapján az egyéni fejlesztőprogramok kidolgozása, és ennek koordinálása a csoportos óvodapedagógusokkal, pszichológussal, gyógypedagógussal, logopédussal.
- A szülők tájékoztatása, az együttműködő kapcsolat kialakítása és az ehhez szükséges szülői jóváhagyás beszerzése.
- Egyéni, ill. kiscsoportos fejlesztő foglalkozások megtartása. Helye elsődlegesen a gyerekcsoport, ahol párhuzamos tevékenységként kezdeményezi a fejlesztő játékot. Indokolt esetben a gyermek kivihető a foglalkoztató szobába.
- A fejlesztés folyamatos koordinálása a csoportos óvodapedagógussal, pszichológussal, gyógypedagógussal, logopédussal.
- Az óvodapedagógusok jelzésére, kérésére egyéb vizsgálatok, tesztek elvégzése:
 - Családi szituációt, óvodai szituációt, testvérféltékenységet, félelemérzést, rejtett vágyakat vizsgáló mesék (Thomas- Düss- mesék).
 - Közösségi beállítódás, magatartás, gondolkodás vizsgálata.
 - Kisebbségnél játékos feladatokkal való felmérés, csoporton belüli megfigyelés.
 - A szülők rendszeres tájékoztatása gyermekük fejlődéséről igény szerint.
 - Féléves ellenőrző felmérés, értékelés a gyerekek fejlődési üteméről.

- Folyamatos kapcsolattartás a speciális szükségletű gyerekeket fejlesztő szakmai segítő intézményekkel, fejlesztőkkel.
- Év végi ellenőrző értékelés a gyermekek fejlődéséről.

Várható eredmények:

A kisgyermek

- örömmel és aktívan vesz részt a játékos foglalkozásokon,
- önmagához mértén kimutathatóan fejlődik,
- tanköteles korára kialakulnak a tanuláshoz szükséges részképességei.

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

Általános elvek

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésében kimondja:

- Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.
- A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés.
- A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges

A többségi óvodákban megvalósuló integrált nevelésről, oktatásról:

- A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése.
- Az együttnevelést vállaló intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál a sajátos nevelési igényű gyermeknek, mint részvétet és védettséget.

Az integrált fejlesztésben résztvevő óvoda:

a) pedagógiai programjának kiegészítésekor és a speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe veszi a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,

- b) külön gondot fordít arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,
- c) a befogadó óvoda vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

A sajátos nevelési igényű gyerekek jogai

- A sajátos nevelési igényű gyermek különleges gondozás keretében, állapotának megfelelő pedagógiai, és speciális irányú ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.
- Amennyiben a gyermek tankötelezettségét sajátos nevelési igénye miatt nem tudja teljesíteni, attól az évtől, amelyben az 5. életévét betölti, az óvodai nevelési év első napjától kezdődően a fejlődését biztosító fejlesztő felkészítésben vesz részt (továbbiakban, a fejlesztő felkészítésben való részvételi kötelezettség: képzési kötelezettség.) A képzési kötelezettség a tankötelezettség fennállásának végéig tart. A képzési kötelezettség idejének meghosszabbításáról a szakértői és rehabilitációs bizottság dönt.

A sajátos nevelési igényű gyermek szülőinek joga és kötelessége

A szakértői vélemény eredménye alapján gyermekét a megfelelő nevelési-oktatási intézménybe írassa.

A sajátos nevelési igényű gyermekek közös vonása, hogy fejlődésük lelassult, és a mennyiségi eltérés mellett minőségi eltérés is tapasztalható. Míg a problémamentesen fejlődő gyermek egyenletesebb tempóban, időnként nagyobb lépcsőfokokon át jut el a célig, a sajátos nevelési igényű gyermekek sok kisebb, alacsonyabb lépcsőfok megmászásával, sokkal több gyakorlás után közelíti meg a célt, saját lehetőségeinek csúcsát.

Fejlesztő munkánk csak akkor lehet hatékony, ha a gyermek biztonságban érzi magát, ha tudja, hogy szeretjük, elfogadjuk, megértjük őt.

Személyi feltételek biztosítása

A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztését - a törvényi elvárásoknak megfelelően - speciális szakember végzi.

A gyermekekben rejlő lehetőségek optimális kibontakoztatása érdekében nevelőtestületünk, és a gyermekek fejlesztésével foglalkozó szakemberek legjobb tudásuk szerint kínálják fel a gyermekek számára szükséges kompetenciákat, és a fejlettségi állapotuknak megfelelő műveltséget.

Az integrált nevelés során az óvodapedagógusok a gyermek általános és komplex fejlesztését a többi gyermekkel együtt, a differenciálás módszerét alkalmazva végzik.

Az egyéni fejlesztési terveikben a szakszolgálat (logopédus, gyógytestnevelő, pszichológus, stb.) szakmai segítségét is igénybe veszik, illetve annak útmutatásai alapján végzik munkájukat.

Tárgyi feltételek biztosítása

Intézményünk külső és belső tárgyi adottságai - néhány speciális eszköz kivételével - megfelelnek a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez szükséges feltételeknek.

Az egyéni fejlesztés színterei:

- Megfelelően felszerelt logopédiai foglalkoztató és fejlesztő szoba
- Tornaterem az iskolában

A tornaterem mozgásfejlesztő eszköztára jól szolgálja az egyéni, és a csoportos fejlesztést.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének céljai a normál pedagógiai célokkal megegyezők, csupán az egyéni állapottól függően térnek el attól. Speciális részcélokkal egészülnek ki annak érdekében, hogy az egyes területeken korlátozott gyermekek is a lehető legnagyobb önállóságot ériék el, így tevékeny tagjává váljanak környezetüknek, majd később a társadalomnak.

A sajátos nevelési igényű gyermekek mintaként tekintik és érzelmileg kötődnek ép kortársaikhoz. Ez részükre spontán létrejövő húzóerőt jelent. Énképük és önértékelésük pozitív irányba fejlődik, csökken a függőségi beállítódásuk, nem hatalmasodik el rajtuk a sérültség tudata. Az ép gyermekek részéről a gyermeki előítélettől mentességre építünk. Ezzel a természetes elfogadó attitűd kialakulásának alapjait célozzuk meg. A társas kapcsolatok során a gyermekekben kialakul a másság természetesnek tekintése, valamint a másik pozitív tulajdonságainak értékelése

Az óvodapedagógus feladatai:

- A probléma észlelése / szűrés
- Szülők tájékoztatása / bevonása
- Megfelelő szakember megkeresése / szakvizsgálat kezdeményezése

- Az óvodapedagógus és a speciális fejlesztő együttműködése / egyéni fejlesztési terv szerinti differenciált foglalkoztatás
- A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekek, valamint a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekek integrált nevelése.

A tevékenység célja:

- a sajátos nevelési igényből eredő hátrány csökkentése
- az egyéni képességfejlesztés és differenciált bánásmód módszerével nevelőmunkánk célkitűzéseinek megvalósítása

Általános feladataink:

- a gyermekek megismerése
- szűrés, felmérés
- a gyermek aktuális állapotához igazodó fejlesztési stratégia kidolgozása: a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálás, speciális eljárások alkalmazása
- szakmai dokumentáció folyamatos vezetése, értékelése
- szakmai együttműködés, kapcsolattartás kialakítása a gyermek fejlesztéséhez szükséges szakemberekkel, szakszolgálatokkal
- a szülők tájékoztatása, együttműködés a fejlesztésben.

Tanulási zavarnak tekintjük azt a – intelligencia szint alapján elvárhatónál - lényegesen alacsonyabb tanulási teljesítményt, amely neurológiai deficit, vagy funkciózavar talaján jön létre, sajátos kognitív tünet együttesel.

Ezek a tünetek már óvodáskorban mutatkoznak, ezért fel kell figyelniük rá, mert 3-7 éves korban van ezeknek a funkcióknak a szenzitív periódusa, amikor jól fejleszthetők.

A viselkedési problémák főleg másodlagosan alakulnak ki, bár az idegrendszeri fáradékonyság eleve negatívan hat a gyermek magatartására. A környezet elmarasztaló reagálása a teljesítmény- és viselkedészavarokra általában szorongóvá, vagy agresszívvé teszi a gyermeket, amelynek következtében nehéz helyzetbe kerülhet a közösségben, társas kapcsolataiban.

Az ilyen gyermek tünetileg:

- Viselkedése: nyughatatlan, agresszív vagy tétova, bizonytalan, szorongó.
- Teljesítménye: figyelme könnyen elterelhető, munkái rendetlenek, mozgása ügyetlen, összerendezetlen.

A diszlexia veszélyeztetett gyermek legjellemzőbb tünetei

Mozgáskoordináció hibái:

- szimmetrikus és szinkron motoros ügyetlenség
- végtagok közötti koordináció gyengesége
- rossz, finommotorika
- késik a kezesség megválasztása
- felesleges együttmozgások – test szerete, finommotorikában, ujjhasználatban
- gyenge egyensúly
- kevert, nem elég erős dominancia

Motorium zavara:

- ritmus zavara
- diszharmonikus mozgás
- diszmetria (lépcsőn járás, labdadobás-elkapás...)
- éretlen finommotorika (öltözés, cipőfűzés...)
- testtartása bizonytalan, görcsös
- konstruktív apraxia (kétdimenziós képet nem tud térben összerakni)
- finommotorika fejletlensége (nyírás, gyöngyfűzés...)
- grafomotoros fejletlenség (ceruzafogás, vezetés, formautánczás, minta utáni rajzolás)

Fejlesztés tartalma:

- mozgásfejlesztés (nagymozgások, egyensúly, szem-kéz, szem-láb koordináció, finommotorika fejlesztése)
- testséma (testrészek, személyi zóna, testfogalom)
- észlelés – percepció (vizuális, alak-formaállandóság, tapintási észlelés, hallási, térpercepció, keresztcsatornák)
- értelmi fejlesztés, - finommotoros koordináció - , verbális-, -nyelvi kifejező képesség,
- szociális képesség fejlesztése

Kiemelt: beszédfejlesztés, téri tájékozódás, ritmushoz kapcsolódó képességek

fejlesztése

Módszertani elvek:

- sok szenzoros elem bevonása
- pontos mintaadás, modell –utánczás
- folyamatos verbális megerősítés és tudatosítás
- konkrét, egyszerű, pontos utasítás és követelmény
- irányok, forgások, fordulatok, sebesség pontos megnevezése, megvalósítása
- sorrendiség tudatosítása / egyszerűsítés
- kis lépésekben haladás – sok ismétlés – kis változtatás
- fokozatosság
- konkrét, azonnali megerősítés
- mozgásnevelési alapelvek
- tevékenységsegítő szempontok

A diszgráfia jellegzetes tünetei

- finommotorika fejletlensége
- nagymozgások vezérlésének zavarai (vonalvezetés, görcsös kéztartás)
- szenzomotoros koordináció zavarai
- szavak, mondatok tagolási, elválasztási problémái

Diszkalkulia jelei

- a mozgás és beszéd ritmusának összehangolatlansága
- kialakulatlan, illetve bizonytalan tájékozódás
- nyelvtani és tartalmi hibák a tér- és időfogalmak kifejezésében
- a viszonzyszavak hibás használata
- bizonytalan bal-jobb differenciálás
- alapvető matematikai fogalmak hiánya
- halmazképzés, bontás, hozzárendelés, számolás zavara

Feladataink

- A fent említett tünetek észlelése esetén a logopédus és a pszichológus segítségét kérjük és ha az ő véleményük megerősíti illetve alátámasztja gyanúunkat, akkor a szülővel történő megbeszélés után a megfelelő szakemberhez küldjük további vizsgálatra a gyermeket.

- Ha a vizsgálatok igazolják a tanulási zavart – nehézséget, folyamatosan konzultálunk a fejlesztést végző szakemberekkel.
- Nevelőmunkánkban kiemelten foglalkozunk az anyanyelvi-, kommunikációs neveléssel, amelynek mindennapi gyakorlata során fejlesztjük a gyermekeket.
- A mozgás- és a vízuomotoros koordinációs készség fejlesztéséhez biztosítjuk a csoportszobában és az udvaron a megfelelő időt és eszközt, feladatot.
- Amennyiben a szülő nem partner ebben a folyamatban úgy megteesszük jelzéseinket a gyermekvédelmi hálózat, illetve az illetékes jegyzői hivatal felé.
- Az intézmény a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez egyéni fejlesztési tervet készít, és a közreműködő pedagógus évente legalább egyszer rögzíti e fejlesztés eredményét.

Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdőgyermekek nevelése az óvodában

A pszichés háttérű zavarokat a legtöbb esetben jelző tüneteknek értelmezhetjük, melyeknek egyben üzenet jellegük van. Az üzenet tartalma olykor vészjelzés is egyben, mely utalhat arra, hogy a gyermek környezetében valami diszfunkcionálisan működik, és ez okozza viselkedési másságát.

A gyermek reakcióinak megértése szempontjából ismernünk kell azt az összefüggést is, amely arról szól, hogy a pszichés állapot zavara teljesítménygyengeséghez vezethet.

Számos organikus eredetű probléma tüneti megnyilvánulása lehet az agresszió, mely mögött gyakran erős szorongás húzódik meg. Egyik leggyakoribb beilleszkedési és magatartászavar a hiperaktivitás.

A magatartási zavar meghatározása nehéz feladat, bár ők azok a gyermekek, akik mindig „kilógnak” a csoportból, akik állandó figyelmet igényelnek, akik az óvodapedagógus számára folyamatosan megoldandó problémahelyzetet teremtenek.

Magatartási – beilleszkedési zavarra utaló tünetek:

- figyelemösszpontosítási zavar
- könnyen elterelődő figyelem
- végletes érzelmi reakciók

- rendkívül ingadozó teljesítőképesség
- fáradékonyság feladathelyzetekben.

Feladataink

- A gyermek környezetét megismerjük
- A zavar észlelése esetén az óvodapszichológus véleményét, segítségét kérjük.
- Jelezzük a problémát a szülőnek
- Szükség esetén a gyermeket a Nevelési Tanácsadóba irányítjuk
- Folyamatos kapcsolatot tartunk fejlesztésben részt vevő szakemberekkel
- Az egyéni fejlődést nyomon követjük
- Egyéni fejlesztési tervet készítünk (viselkedésrendezés, kutyás terápia lehetőségének felajánlása, biztosítása)

Módszertani elvek:

- Elvárásainkkal a gyermek fejlődésének üteméhez igazodunk, és alkalmazkodunk, elfogadjuk az eltérő viselkedést
- Társas kapcsolataik kiépítését segítjük, fejlesztjük
- Differenciált, egyéni bánásmódot alkalmazunk
- A figyelmet és koncentrációt speciális feladatokkal fejlesztjük
- Mozgáskoordinációt és a finommotorikát fejlesztjük
- A csoportszobában és az udvaron biztosítjuk azokat az eszközöket, amelyek a gyermek egyéni igényeihez igazodnak.

A fejlesztőpedagógus feladatai:

- Az óvónők jelzése alapján a fejlesztést igénylő gyermekek megfigyelése, képességeik felmérése, megfigyelések értékelése. Szülői jóváhagyások kérése.
- Eredmények ismeretében az egyéni fejlesztőprogramok kidolgozása.
- Egyéni, ill. kiscsoportos fejlesztő tevékenységek megtartása
- Kapcsolattartás csoportos óvónőkkel
- Kapcsolattartás a szülőkkel szakmai segítő intézményekkel, szakemberekkel.

2) Tehetség gondozás

Kivételes képességű gyermekek, tehetségesek

- **intellektuális tehetség** (a különböző tudományterületeken kimagasló mértékben koránál fejlettebb)
- **művészi tehetség** (képzőművészeti, zenei)
- **pszichomotoros tehetség** (sport, tánc, kéz ügyességet igénylő terület)
- **szociális tehetség** (vezető, szervező, irányító)

A tehetség felismerése

- a tehetségnevelés/tehetségfejlesztés/tehetség gondozás a tehetség felismerésével, azonosításával kezdődik
- a családnak ismernie kell azokat a mutatókat, amelyek halmozott előfordulása tehetséget sejtet

A tehetség fejlesztés módjai

1. **gyorsítás, léptetés** (egyéni fejlesztéssel, akár 5 évesen iskolát kezdhet)
2. **elkülönítés, szegregáció** (külön fejlesztést kapnak, más tehetségesekkel)
3. **gazdagítás, dústítás** – a tehetséges gyerekek a normál óvodai csoportba is járhatnak, de a fejlesztés bizonyos idejében differentiált, különleges tehetség gondozásban részesülnek az óvodában vagy az óvodán kívüli tehetség gondozó intézményekben.

Az óvodapedagógus feladata a tehetség megmutatkozásakor:

- tehetség-ígéreték azonosítása
- tehetségműhelybe sorolás
- tehetségműhely vezetése.
- 2014. szeptembertől felmenő rendszerben kiscsoporttól kezdve végezzük a tehetség-azonosítást gyermektükör felvételével
- 2015-től kísérleti jelleggel indítottunk be a nagycsoportban két tehetségműhelyt, majd 2016-tól mind az öt műhely (zenei, gyermektánc, elmetorna, rajz, dráma) megkezdte működését. Azóta minden évben, valamennyi nagycsoportos gyermek hetente egyszer tehetségműhely foglalkozáson vesz részt. Az egész évben szerzett ismereteket ünnepélyes keretek között mutatják be (fellépés, kiállítás) szüleiknek, társaiknak évvégén.
- 2017-ben megalakult a Tehetséges Gyermekekért Szakmai Munkaközösség,

mely lehetőséget biztosít a műhelyvezetőknek egymás rendszeres, szakmai támogatására. Az együttműködés formái: közös tervezés, megbeszélések, műhelymunka, záró ünnepély szervezése.

4.4 Bölcsődei nevelésünk – szakmai program

Bevezetés:

A családi bölcsődében történő gondozás-nevelés célja a bölcsődei nevelés országos alapprogramjával összhangban „a családban nevelkedő kisgyermek számára a családi nevelést segítve, napközbeni ellátás keretében a gyermek fizikai és érzelmi biztonságának megteremtésével, odaforduló szeretettel, elfogadással, a gyermek kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával segíteni a harmonikus fejlődést. A csoportban gondozható, nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek esetében pedig minél fiatalabb életkortól kezdve a gondozásba ágyazott fejlesztés formájában segíteni a rehabilitációt.” (10. számú melléklet a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelethez)

Mindezek megvalósítása a hagyományos értékeket megőrizve, a helyi sajátosságokat figyelembe véve történik.

Programunk befogad mindent, ami szép, ízléses, gyermekközpontú és nem idegen az életkortól. A szeretet, a játékosság és a gondoskodás minden formájával igyekszünk megnyitni a gyermeki lelket és érzelmeket. Mindezt úgy közvetítve, hogy a gyermek megőrizhesse boldog gyermekkorát.

Ennek szellemében pedagógiai hitvallásunk az óvodai neveléssel összhangban:

„Az a feladatunk, hogy a gyermek környezetében olyan hatást fejtsünk ki, hogy egészen a gondolatokba és érzületekbe menően a jót, az igazat, a szépet és a bölcslet utánzó lényé lehessen.” – Rudolf Steiner –

I. A Borsika Családi Bölcsődei csoport küldetése

1. Létrehozás célja

Halimba településen 2010 óta egységes óvoda-bölcsőde működött, mely megoldást jelentett a 2 éves gyermekük mellett munkába álló szülők gyermek elhelyezési problémájára. A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 20. § (1) bekezdés értelmében az egységes óvoda-bölcsődénk 2018. aug. 31-én megszűnik. A településen élő 3 év alatti gyermekek száma és a szülők igényei azonban szükségessé teszik, hogy az önkormányzat a teljes bölcsődés korosztály napközbeni ellátásáról gondoskodjon. Halimbán jelenleg nem működik más ellátási forma a 3 év alatti gyermekek napközbeni ellátására. A közeli Ajka város bölcsődéjében csak a helyi gyermekeket tudják fogadni a

Városi Bölcsődében. A családi bölcsőde szolgáltatást egy nevelési évig szándékozunk működtetni, mert rendelkezünk nyertes pályázattal (TOP-1.4.1-16 Hársfa Óvoda és Egységes Óvoda – Bölcsőde kapacitásfejlesztése és bővítése), melynek segítségével mini bölcsődét építünk 2019. szeptember 1-ig az óvoda épületének folytatásaként. A helyi önkormányzat az építkezés idejére családi bölcsőde kialakításával segíti az édesanyák munkába állását és így tesz eleget 2019. január 1-től fennálló ellátási kötelezettségének. Az óvoda épületében, annak foglalkoztató szobájában kerül kialakításra a szolgáltatás, melynek finanszírozása állami és önkormányzati forrásokból valósul meg.

2. A családi bölcsőde minőségpolitikája

A Borsika Családi Bölcsőde nyitott a társadalmi változások követésére, a partnerekkel való folyamatos kapcsolattartásra, információ cserére. Elkötelezettek vagyunk a szolgáltatást igénybe vevők és használók elvárásainak kielégítésére és a szolgáltatás magas színvonalú biztosítására.

Mindenek felett tiszteletben tartjuk a gyermekek alapvető személyiségi jogait. Fontos feladatunk a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztése, valamint az egyéni igények kielégítése, egyéni képességeik sokoldalú kibontakoztatása. Kiemelt szerepet kap a családdal együttműködve a gyermek személyes szükségleteihez igazodó gondozás, gondoskodás, érzelmi kötélék kialakítása, a gyermeki kreativitás és önmegvalósítás biztosítása az ehhez szükséges feltételek és lehetőségek megteremtésével.

Ehhez biztosítjuk a családi légkört, a sok szabad játékot, a változatos tevékenységi formákat és a mozgás állandó lehetőségét.

A gyermekek életkorának megfelelő szinten hangsúlyozzuk a környezetvédelemmel és hagyományápolással összefüggő nevelési szellem kialakítását, ezzel összhangot teremtünk az óvodai neveléssel, megalapozva azt.

Személyiségünkkel nevelünk, ezért fontosnak tartjuk a folyamatos önképzést, szakmai ismereteink bővítését.

3. A családi bölcsőde küldetése

A nevelés elsődleges színtere a család. Csak a családdal együttműködve, a családi nevelést kiegészítve, családi légkörben segíthetjük elő a gyermeki személyiség sokoldalú kibontakozását, optimális fejlődését. Olyan ellátást kínálunk, ahol a gyermekek biztonságban vannak, ahová szívesen járnak, ahol sokféle tevékenységet

kipróbálhatnak, ahonnan élményekkel gazdagodva térhetnek haza. A gyermekek egyéni sajátosságait figyelembe vevő neveléssel igyekszünk megkönnyíteni a beilleszkedést, ezáltal elősegítjük a könnyebb óvodai átmenetet is.

Arra törekszünk, hogy a családi bölcsőde az óvodához hasonlóan nyitott és népszerű ellátási forma legyen, amellyel partnereink teljes mértékben elégedettek. Ennek érdekében igyekszünk együttműködő kapcsolatokat kialakítani.

4. A gondozás és nevelés egységének alapelvei

Munkánk során a gondozás és a nevelés elválaszthatatlan egységet alkot. A gondozás minden helyzetében nevelés is folyik, a nevelési helyzetek azonban nem korlátozódnak a gondozási helyzetekre.

Az egyéni bánásmód elve

Minden gyermek egyedi és egyéniség, ezért a gondozónő szeretetteljes odafordulással, a gyermek életkori- és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát figyelembe véve segíti a gyermek fejlődését.

Az állandóság elve

A gyermek személyi- és tárgyi környezetének állandósága növeli az érzelmi biztonságot. Fontos, hogy ugyanazzal a gondozóval találkozzon minden nap, ugyanabba a nyugodt és nyugalmat árasztó környezetbe érkezzon, ugyanazok legyenek a társai, akikkel megosztja a játékait. Kiegyensúlyozott, kiszámítható környezetben, oldott, derűs, nyugodt légkörben a fejlődés felgyorsul.

Az aktivitás, az önállóság segítésének elve

A gyermek felé irányuló szeretet, az elfogadás és empátia fokozzák az aktivitás iránti vágyat. A gondjainkra bízott gyermekek részére biztonságos és tevékenységre motiváló környezet megteremtésére törekszünk, önálló próbálkozásaikhoz elegendő időt biztosítunk. Fontos számunkra a gyermekek ösztönzése, megnyilvánulásaik elismerése, támogatásuk és segítségük.

A pozitívumokra támaszkodás elve

Nevelési filozófiánk alapja a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése. Ezzel megalapozzuk a pozitív én-kép kialakulását és azt a pszichikus állapotot, melyben a gyermekek kezdeményezőek és nyitottak lesznek az újdonságok befogadására.

Az egységes nevelő hatások elve

Gondozónők és helyettese –a közöttük levő személyiségbeli különbségek tiszteletben tartásával- a gyermeknevelés alapvető kérdéseiben teljes mértékben egyetértenek. A gyermekekkel elfogadóak, öntevékenységet egyformán biztosítják. Az alapvető erkölcsi normákat egyeztetik, nézeteiket és nevelői gyakorlatukat egymáshoz közelítik.

A rendszeresség elve

Tájékoztatói lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményez a rendszeresség a napirendben és növeli a gyermek biztonságérzetét.

A fokozatosság elve

A gyermek új helyzetekhez való hozzászoktatását teszi lehetővé a fokozatosság. Segíti az alkalmazkodást, a változások elfogadását, az új dolgok befogadását és a szokások kialakulását.

5. Az ellátandó célcsoport és az ellátandó terület jellemzői

Családi bölcsődénk egész napos gyermekfelügyeletet, gondozást, nevelést nyújt a halimbai és szöci családok gyermekeinek 20 hetes és 3 éves kor között.

Szolgáltatásunk szülő helyettesítő funkciót tölt be. A továbbiakban is a szülőt, szülőket tekintjük nevelőnek, hiszen a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Ebben a folyamatban családi bölcsődénk együttműködő partner. Ellátásunkkal támogatjuk a munkavállaló szülőket és azokat is, akik a gyermekneveléshez a családi segítséget nélkülözni kénytelenek.

Célunk a ránk bízott gyermekek egészséges testi, lelki, szellemi, érzelmi fejlődésének segítése családias környezetben. Továbbá célunk az is, hogy biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkörben foglalkozzunk a gyerekekkel.

Az ellátandó terület Halimba és Szóc községek közigazgatási területe (lakosság szám 2018-ban Halimba: 1197 fő, Szóc: 437 fő). A kedvező demográfiai adatok alapján biztosított, hogy maximális gyermeklétszámmal működhet a szolgáltatás (születések száma Halimba: 2016- 9 fő, 2017- 15 fő, 2018-ban várható- 8 fő; Szóc: 2016- 6 fő, 2017- 4 fő, 2018-ban várható- 3 fő).

Szakmai programunk összeállításánál és megvalósításánál különös gondot fordítunk a gyermekek egyéni igényeinek, szükségleteinek figyelembevételére, önkifejezésük és közösségi érzésük kifejlődésének segítésére.

Kiemelt figyelmet fordítunk az anyanyelvi nevelés, a mozgás, az egészséges életmódra nevelés hangsúlyozására, a természet szeretetét és védelmét megalapozó szemlélet kialakítására.

Lehetővé kívánjuk tenni, hogy a gyermekek szülei családi életük és a gyermeknevelés mellett helyt állhassanak a munka világában is, ezért nyitva tartásunkat a szülők igényeihez igazítjuk.

Étkezés: Napi ötszöri étkezést biztosítunk (tízórai, délelőtt gyümölcsle, ebéd, délután gyümölcs, uzsonna). Kiemelt figyelmet fordítunk az egészséges táplálkozásra. Ételallergiás gyermekek ellátásáról is tudunk gondoskodni. Az étkezést a családi bölcsődével egy épületben levő óvodai főzőkonyháról biztosítjuk tálaló kocsival történő szállítással.

Szolgáltatásaink a napi gondozási folyamat területén

Étkeztetés

Pihenés

Játék

Torna

Kézművesség

Zenés, mesés foglalkozások

Bábfoglalkozások

Kiegészítő szolgáltatásaink

Műsoros rendezvények, gyermekprogramok: bekapcsolódunk a Halimbai Hársfa Óvoda által szervezett programokba.

6. Az ellátás igénybevételének módja

Az ellátás igénylése a törvényes képviselő kérelmére történik. A folyamat a részletek személyes megbeszélésével és az előfelvételi naplóban adatfelvétellel kezdődik. Az igénybevétel előtt a fenntartó írásos megállapodást köt a szülővel.

Egészségügyi ellátás, betegség

Családi bölcsődénk csak egészséges, életkorának megfelelő oltásokkal igazoltan rendelkező gyermeket vesz fel. A háziornosnak nyilatkoznia kell arról, hogy a gyermek közösségbe mehet. A szülőnek betegség esetén jeleznie kell, hogy nem veszi igénybe a szolgáltatást. Az étkezést előző nap 10 óráig lehet lemondani és a visszajelentés is előző nap 10 óráig lehetséges. Betegség miatti hiányzást követően az ellátás folytatásának feltétele a gyermek gyógyultságát tanúsító háziorvosi igazolás.

Balesetvédelem

Az ellátás helyszínén a balesetvédelmi feltételeket a szolgáltató biztosítja. A gondozónő rendszeresen ellenőrzi a biztonságos használatot, az esetleges hiányosságokról írásos feljegyzést készít, az elhárítást határidőhöz köti.

Ruházat

A gyermekek saját ruhájukat használják. A szülők gondoskodnak az évszaknak megfelelő váltó ruháról, kinti és benti cipőről, pizsamáról, fogkeféről, pelenkáról, törölkendőről. Törölközőről, ágyneműről és annak mosásáról a családi bölcsőde gondoskodik.

Az ellátás költségei

A napközbeni gyermekfelügyeletért, a személyes gondoskodást nyújtó ellátásért intézményi térítési díjat kellene fizetni, e szolgáltatás díját azonban Halimba Község Önkormányzatának Képviselő-testülete rendeletében 0 Ft összegben határozta meg. A tárgyhavi étkezésért minden hónap 15-dik napján étkezési térítési díjat kell fizetni (ha ez munkaszüneti napra esik, akkor faliújságon értesítjük a szülőket a módosított dátumról). Az esedékes díjat a Halimbai Hársfa Óvoda élelmezésvezetőjénél kell befizetni. A családi bölcsőde a szolgáltatást a szülővel kötött megállapodás alapján nyújtja. E szerződés 30 nap határidővel bármikor felmondható, ha a szülő ezt írásban jelzi.

7. A szolgáltatást nyújtók önképzése

- szakmai fórumok tanulmányozása az interneten
- szakmai honlapok tanulmányozása
- szakmai folyóiratok tanulmányozása
- szakmai napokon való részvétel

8. A tájékoztatás helyi módja

- személyesen, szóban és írásban
- hirdetőtáblán
- halimba.hu honlapon
- óvodai, zárt facebook csoporton

II. A családi bölcsőde működése

A működés célja

Csalásban nevelkedő gyermekek nappali gyermekfelügyeletének, gondozásának, nevelésének, foglalkoztatásának és étkeztetésének megoldása. Elsősorban olyan családok gyermekeiről szeretnénk gondoskodni, akik megváltozott életkörülményeik, munkavégzésük, munkaerő piaci képzésük, betegségük vagy egyéb elfoglaltságuk miatt gyermekük napközbeni ellátásáról nem tudnak gondoskodni. Munkáltatói igazolással szükséges igazolni, hogy a családi bölcsőde szolgáltatás igénybevételétől számított két héten belül a szülők munkába állnak. Egyéb okot a védőnő igazolhat.

A családi bölcsőde csoport nyitva tartása

A családi bölcsőde hétfőtől péntekig 6.30-16.30-ig tart nyitva.

A teljes ellátás díja

Az étkezési térítési díj megállapítása a mindenkor érvényben levő jogszabályok alapján történik. A gondozásért nem kell térítési díjat fizetni.

Az étkezési térítési díj befizetése

A tárgyhavi étkezésért minden hónap 15-dik napján étkezési térítési díjat kell fizetni (ha ez munkaszüneti napra esik, akkor faliújságon értesítjük a szülőket a módosított dátumról). Az esedékes díjat a Halimbai Hársfa Óvoda élelmezésvezetőjénél kell befizetni. A pótbefizetés napja mindig az adott hónap utolsó munkanapja. Ételallergia esetén az eltérő étkezés lehetőségét biztosítjuk (szakorvosi vélemény szükséges). Az étkezést lemondani előző nap 10 óráig lehet. A gyermek váratlan megbetegedése esetén, amennyiben a szülő délelőtt 10 óráig éthordót juttat el a konyhára, a napi ételadag délben (11.45-13 óráig) elvihető. Ha hasmenés, hányás fordul elő a családban, az étel nem vihető el.

III. A Borsika Családi Bölcsőde bemutatása

Bemutatkozás

A Borsika Családi Bölcsőde egy több intézménynek, szolgáltatásnak is helyet adó épületegyüttesben helyezkedik el. Itt található az óvoda, a főzőkonyha és a családi bölcsőde. Az épülethez nagy játszóudvar, füves, fás-bokros kert tartozik, ahol minden gyermek megtalálja az életkorának megfelelő, biztonságos udvari játékokat és a mozgás lehetőségét.

Személyi feltételek

A családi bölcsőde alkalmazottja közalkalmazott, a munkáltatói jogok gyakorlását a fenntartó képviselőjében a polgármester látja el. A feladat ellátásához a gondozónő megfelelő iskolai végzettséggel (csecsemő- és gyermeknevelő-gondozó) rendelkezik. A folyamatos, jogszabályi előírásoknak megfelelő képzése biztosított. A helyettes (óvodapedagógus végzettsége mellett) rendelkezik a 15/1998. (IV.30.) NM. rendelet 51/G.§ (4) bekezdésében meghatározott képesítéssel.

A gondozónő feladata a gyermekek napközbeni ellátása, gondozása, nevelése, foglalkoztatása és étkeztetése.

A gyermekek ételmezését az óvoda főzőkonyhája biztosítja, melynek közvetlen irányítója az ételmezésvezető.

Tárgyi feltételek

A családi bölcsőde egy meglévő, működő intézmény épületében kerül kialakításra. Tárgyi feltételei a helyi igényeknek megfelelően alakulnak. Csoportszoba felnőtt kézmosóval, mosdórész (WC-vel, fürdetési lehetőséggel), öltözőrész, főzőkonyha (óvodáé).

A csoportszoba felszereltsége: megfelelő méretű asztal, székek, ágyak. A játékok elhelyezése rögzített polcokon történik. A játékok, mesekönyvek, készség- és képesség fejlesztő eszközök száma folyamatosan bővül. Pelenkázó és felnőtt kézmosó is található a helyiségben, valamint nyitható védőráccsal elválasztott helyen történik a tároló kocsi biztonságos elhelyezése (előtér).

A családi bölcsőde külső és belső terének kialakításánál a leglényegesebb szempontok:

- gyermekek biztonságának garanciája
- balesetveszély kiiktatása
- higiéniai szabályok maximális betartása (a csoportszoba, a vizes blokk és a gyermekjátékok előírás szerinti fertőtlenítése).

IV. Kiemelt szakmai célok

Ellátás

Az ellátásban kiemelt feladatok:

- gondozás
- nevelés
- játék.

Gondozás

- a kisgyermek egyéni szükségleteinek kielégítése (gondozás, étkezés, pihenés, mozgás, levegőzés)
- egészség megőrzése, az egészséges életmód alapjainak lerakása
- mozgásigény kielégítése
- biztonságos környezet kialakítása

Nevelés

- szeretetteljes, biztonságot nyújtó, pozitív érzelmi légkör kialakítása
- életkori sajátosságokhoz igazodó, változatos tevékenységek, játékos tanulás segítségével az én-tudat kialakulásának elősegítése
- anyanyelvi fejlesztés, kommunikáció
- a gyermekeket körülvevő környezet megismertetése, a változások felfedeztetése, a természet szeretetét és védelmét megalapozó szemlélet kialakítása

Játék

- a tanulás, tapasztalatszerzés biztosítása szabad, önkéntes, spontán játékkal
- a játékon keresztül az egyéni sajátosságokat figyelembe véve a képességek kialakulásának, gyakorlásának biztosítása
- szociális kreativitás fejlesztése, szocializáció alakítása
- nyitottság a másik iránt
- önmaga határainak kipróbálása, megélése

Élelmezés

A családi bölcsődébe járó gyermekek étkeztetése az óvoda főzőkonyhájáról történik. Az étrend összeállításáért az élelmezésvezető és két szakácsnő (egyikük diétás szakácsnő is) felel. Az étrend változatos, választékos, egészséges, a gyermekek életkorához igazodó. Az ételek mindig frissen, közvetlenül az étkezés előtt kerülnek a csoportba tálaló kocsin. A gyermekek egyéni szükségleteihez igazodva a folyadékpótlás biztosított a teljes nap folyamán. A speciális étkezést igénylő gyermekek étkeztetése is megoldható.

Kapcsolattartás

Fő feladatunk a gyermeki és szülői jogok tiszteletben tartásával erősíteni a partneri viszonyt a család és a családi bölcsőde között. Nevelésünk a családi nevelésre épül, azt egészíti ki. A megfelelő együttműködéshez nélkülözhetetlen az egymás iránti elfogadás és segítőkészség, mely a gyermek harmonikus fejlődésének előfeltétele. Feladatunk a gyermek fejlődéséről tájékoztatást nyújtani a szülőknek, nyitott működéssel lehetőséget adni munkánk megismerésére, szükség esetén közösen keresni a problémák megoldását.

Kapcsolattartás lehetséges formái:

Szülőkkel:

- családlátogatás
- szülői értekezlet
- fogadóóra
- nyílt napok
- közös ünnepek
- hirdetőtábla, honlap, facebook
- üzenő füzet

Fenntartóval:

- szükség szerinti kapcsolattartás, problémák megbeszélése, megoldása

Védőnővel, családgondozóval:

- szükség esetén jelzés, információcsere

Halimbai Hársfa Óvodával:

- szolgáltatásunk az óvoda épületében kapott helyet, ezért szoros együttműködésben élünk, részt veszünk az óvodai rendezvényeken, programokon

Kormányhivatallal:

- szükség szerinti kapcsolattartás az önkormányzat illetékes szakemberei segítségével

Nevelési Tanácsadóval:

- szükség szerinti kapcsolattartás, amennyiben egy gyermek vizsgálata szükségessé válik

Önképzés

A gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztésének alapja a gondozónő naprakész felkészültsége, a törvényi szabályozások változásának követése, a szülői igényekhez és változásokhoz való rugalmas alkalmazkodás. Az önképzés ezért kiemelt feladat a családi bölcsődében dolgozó gondozónő számára.

1. A napközbeni ellátás megszervezése

A napirend kialakítása

A családi bölcsődében folyó munka egyik legfontosabb alapeleme a megfelelő napirend kialakítása. A napi tevékenységek között jól eligazodni képes gyermek biztonságban érzi magát és jó eséllyel indulhat el az életkorának megfelelő önállósodás útján.

A kialakításának szempontjai

- a gondozási műveletek naponta ismétlődve, ugyanabban az időben és sorrendben valósuljanak meg
- a közösség életében áttekinthető rendszer legyen
- alkalmazkodjon a gyermek életritmusához, különösképpen a beszoktatás idején
- biztosítson elegendő időt a gyermeki érdeklődést széles körben kielégítő, változatos ismeret- és tapasztalatszerzési lehetőségekre minden nap
- alkalmazkodjon az évszakhoz, naponta az időjáráshoz.

A napirend nem lehet rugalmatlan, a szükségleteknek megfelelően lehet és kell változtatni, de mindig körültekintően, megbeszélés alapján.

A gyermekek napirendjének megszervezése

A napirendet pontosan szervezzük meg, hogy elegendő idő legyen valamennyi gondozási művelet nyugodt elvégzésére. Az egyes nevelési feladatok kialakításánál figyelembe vesszük a csoporton belül a gyermekek életkor szerinti megoszlását. Elengedhetetlen a nevelés és gondozás összhangjának megteremtése. Az egyes tevékenységek egymásra épülnek, kiszámíthatóságot sugallva, biztonságot nyújtva a gyerekek számára. A napirend átgondolt megszervezése nélkülözhetetlen alap a gyermeki fejlődéshez, önállósodáshoz és a személyiség teljes kibontakozásához. A részletes napirend a 4. számú mellékletben található.

2. Gondozás

Alapvető feladataink

A helyes életritmus, szokások kialakítása:

- szobatisztaság
- testápolás
- öltözködés
- étkezés
- pihenés.

A gondozási feladatok ellátásának megszervezése kiemelt szerepet kap a családi bölcsődébe járó gyerekeknél. A családdal, az anyával együttműködve kell kialakítani a helyes életritmust, alkalmazkodva a közösség életritmusához. A helyes szokások kialakítása, összehangolt megszervezése hozzájárul a testi és lelki önállóság kialakulásához, a gyermek optimális fejlődéséhez.

Mozgás

Fontos feladatunk a mozgás megszerettetése, a természetes mozgáskedv fenntartása az életkornak megfelelő játékokkal, ezáltal elősegítve az összerendezett mozgás kialakulását. A mozgás fejlődésével egy időben az értelmi struktúrák és a szociális képességek is fejlődnek. Az egyes tevékenységek megszervezésénél arra kell figyelniük, hogy - az időjárás függvényében - lehetőség szerint minden nap biztosítva legyen a szabadban mozgás, a levegőzés.

Pihenés

A nyugodt pihenés, alvás biztosítása az egyenletes fejlődés elengedhetetlen feltétele. Ennek lehetőségét a gyerekek egyéni szükségleteihez igazodva biztosítjuk.

Érzelmi nevelés

- nyugodt, biztonságos légkör kialakítása
- én-tudat kialakulásának elősegítése
- akarati-erkölcsi tulajdonságok megfelelő irányú fejlesztése
- élmények befogadására, érzelmek kifejezésére való képesség megalapozása.

A biztonságos, félelemmentes, derűs mindennapok megszervezése, biztosítása hozzájárul a gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt közötti érzelmi kötődés kialakulásához. A nyugodt légkör elősegíti a pozitív viselkedési minták elsajátítását,

megakadályozza a negatív viselkedési minták előtérbe kerülését. Az élmények befogadására, érzelmek kifejezésére való képesség kialakulásának nélkülözhetetlen alapja a személyes példamutatás, a pozitív érzelmi légkör. A gondozónő személyiségének a családi bölcsődében példaként kell szolgálnia.

Értelmi nevelés

- változatos tapasztalat- és ismeretszerzési lehetőségek biztosítása
- értelmi képességek fejlődésének elősegítése, kibontakoztatása
- kommunikációs készségek fejlődésének elindítása, elősegítése

Az életkori sajátosságokra építve változatos tapasztalat- és ismeretszerzési lehetőségeket biztosítunk különböző tevékenységformák segítségével, melyek által a gyermek kíváncsiságát, érdeklődését kielégítve szerez ismereteket. Az észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás, képzelet csak alkotó, aktív tevékenység során képesek fejlődni. A konkrét, érzelmeket is kiváltó tevékenységek felkeltik és fenntartják a gyermek érdeklődését, érzékszerveit a probléma megoldására készítik, hozzájárulva a kommunikáció megindulásához. A napi tevékenységek szervezésénél arra törekszünk, hogy az ismeret- és a tapasztalatszerzési lehetőségek minél változatosabb formában valósuljanak meg.

Játék

A nevelés a családi bölcsődében is természetes élethelyzetekben valósul meg. A játék és a játékba ágyazott tevékenységi formák a kisgyermekkor tanulás színterei. A játék személyiségfejlesztő hatása kimeríthetetlen, egyben a nevelő munka leghatékonyabb eszköze. A személyiségfejlesztés biztosítása érdekében fontos a gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása, szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együttjátás, ötletek és lehetőségek megteremtése a sokszínű játék kialakulásához.

A napi játékos tevékenységek megszervezése nagy körültekintést igényel a gondozónő részéről. Biztosítja a nyugodt légkört az elmélyült játék kibontakozásához, a megfelelő helyet az egyes tevékenységekhez. Rendszeresen ellenőrzi a játékeszközök épségét. A játék befejezésével a nem használt eszközöket a gyermekek bevonásával rakja vissza a helyére.

A biztonságérzet fokozása érdekében behozhatják a gyerekek kedvenc otthoni játékaikat.

Tanulás

A játékba ágyazott ismeret- és tapasztalatszerzési lehetőségek- mondóka, vers, ének, alkotás, bábozás, firkálás- szintén a gyermeki képességek fejlődésére szolgáló változatos tevékenységformák. E tevékenységek segítségével formálódik a gyermek zenei, irodalmi ízlése, ritmusérzéke, hanghallása, beszédértése, beszédészlelése. Nyitottabbá, befogadóvá válik a versek, énekek, zenei művek iránt. A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa a nemzeti hovatartozás erősítése mellett ahhoz is hozzájárul, hogy a gyermekek anyanyelvi fejlődése megfelelő alapokat kapjon. A versekhez, énekekhez kapcsolódó játékos mozgásformák a nagymozgások és a finommozgások fejlődését is elősegítik. Az utánzások, a játékos, spontán tapasztalatszerzési lehetőségek jelentősen gazdagítják a gyermek személyiségét. A gondozónőnek e tevékenységek megszervezésénél fontos figyelembe venni, hogy a kezdeményezésekbe való bekapcsolódás mindig legyen önkéntes. Fontos, hogy kihasználja a személyiség fejlődése érdekében a spontán adódó lehetőségeket.

A gyermekirodalmi alkotások megszerettetése, a gyermek erkölcsi érzelmeinek, beleélő készségének, verbális emlékezetének fejlődése a meséken, kitalált történeteken keresztül indulhat meg. A gyerekek számos élménnyel gazdagodnak a mesék által. Meghallgatásukhoz meghitt helyet kell kialakítani.

A bábozás nélkülözhetetlen a kommunikáció fejlődéséhez, a beszéd indításához. A gondozónő kifejező előadásmódja által lesz ez a tanulási módszer a gyerekek számára igazán kedvelt tevékenység.

A vizuális tevékenységekkel a gyermekek látásmódját is formáljuk. Ezáltal megalapozzuk esztétikai fogékonyságukat, gazdagítjuk tér- szín- forma képzetüket. Legfontosabb cél a manuális készség, a finommotorika fejlődésének elősegítése a különböző anyagok, technikák használata által. Célunk továbbá, hogy lehetőséget kapjon a gyermek az önkifejezésre, bátran merje használni az eszközöket. Ennek nélkülözhetetlen alapja az egyéni bánásmód, a fokozatosság elvének betartása. Az állandóan használt eszközök kijelölt helyen, a gyerekek számára bármikor hozzáférhetően kerülnek elhelyezésre. Az elkészült munkákat faliújságon kiállítják, összegyűjtve év végén megkapják.

Egyéb tevékenységek

A családi bölcsőde óvodaépületben való kialakítása lehetőséget biztosít arra, hogy átmenetet képezzünk e két ellátási forma között. Kisebb séták, mesélés, játékos népi mondókák, énekek megismerttetése, óvodai ünnepek, ünnepélyek megtekintése jó alapot ad a későbbi óvodás élethez. A jeles napokat egy hosszabb előkészület vezeti be,

melyhez a gondozónő a gyermekek kíváncsiságát kielégítve folyamatosan biztosít változatos tevékenységeket.

Hagyományos ünnepeink, rendezvényeink

- Mikulás
- karácsony
- farsang
- húsvét
- anyák napja
- gyermeknap
- születésnapok közös megünneplése
- közös kirándulások

A gyermekek napirendjét úgy alakítjuk ki, hogy a játék, a mozgás, a változatos tevékenységek egyensúlyban legyenek. Az önfelelt, szabad játék, a tapasztalat- és ismeretszerzés a gyermekek egészséges fejlődésének alapvető feltétele. Igazi eredményeket azonban (a szakszerű ellátáson túl) csak a családdal együtt tudunk elérni.

Ellátottak érdekvédelme

A gyermek, a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, továbbá a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó érdek-képviselői és szakmai szervek a Házirendben foglaltak szerint panasszal élhetnek a szolgáltatás vezetőjénél vagy érdek-képviselői fórumánál az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében, a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozói kötelezettségszegése esetén, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 136/A. § szerinti iratbetekintés megtagadása esetén. A szolgáltatás vezetője, illetve az érdek-képviselői fórum a panaszt kivizsgálja és tájékoztatást ad a panasz orvoslásának módjáról.

A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője a szolgáltatás fenntartójához vagy a gyermekjogi képviselőhöz fordulhat, ha a szolgáltatás vezetője vagy az érdek-képviselői fórum 15 napon belül nem küld értesítést a vizsgálat eredményéről, vagy ha a szülő a vizsgálat eredményével nem ért egyet.

„A gyermek az öröm, a reménység
gyöngye testében van valami virági
ártatlan lelkében van valami égi

egész valójában olyan nekünk,
mint a tavaszi vetés: ígéret és gyönyörűség.”

(Gárdonyi Géza)

A Borsika Családi Bölcsőde szakmai programja 2018. szeptember 1-től érvényes. A tartalom szükség esetén módosítható. A módosítások a mellékletben kerülnek lefűzésre.

V. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Óvodánkban a nevelés a nevelőtestület által létrehozott, az óvodavezető által jóváhagyott pedagógiai program alapján történik. Az óvodába felvett gyermekek csoportba való beosztásáról az óvodavezető dönt, a szülők és az óvodapedagógusok véleményének, valamint a közoktatási törvényben meghatározott létszámhatárok figyelembevételével. Az óvodába lépés előtti időszakot a szülők önkéntes adatszolgáltatása révén ismerhetjük meg.

A gyermekek óvodába kerülése után a gyermekek fejlődéséről folyamatosan feljegyzéseket készítünk, az elért fejlettségi szintet dátummal rögzítjük, félévente a szülőkkel ismertetjük, aláíratjuk. Ezeket a dokumentumokat a gyermek fejlődési naplójában tároljuk. Ezek alapján nevezzük meg félévente minden egyes gyermek fejlesztendő területeit és a fejlesztési tervet, valamint annak értékelését. Szakszolgálatok véleményét szintén itt tároljuk.

1. Az óvoda személyi feltételei

Az óvodában a nevelőmunka kulcs-szereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. A nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. Az óvodapedagógus jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek és szülők számára, személyisége az elfogadó és segítő, támogató attitűdön alapszik.

Az óvodapedagógusok és a pedagógiai munkát segítő alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

Óvodánk 70 óvodás gyermek befogadására képes (+ 5 fő bölcsődés).

Csoportok száma 3 (+ 1 családi bölcsőde csoport).

Az óvoda személyi ellátottsága megfelelő. A négy csoportban 13 felnőtt látja el a gyermekek gondozását, nevelését.

Felsőfokú végzettségű főállású óvodapedagógusok száma: 7 fő.

Közülük egy fő fejlesztő-pedagógusi végzettséggel, egy fő pedig alapozó-fejlesztő végzettséggel is rendelkezik.

Valamennyi óvodapedagógus rendelkezik csecsemő- és kisgyermekgondozói (60 órás) képesítéssel.

A családi bölcsőde csoportot egy fő csecsemő- és kisgyermek-gondozó, nevelő látja el.

A gyermekek beszédjavító foglalkozását 1 utazó logopédus végzi.

Pedagógiai munkát segítő, szakképesített dajkák száma: 3 fő.

Pedagógiai munkát segítő, pedagógiai asszisztens: 1 fő.

Óvodatitkár: 1 fő.

A csoportok kialakításánál azt az elvet valljuk, hogy az életkori szakaszolás vagy a vegyes életkori csoportosítás önmagában se nem előny, se nem hátrány.

Mindkét formában az egyén fejlődése kiteljesedhet.

Óvodánkhoz főzőkonyha is tartozik, 2 fő állandó szakácsnő, 3 fő állandó konyhai kisegítő, 2 fő állandó tálaló konyhai ételkiosztó személyzettel. A konyhai munkát 1 ételmezésvezető irányítja.

Óvodánk szakmailag önálló.

Élén az óvodavezető áll.

Az óvoda nyitvatartási ideje: 6.30-16.30 óráig.

Csoportok száma	3
Óvodapedagógusok száma	7
Kisgyermek-gondozó, nevelő	1
Dajkák száma	3
Pedagógiai asszisztens	1
Óvodatitkár	1
Konyhai dolgozó (szakácsnő)	2
Konyhai dolgozó (konyhai kisegítő, ételkiosztó)	5
Ételmezésvezető	1
Külső segítő	családgondozó, védőnő, orvos
Karbantartó	2

A gyermekekkel óvodapedagógusok foglalkoznak az óvoda nyitásától egészen a zárásig, kétheti váltásban.

Az óvodapedagógusok támaszkodnak a pedagógiai munkát segítő alkalmazottak munkájára, akik az óvodai nevelés eredményességét segítik az óvodapedagógusokkal összhangban. A kapcsolatot a kölcsönös tisztelet, partneri viszony jellemzi. Rendszeres tájékoztatást kapnak a nevelési elvekről, módszerekről, a csoport, ill. egy-egy gyermek értékeléséről, a kialakítandó szokás és szabályrendszerről.

Az óvodapedagógusok munkáját az új iránti fogékonyság, a többre, jobbra való törekvés jellemzi, az óvodai nevelést a korai alapozás színterének tartják. További céljaink között szerepel, hogy az óvodapedagógusok a korszerű óvodapedagógiának megfelelően folyamatosan képezzék magukat.

2. Az óvoda tárgyi feltételei

Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel (kötelező eszközjegyzéket lásd a Mellékletben). Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen változó testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Tegye lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül. A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságára figyelemmel kell elhelyezni. Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munka környezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

A gyermeki személyiséget, az egyéni fejlesztést szolgáló játékok, eszközök száma magas. A mindennapokban használatosak, a gyermekek számára hozzáférhető módon vannak a csoportokban elhelyezve.

Udvarunk játécai mind tanúsítvánnyal rendelkeznek. Eszközeink nagy igénybevételnek (néha szándékos rongálásnak) vannak kitéve. Javításukról, biztonságosságukról, pótlásukról folyamatosan gondoskodni kell.

A felszerelés pótlása az elhasználódás mértékének megfelelően részben a költségvetésben biztosított, részben pályázatokon nyert pénzeszközökből valósul meg.

3. Az óvodai élet megszervezésének szinterei

A gyermek egészséges, tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket. A megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg céljaink. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti belső, harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus, a kisgyermek-nevelő, a dajka és a pedagógiai asszisztens a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják (óvodai csoportnapló, fejlődési napló). Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

A **gondozás** az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenysége, amely segíti a gyermek szükségleteinek kielégítését, elősegíti növekedését, fejlődését, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjának kialakulásához és megteremti a nevelési hatások érvényesülésének feltételeit. A gondozás, a gyermekek fejlődése során egyre több egészségnevelési elemet tartalmaz. A környezeti tényezők segíthetik vagy lassíthatják az öröklött adottságok kibontakozását.

Tevékenységek

- Kulturáltan étkeznek.
- Szappannal mosnak kezet, használják a körömkefét, fogat mosnak, fésülik hajukat.
- Öltözködnek, vetkőznek, összehajtják a ruhájukat.

- Önkiszolgáló munkát végeznek saját magukkal kapcsolatos tevékenységeikben, fokozatosan és öntevékenyen vesznek részt a saját fejlődési ütemükben, tempójukban.
- Környezetüket rendben tartják.

Feladatok

- Az óvónő hívja fel a szülők figyelmét a helyes életritmus otthoni kialakítására.
- Hagyjon elegendő időt a tevékenységek elvégzésére.
- Tartsa szem előtt a gyermekek otthonról hozott viselkedés- és szokásmintáit.
- Ismertesse a gyerekek óvodai étrendjét a szülőkkel.
- Önálló étkezés és önkiszolgálás szokásait fokozatosan és tapintatosan alakítsa ki.
- Személyes példaadással is segítse a testápolási szokások kialakítását.
- A közös mosdóhelyiség használatakor különös figyelmet fordítson, hogy a gyermekek csak saját tisztálkodási eszközeiket használják.
- Igyekezzen elérni, hogy minden család szoktassa gyermekét a saját személyével kapcsolatos teendők elvégzésére.

Javasolt napirend:

6³⁰ – 11³⁰ Szabad játék a csoportszobában.

Egyéni és csoportos tevékenységek, részképességek fejlesztése.

Testápolás, tízórai.

A környezet tevékeny megismerése (séta, munka),

a szerzett élmények, tapasztalatok feldolgozása egyéni, mikrocsoportos, esetenként egész csoportos szervezeti formában.

Játék a szabadban.

Szervezett és szabad mozgás.

11³⁰-14¹⁵ Teremrendezés, testápolás, ebéd.

Csendes pihenő.

14¹⁵-16³⁰ Folyamatos ébresztő.

Szervezett mozgás.

Testápolás, uzsonnázás. Szabad játék.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

Testápolás:

Önállóan mosakodnak, törölköznek, figyelmeztetés nélkül kezet mosnak, amikor csak szükséges. Körömkefével tisztítják körmüket. Ruhájuk ujját fel- és letűrik, begombolják, kikapcsolják. Önállóan használják a WC-t. Vigyáznak a WC, mosdó rendjére, a tisztálkodási eszközöket a helyére teszik. Fogat mosnak, a fogápoló szereket tisztán, rendben tartják. Zsebkendőjükbe helyesen fűjják az orrukat. Tüsszentéskor, köhögéskor zsebkendőjüket szájuk elé tartják.

Önkiszolgálás:

Teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként látják el. Segédkeznek az ágyak elrakásában, a foglalkoztató átrendezésében. Önállóan tevékenykednek, segítséget nyújtanak társaiknak, valamint a felnőtteknek. Iskolába lépés előtt önmaguk is képesek mindennapi szükségleteik, életkoruknak megfelelő, önálló kielégítésére.

Étkezés:

Étkezés közben kulturáltan viselkednek. Igénylik az asztal esztétikus rendjét. Helyesen használják az evőeszközöket (kanalat, kést, villát).

Öltözködés:

Önállóan, a megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek. Holmijukat, ágyneműjüket hajtogatva helyre teszik. Ruhajukkal gondosan bánnak, cipőfűzőjüket megkötik. Ha fáznak vagy melegük van, segítenek magukon. Csizmájukat, hócipőjüket szükség esetén letisztítják.

A környezet rendben tartása:

Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára. Az ajtókat csendesen nyitják, csukják, az eszközökkel óvatosan bánnak. Észreveszik, ha valami hiányzik vagy rendetlen, a rendetlenséget megszüntetik.

Ismerik a szelektív hulladékgyűjtés okát és mikéntjét.

Ismerik és betartják a balesetvédelmi magatartásformákat.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok tartalmazzák.

Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

Az adminisztráció rögzítése a saját összeállítású csoportnaplóban és fejlettségmérő lapokon történik.

4. Az óvoda kapcsolatrendszere

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás, családhoz illesztett megoldásait.

Óvoda – család

A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben mi kiegészítő szerepet vállalunk. A családi nevelést segítve gondozzuk, szocializáljuk, neveljük a gyermekeket. A szülőket nevelőpartnernek tekintjük, ismertetjük velük nevelői felfogásunkat. Törekszünk arra, hogy a családok nevelésről alkotott véleményét, annak gyakorlati megvalósulását megismerjük az óvodai nevelés eredményessége érdekében. Fontosnak tartjuk a hiteles tájékoztatást, a problémaérzékenységet és az előremutató segítséget.

A családdal történő nyílt, őszinte együttműködés csak a kölcsönös bizalom alapján valósulhat meg.

A kapcsolattartás formái:

Családlátogatás

A beíratás előtt az első személyes kapcsolat felvétele.

Beíratás után a családi nevelési szokások megismerése.

Szülői értekezlet:

Évente 3 alkalommal (szeptember, február, május). Funkciója: óvodai életünkről globális képet kapnak, megismerik féléves programjainkat, célkitűzéseinket, elért eredményeinket. Érvényesíthetik véleményezési jogukat. Kötetlen beszélgetést indítványozunk nevelési koncepciónkról, a gyermekcsoportról, tapasztalatokról. Ötleteikkel, feladatvállalással segíthetik szervezési feladatainkat. Anyagi terhek vállalásában érvényesítik egyetértési jogukat. Elismerjük az óvodát támogató személyeket.

Fogadóóra:

Fogadóóra tartását a szülők igényeihez alakítjuk, de a szakvélemények kiállítása előtt mindenképpen négyszemközti beszélgetést indítványozunk.

Családi klub:

(Kismama Klub, mely az óvodás gyerekek és szüleik számára is nyitott):
Közösen kiválasztott pedagógiai, pszichológiai, egészségügyi témakörök feldolgozása beszélgetések során.

Szülői Munkaközösség:

Azok a szülők, akik hajlandók társaiknál többet is tenni az óvodáért (önkéntes munka, programok szervezése, lebonyolítása, aktív részvétel) évente ismétlődő választás során felvételt nyerhetnek a Szülői Munkaközösségbe. A tagok véleményükkel alakíthatják a Házirend és az SZMSZ tartalmát, évente három alkalommal (szükség esetén többször is) részletes tájékoztatást kaphatnak az óvoda életének elkövetkezendő eseményeiről az óvodavezetőtől. A programok alakításánál számítunk ötleteikre, véleményükre.

Egyéni beszélgetések: Egyéni esetmegbeszélések

Nyílt nap: Évente egyszer csoportonként.

Közös ünnepek, rendezvények:

Anyák napja, gyermeknap, farsangi multság, évszázó ünnepély.

Ezen kívül évente több alkalommal kirándulunk a településen és környékén a szülőkkel közösen.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Óvoda- Halimbai Óvodásokért Alapítvány

Az óvoda alapítványa tevékenységének minden területén az óvodába járó gyermekek életkörülményeinek javítását tűzte célul maga elé. Ennek érdekében anyagilag és erkölcsileg támogatja az óvoda rendezvényeit, programjait. Évente egyszer jótékonyági bált rendez és az adók 1 %-át is felajánlja eszközvásárlásra, valamint kulturális tevékenység támogatására. Szükség esetén a rászoruló gyermekeket is támogatja. Az óvoda rendezvényeire mindig meghívjuk és várjuk az alapítvány képviselőit.

Óvoda – iskola

Az óvoda és az iskola között tartalmas kapcsolat kialakítására törekszünk a gyermekek zavartalan iskolakezdésének érdekében. Szükségesnek tartjuk, hogy az iskola ismerje meg nevelési célkitűzéseinket, munkánk során elért eredményeinket. Kapcsolatunk alapja legyen a kölcsönös nyitottság, a bizalom, egymás munkájának megbecsülése.

Az együttműködés formái:

- Érdeklődés egymás munkája, problémája, eredményei iránt.
- Kölcsönös látogatások, tapasztalatok gyűjtése.
- Családi klubon való részvétel: a leendő elsősök nevelője tájékoztatást ad az iskolába lépés teendőiről.
- A gyermekek látogatása az iskolában: ismerkednek az új környezettel.
- A könyvtár megtekintése.
- Az első osztályosok meghívása óvodai rendezvényre.
- Elme-torna referencia intézmény vagyunk közösen.

Óvoda- Pedagógiai Szakszolgálat:

Az iskolába lépés harmonikus megvalósítása érdekében kapcsolatot tartunk a Veszprém Megyei Egységes Pedagógiai Szakszolgálat ajkai Nevelési Tanácsadóival, kikérjük véleményüket, figyelembe vesszük álláspontjukat. Családi Klubba meghívjuk szakembereiket.

A fejlődés bizonyos területén lemaradt gyermekek fejlesztéséhez a megfelelő szakemberek segítségét vesszük igénybe. Fejlesztőpedagógusi teendőket saját

dolgozónk látja el.

A sok beszédhibás gyermekkel utazó logopédus foglalkozik létszámtól függő óraszámban. A gyerekek fejlődéséről és fejlesztéséről havi rendszerességgel tájékozódunk tőle.

A Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottság segítségét szükség esetén igénybe vesszük, például 7 éves gyermek óvodában tartása esetén.

Óvoda – fenntartó

Kapcsolatunkat a pozitív együttműködés jellemzi.

A kapcsolattartás formái:

- Kölsönös tájékoztatás, egyéni beszélgetések.
- Az óvodavezető részvétele az önkormányzati testületi üléseken.
- Az óvodavezető éves beszámolója.

Óvoda – egészségügyi szervek: védőnő, orvos, családsegítő

A kapcsolattartás formái:

- Alkalmanként esetmegbeszélések.
- Orvos, védőnő részvétele a családi klubon.
- Évente orvosi vizsgálat, hallásvizsgálat, látásvizsgálat.
- Tanköteles korú gyerekek részére iskola-alkalmassági vizsgálat.
- A gyermekvédelmi tevékenység összehangolása.
- Tisztasági vizsgálat havonta.
-

Óvoda – módszertani bölcsőde

A kapcsolattartás formái:

- szakmai megbeszélések,
- módszertani látogatások, ellenőrzések,
- közös továbbképzések.

Óvoda – közművelődési intézmény

Részt veszünk mindazon programokban, melyek elősegítik nevelőmunkánk megvalósulását.

A kapcsolattartás formái:

- gyermekműsorok
- bábszínház évente 3 alkalommal

Óvoda- dr. Szalai Miklós Emlékház

Az óvodapedagógus évente több alkalommal ellátogat a gyerekekkel a falu Emlékházában, ahol rendszeresen tapasztalatokat gyűjtünk a gyógynövények eredetéről, felhasználásáról, gyógyító hatásairól, valamint óvodánkban is gondozzuk a „Gyógynövényes tanösvényünkben” az Emlékház udvaráról átültetett gyógynövényeket. Az itt szerzett tapasztalatokat, élményeket tudatosan építjük bele a nevelőmunkánkba, a környezeti és esztétikai nevelésbe.

A kapcsolattartás formái:

- Rendszeres látogatás a tankertbe, ismereteink bővítése.

Óvodánk programjait magánszemélyek, helyi vállalkozók és civil szervezetek is támogatják.

Óvoda- Külhoni magyar óvodák

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint - szakmai kapcsolatot tart fenn.

VI. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

A képességfejlesztés az alábbi területeken valósul meg nálunk:

- játék
- munka jellegű tevékenységek
- tevékenységekben megvalósuló tanulás:
 - verselés, mesélés (bábjáték)
 - ének, zene, énekes játék, gyermektánc
 - rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
 - mozgás
 - a külső világ tevékeny megismerése (Hársfa óvoda helyi környezeti nevelési programja)

1. Játék

Céja:

- A tevékenységen keresztül a gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségének kibontakoztatása, kompetenciáinak fejlesztése.
- Érzelmi, akaratú tulajdonságainak alakítása.
- Szociális, társas viselkedésének, magatartásának formálása
- A gyermeki kreativitás és pszichikum fejlesztése.

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyerek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyerek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

Tevékenységek

- Gyakorló játék
- Szerepjáték
- Barkácsolás
- Dramatizálás, bábozás
- Építő – konstrukciós játék
- Szabály játék

Szabadjáték:

Amikor az óvónő biztosítja a gyerekek számára az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását, az önállóságot, szabadságot a

- játéktevékenység kiválasztásában
- játékeszközök megválasztásában
- társak megválasztásában
- gyermeki játékelgondolás megvalósulásában,
- és játszóhely megválasztásában és kialakításában.

A **gyakorlójáték** során lehetőséget adunk, hogy önállóan próbálkozzanak a játékeszközök rendezgetésével, hogy alkalmasak legyenek újabb ötletek kitalálására, hogy a finommozgások elemeit különféle változatokban próbálhassák ki, gyakorolhassák. Eközben fejlődnek érzékszerveik, mozgásuk összerendezettebbé válik. A hangok, hangsorok ismételtetése szintén játék, mely pozitív érzelmeket vált ki, elősegítve beszédképességük fejlődését.

Már a legkisebbeknél megjelenik a **szimbolikus szerepjáték**. Megteremtjük azokat a lehetőségeket, feltételeket, amelyekben kijátszhatják pozitív és negatív élményeiket. A szerepjáték lényegi sajátossága az utánzás. A gyermekek játékát figyelemmel kísérve, a szituációtól függően bekapcsolódunk, és segítjük a „mintha” helyzetek alakulását. Mivel a gyermekek mindig azokat utánozzák, akik érzelmileg fontosak a számukra, ügyelünk arra, hogy mi felnőttek is pozitív mintát adjunk nekik.

A szerepjátékban a gyermekek élethelyzetet alkotnak újra, melyhez számos eszközre van szükségük, ezért kialakítjuk azt az igényt, hogy alkalomszerűen maguk is készítsenek játékuhoz eszközöket. Olyan anyagokat biztosítunk ehhez a tevékenységhez, amelyekből egyszerűen, könnyedén **barkácsolhatnak** kiegészítő kellékeket és a dramatizáláshoz szükséges eszközöket.

A **szabályjáték** lényege, hogy a játék meghatározott szabályok szerint zajlik. A kezdeményezett **szabály- és társasjátékokkal** tudatosan fejlesztjük az egyének képességeit, részképességeit. Fontos szempont, hogy építsünk a gyermekek érdeklődésére, a játék elégítse ki mozgásigényüket, és fejlessze érzelmi életüket.

Az **elme-torna** társas- és készségfejlesztő játékok gyűjteményét nagycsoportban hetente egy alkalommal ismertetjük meg a gyerekekkel szakköri foglalkozás keretében (tehetség-műhelyben is).

A gyermeket az alkotás öröme ösztönzi a **konstruáló játéokra**. A valamit létrehozás igénye a kreativitás mellett fejleszti az értelmi képességeket és társas kapcsolatokat is. Éppen ezért erősítjük, hogy minden gyermek megtalálja a neki legmegfelelőbb eszközöket, amelyek segítségével képesek elmélyülten játszani, sikerélményhez jutni.

Feladatok

- Az óvónő biztosítson helyet, eszközöket és elegendő időt és játékra.
- Sajátítsa el az óvónő a gyerekekkel a játék alapvető szokásait és az azokhoz kapcsolódó szabályokat.
- Teremtsen nyugodt, derűs, felszabadult légkört.
- Biztosítson élményt a játékhoz.
- Teremtse meg annak a feltételeit, hogy minden gyerek saját igényeinek megfelelően játszhasson gyakorló - szerep - konstrukciós, építő – szabály játékot, barkácsolhasson, bábozhasson, ha akar.

A fejlődés várható eredményei:

a) 2,5-4 éves korban

Legjellemzőbb a gyakorlójáték, ami megnyilvánulhat a hangok, szavak, rövid mondatok és dallamok játékos szabály szerinti ismételtetésében és a különböző mozgások játékos gyakorlásában.

Szívesen játszanak egyedül, egymás mellett vagy két, három gyerekből álló csoportban. Szerepjátékuk egyszerű cselekvéseket és kapcsolatokat tartalmaz, különböző jellegzetes műveleteket végeznek.

Az építés, konstruálás során az építményeket nem képesek megismételni. Nincs szabálytudatuk, az „így kell csinálni” a szabályosság és megismétlés örömeinek a kifejezése.

5-6-7 éves korban

Tartósan kialakul a kisebb-nagyobb csoportokban való együtt játszás igénye. A gyakori szerepcserét és az eszközökhöz ragaszkodást föl váltja a szerepekhez való kötődés. Tudnak vezetni és játszótársaikhoz alkalmazkodni.

Saját maguk is készítenek eszközöket, amit felhasználnak a játékban, dramatizálásban. Konstruálás során alkotásaikat már önállóan, sok egyéni ötlet alapján hozzák létre és képesek különböző anyagok, eszközök kombinált alkalmazására is. Különböző játékfajták gyakran kapcsolódnak egymáshoz. Bonyolultabb szabályok megtanulására is képesek, miközben egymást a szabályok betartására is figyelmeztetik. Jellemzi őket a kettős szabálytudat és többszólamú játék.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában is meg kell mutatkoznia.

1. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Célja: mindazoknak a jártasságoknak, készségeknek, képességeknek a kialakítása, melyek az érzelmi és akarati tulajdonságok fejlődését és a viselkedés alakulását elősegítik.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során építi a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulások (szokások alakítása),
- spontán tapasztalatszerzés,
- a cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati problémamegoldás.

Foglalkozások időtartama kor szerint:

- bölcsődések (0-3 évesek) – kisgyermekgondozó terve alapján 1x10 perc
- kiscsoport (3-4 évesek) - 1x15 perc (november 1-től)
- középső csoport (4-5 évesek) – napi egy kezdeményezés és egy foglalkozás 2x25 perc (október 1-től)
- nagycsoport (5-6-7 évesek) – napi egy kezdeményezés és két foglalkozás 3x35 perc (szeptember 15-től)

Ezen felül mindhárom korosztálynak napi 2x5 perc mindennapos testnevelés (délelőtt és délután).

A fejlődést elősegítő tevékenységek szervezeti formája:

Az óvodában létrejövő adott lehetőségek közül, az óvodapedagógusok maguk döntenek el, milyen szervezeti formát alkalmaznak, hogy adott esetben kötetlen, kötött vagy mikrocsoportos tevékenység keretein belül kívánják elképzeléseiket megvalósítani. Kötött foglalkozás a verselés, mesélés mindhárom csoportban és a mozgás nagycsoportban.

A fejlődést elősegítő tevékenységek munkaformái:

- egyéni
- csoportos
- egyénre szabott
- mikrocsoportos
- páros
- frontális

Az óvodapedagógus motiválja a gyermekeket, felkelti érdeklődésüket, fenntartja figyelmüket, érdeklődésüket.

A motivált állapot a tanulás pszichés feltétele. Csak a motivált tanulóval érhető el, hogy a gyermek érdekelt legyen a tanulási folyamatban, és az is, hogy azt képes legyen önállóan végigjárni.

Az óvodapedagógus egyik legfontosabb feladata, hogy segítse, hogy eljuthasson az óvodás gyermek a szándékos megtanulni akarás vágyáig, vagy másképpen, kialakítsa benne a megismerés vágyát úgy, hogy közben figyelembe veszi tanulási sajátosságait.

Az óvodás gyermekre jellemző domináns motívumok

(amelyre szívesen reagál, cselekvésre, tevékenységre készíti):

- a mozgásigény
- a tevékenység lehetősége
- a társigény és az óvónő biztosságot adó személye
- az elismerés iránti vágyból fakadó sikerélmény
- a kíváncsiság, amely minden újdonság és szokatlan iránt megmutatkozik.

Az óvodapedagógusok szabadon választhatnak az alábbi **motivációs módszerek** közül:

- tanakodás, kétely ébresztése, hitetlenkedés, probléma szítása, provokálása (a gondolkodás, a tanulási folyamat beindításához)
- bemutatás, elmesélés, elbeszélés, leírás (a tények feltárásához)
- vitára, magyarázatra, véleménynyilvánításra készítés (a tények alkotó feldolgozásához)
- elismerés, megerősítés, ösztönzés, buzdítás, elismerésre méltó példaként kiemelés (az elemzendő tények és a megszerzett tapasztalatok elősegítésére)

Csakis az a gyermek lesz motivált az iskolai tanulásra, aki szívesen vesz részt 3-7 évesen az óvodai tanulási tevékenységekben. Ez csakis belső készítéseken át vezethet sikerre, hiszen ez tudja kibontani a magasabb rendű tanulási motívumokat.

Az óvodapedagógus fejleszti a gyermekek gondolkodási, problémamegoldási és együttműködési képességét.

Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet létrehozásánál figyelembe veszi a tanulási folyamatot, tudatosan, az adott helyzetnek megfelelően választja meg és alkalmazza a tanulásszervezési eljárásokat. A tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel, korszerű óvodapedagógiai módszereket felhasználásával (a

gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, komplex foglalkozások, differenciálás, kooperatív technikák, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei) segíti a gyermek személyiségének kibontakozását. Tervszerű pedagógiai tevékenységeink az alábbi módszerek alkalmazásával valósulnak meg:

- szemléltetés, megfigyelés
- bemutatás
- magyarázat
- beszélgetés
- elbeszélés, mesélés
- gyakorlás
- ellenőrzés, értékelés

Tekintettel arra, hogy az óvodai nevelésben a tanulás az óvodai nevelés egész rendszerét áthatja, ezért feladatai és tevékenységei a továbbiakban a megfelelő fejezetekben integrálódnak.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végén:

- A gyermekek érdeklődőek, bátran kérdeznek, szívesen vesznek részt a szervezett, tervezett kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben.
- A tanuláshoz szükséges kompetenciáik koruknak megfelelően fejlettek.
- A részképesség és tanulási zavaros gyermekek időben megfelelő szakemberhez kerülnek.
- A tehetséges gyermekek is megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységet.

Verselés, mesélés (bábjáték)

Célja:

a gyermekek érzelmi – értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyek megalapozása, szórakoztatás a vers- és meseélmények segítségével.

Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi- értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában – tájékoztatja a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatairól, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákról.

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, áttelekítő szemléletmódja és az ehhez társuló, ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világtere, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Tevékenységek

3-4 éves korban:

Az év folyamán 8-10 mondókát, verset ismételgessenek, hangozzon el ugyanennyi csak mesehallgatás céljából. Új mesére 10-12 alkalommal kerüljön sor.

A foglalkozások időtartama 5-10 percnél év végén se legyen hosszabb, az időtartamot azonban elsősorban a gyermekek érdeklődésétől tegyük függővé.

Az óvónő hetente kétszer kezdeményezze a mesemondást, mondókázást, versmondást. Ezen kívül alkalmasszerűen a gyerekek kérésére is meséljen, mondogasson verset.

4-5 éves korban:

2-3 kiolvasót, 6-7 (8-10 rövid sorból álló) verset ismételgessenek rendszeresen, de mondjon az óvónő sok verset csak szórakoztatással is. Kapjanak helyet a vidám, groteszk, humoros versek is.

Kerüljön sor a 2-3 epizód összekapcsolásával szerkesztett prózai állatmesékre, halmozó és láncmesékre, egyszerűbb szerkezetű tündérmesékre. 12-14 alkalommal meséljen új mesét. A többi időt az előző évben megismert kedvenc mesék elmondása töltse ki.

5-6-7 éves korban:

Tanuljanak 4-5 kiszámolót, hintázót, labdázót, párválasztót, felelgetőt, csapatokban is hangoztatható tréfás mondókát. 15-20 szép magyar verset is válogasson, a versek témaköre kiszélesedhet.

Állatmesék, tréfás mesék és nagy tündérmesék egyszerűbb változataira is kerüljön sor. A korcsoportnak való magyar népmeséket válogassa az óvónő. Kerüljön sor az ismert mesei motívumok bábozására, dramatizálására, rajzolására.

Feladatok

- Az óvónő szerettesse meg a mesét és a verset.
- Biztosítsa az élményt és az eszközt.
- Találja meg a megfelelő tevékenységi formát.
- Vers- és mesemondása szemléletes és sokszínű legyen
- Javasolja a szülőknek az otthoni mesélést.
- Tegye lehetővé, hogy más területen is megjelenhessen az irodalmi élmény.
- Elalvás előtt meséljen az óvónő.
- Irodalmi anyagként a népmeséket, népi hagyományokat felelevenítő mondókákat, rigmusokat, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeit, meséit, valamint a klasszikus és a kortárs irodalmi műveket egyaránt ismertesse meg a gyermekekkel, életkori sajátosságukhoz igazodva.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- 10-12 mondókát, 6-8 verset megjegyeznek, 15-20 verset meghallgatnak az év folyamán. Várják, kérik a mesemondást, figyelmesen csendben végighallgatják a mesét. A folytatásos mesék szálait össze tudják kapcsolni. Az ismert mesei motívumokat szívesen bábozzák, dramatizálják, lerajzolják. Szeretik a mesekönyveket nézegetni, utánozzák az olvasást, képek alapján megtalálják legkedvesebb meséiket.
- Szívesen mond verset, elkezdett történetet fantáziája segítségével folytatni tud.
- Ismeri a színházi magatartás alapvető szabályait.

Bábjáték (tehetségműhelyben is)

Célja:

A közös tevékenység, az alkotás örömeinek átélése

A kreativitás, az alkotásvágy serkentése

A játék öröme, a személyesen átélt pozitív élmények hatásának megtapasztalása

A szociális képesség fejlesztése

Feladatok:

- A felhasznált irodalmi és zenei anyag igényes, az életkori sajátosságoknak és az egyéni fejlettségi szintnek megfelelő kiválasztása
- A kreativitást és az esztétikai érzéket fejlesztő eszközök biztosítása
- Különböző bábtípusok megismertetése, mozgatási technikájuk elsajátítása

A bábokkal történő mesélés, verselés, énekelgetés kiemelkedően fejleszti az óvodás gyermekek beszédképességét, fantáziáját, gondolkodását. A közös tevékenység örömeinek átélése elősegíti a társas kapcsolatok fejlődését, a társakkal való kommunikációt. Indirekt módon rögzülnek a helyes magatartási formák Pl. segítsünk a rászorulókon, a bajba jutottakon, legyünk jószívűek... stb. Akár a közlekedési szabályokkal is hatékonyabban ismerkedhetnek meg.

Meggyőződésünk és tapasztalataink is azt mutatják, hogy a bábjáték kiválóan alkalmas a gyermekek sokoldalú, komplex fejlesztésére. A benne rejlő lehetőségeken, a hozzá kapcsolódó tevékenységeken keresztül olyan értékeket közvetítünk a gyermekek felé, melyek elengedhetetlenek és fontos alapjai az egészséges személyiségfejlődésnek.

Figyelmet fordítunk a fokozatosság betartására, mindig igazodunk a gyermekek életkori sajátosságaihoz, érdeklődési köréhez, valamint egyéni fejlettségi szintjéhez. A különböző bábtípusok megismertetése során gyakoroljuk a figurák mozgatási technikáját. A közös tevékenységek olyan értékeket közvetítenek, mint az empátia, figyelmesség, barátság, szeretet, tolerancia.

Ahhoz, hogy a gyermek szeresse a bábozást, kiemelten fontosnak tartjuk a jó minta közvetítését. Ezt szem előtt tartva óvodapedagógusaink Mikulásnap alkalmával rendszeresen előadást rendeznek a gyermekeknek és a szülőknek egyaránt. Minden alkalomra nagy szakmai felkészültséggel készülünk. Ezen kívül óvodánkban gyakoriak a rögtönzött bábok: bármilyen eszközből lehet bábfigura, az óvodapedagógus kreativitásától függ, hogy milyen bábokkal bővül a repertoár. A figurák elkészítése

közben újabb technikákkal ismerkedhetünk meg, a végeredmény pedig a közös munka, az alkotás örömeinek átélése és nem utolsósorban a közönség arcáról tükröződő mosoly és derű.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- A gyermekek szívesen báboznak, tevékenykednek
- Tudnak egymásra figyelni, egymást kivárni
- Beszédük kifejező, érthető
- Képesek a metakommunikációs jelek felismerésére

Ének, zene (tehetségműhely is), **énekes játék, gyermektánc** (tehetségműhely is)

Célja:

a közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, a gyermek zenei ízlésének, esztétikai fogékonyságának fejlesztése. A gyerekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermekeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit. A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását

Kodály Zoltán és Forrai Katalin munkássága valamennyiünk előtt ismert és a mindennapos, tudatos zenei nevelés alapja. Mindemmellett az igényesen válogatott kortárs alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

Tevékenységek

3-4 éves korban

Dalanyag: 5-7 mondóka, 10-14 játékdal és 2-3 mődal.

A mondókák hossza 2-4 motívum, a dalok hossza 8-12 ütem (4-6 motívum) legyen.

A hangterjedelem lehetőleg ne lépje túl a tiszta kvint távolságot.

A dalok megoszlása és aránya hangkészlet szerint:

sz-m: 3-4 dal

l-sz-m: 3- 4 dal

m-r -d: 2- 3 dal

sz-m-r-d: 2 dal

d-l,-sz,: 1 dal

Hallásfejlesztés:

A zenehallgatás anyaga – hangterjedelem korlátozás nélkül – különböző jellegű egyszerű népdalok, mődalok, énekes vagy hangszeres előadásban.

A magasabb és mélyebb hangok (beszéd, ének, hangszer) felismerése.

Halk-hangos közötti különbség megfigyelése, felismerése, alkalmazása beszéden, zörejekben.

Hangszínek megfigyelése: 2-3 élesen eltérő zörej, hangszer hangszínét különböztessék meg.

A spontán zenei alkotókedv felébresztése énekes beszéddel, mondókákkal, dalokkal.

Ritmusérzék fejlesztése:

Az egyenletes lüktetés érzékelése mondókázás, éneklés közben játékos mozdulatokkal.

Egyszerű ritmusjátékos hangszerek használata.

Mozgás és térforma:

Játékos mozdulatok egyénileg, az óvónővel és kis csoportban együtt.

4-5 éves korban

Dalanyag: 4-6 mondóka, 12-15 játékdal, 3-4 mődal

A mondókák hossza 4-6 motívum, a dalok hossza 12-16 ütem (6-8 motívum) legyen.

A dalok megoszlása és aránya hangkészlet szerint:

sz-m: 2-3 dal

l-sz-m: 2-3 dal

m-r-d: 2-3 dal

sz-m-d: 2-3 dal

sz-m-r-d: 2-3 dal

d-l,-sz,: 1-2 dal

m-r-d-l,: 1 dal

Hallásfejlesztés:

Zenehallgatás: néhány percig tudjanak figyelni az éneklésre, hangszerjátékra.

Az óvónő indítása után önálló, megközelítően tiszta éneklés csoportban.

A magasabb és mélyebb hangok megkülönböztetése térben mutatással az ismert hangkészlet körében. Dal kezdőhangjának váltása.

A halk és hangos fogalompár felismerése, zenei tevékenységeken alkalmazása egyénileg is.

Finomabb zörejek, egymás hangjának felismerése

Szöveges motívumok visszaéneklése hat hangterjedelemben.

Dallamfelismerés: dalok felismerése dúdolásról vagy hangszerjátékról.

Ritmusérzék fejlesztése:

Az egyenletes lüktetés kifejezése játékos mozgással, tapssal, körben járással.

A dalok és mondókák ritmusának kiemelése.

Hangszerek használata a lüktetés és ritmus kifejezésére a gyermekek maguk készítette ritmushangszerekkel is.

Mozgás és térforma: Teljes csoporttal együtt, egyöntetű mozgás, esztétikus játékmozdulatok.

5-6-7 éves korban

Dalanyag: 4-6 mondóka (6-12 motívum), 16-20 népi gyermekjátékdal (12-18 motívum), 5-6 múdál

A dalok megoszlása és aránya hangkészlet szerint:

sz-m: 2 dal

l-sz-(fá)-m: 2 dal

sz-(fä)- m-d: 1-2 dal

m-r-d: 1-2 dal

sz-(fä)-m-r-d: 2-4 dal

l-sz-f-m-r-d: 6-8 dal

m-r-d-(ti)-l,: 2 dal

m-r-d-l,-sz,: 2-3 dal

r-d-l,-sz,: 2dal

Éneklési készség:

Csoportosan és egyénileg önálló indítással, tisztán, helyes kezdőmagasságban és

tempóban éneklés. Dallam és ritmusmotívumok visszaéneklése.

Dallamok kitalálása vershez mondókához, bábozáshoz.

Hallásfejlesztés:

Zenehallgatás: hosszabb énekelt vagy hangszeren előadott dal figyelmes hallgatása.

Magas-mély hangok 3 fokozatban térben is mutatva.

Halk és hangos különbsége, más fogalompárral összekötve is.

Dallamfelismerés jellegzetes kezdő vagy sajátos belső, illetve záró motívumról is.

Dallambújtatás (hallható jelre) rövidebb és hosszabb egységekkel.

Felelgetős játékok éneklése két csoportban folyamatosan.

Finomabb hangszínek megfigyelése, megkülönböztetése a természetben, a környezetben hallható zörejekben, beszéd- és énekhangokban, hangszeren játszott zenében.

Ritmuserzők fejlesztése:

Egyenletes lüktetés és dalritmus megkülönböztetése és összekapcsolása.

Dalok és mondókák felismerése ritmusról. Ritmushangszerek használata önállóan, éneklés kíséretre is.

Gyors-lassú fogalompár felismerése, gyakorlása.

Kettes lüktetés kiemelése tapssal, járással, finom különbséggel.

Ismerkedjenek meg a gyermekek a dalokhoz tartozó játékok változatos formáival: Új térformákkal, sor- és ügyességi játékokkal, bonyolultabb mozgást, szervezést igénylő játékokkal.

Mozgás és térforma:

Esztétikus, egyöntetű mozgás, változatos térforma, játékos táncmozdulatok.

Feladatok

- Az óvónő segítse elő, hogy emlékezetükben minél több dallamfordulat rögzüljön.
- Teremtsen közvetlen kapcsolatot minden egyes gyerekkel a dalok, a mozgással együtt járó mondókák játszása közben.
- Fejlessze a gyerekek hallását, ritmuserzőkét, harmonikus mozgását.
- A különböző zenei képességek fejlesztésével kapcsolatos feladatokat fokozatosan egymásra építse.
- Maga is adjon mintát énekes beszélgetéssel, változatos dallamfordulatok kitalálásával.

- A gyermekek egyéni fejlettségéhez határozza meg a képességfejlesztés fokozataiból történő személyre szóló választást.
- Teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyerekeknek minél több alkalma legyen ösztönös, alkotó hajlamuk kibontakoztatására.
 - Tegye lehetővé az óvónő, hogy a szülők is megismerjék, milyen jellegű dalokat használ az ének, zene, énekes játék foglalkozásokon.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- A gyerekek tudják a mondókákat, hat hang terjedelmű dalokat és 5-6 alkalmi dalt tisztán, szép szövegkiejtéssel énekelni az egyvonalas C és a kétvonalas C abszolút magasságok között.
- Felismerik a magas és mély éneklés közötti különbségeket, tudnak halkán, hangosan énekelni, tapsolni, beszélni.
- Felismerik a dallamot dúdolásról, hangszerről, a hasonló fordulatokból sajátos kezdő, erősen eltérő belső vagy záró motívumokról.
- Felismerik a halk és hangos közötti különbségeket, tudnak halkán, hangosan énekelni, tapsolni, beszélni. Felismerik a dallamot dúdolásról, hangszerről, a hasonló fordulatokból sajátos kezdő, erősen eltérő belső vagy záró motívumokról.
- Érzékenyek a természet és a környezet zajaira, zörejeire, megkülönböztetik a hangszínek finom eltéréseit. Ismerkednek eredetiben néhány hangszerrel, azok hangjával és megszólaltatásuk módjával.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. Szöveges ritmusmotívumokat visszatapsolnak csoportosan és egyénileg is. Megérik a zenei motívum hosszát. Összehasonlítják és énekléssel, mozgással bemutatják a normál tempót, az annál lassúbbat és gyorsabbat is. Egyöntetűen körbejárnak, kicsit oldalt fordított szép testtartással, kézfogással.
- Egyszerű, de változatos, játékos, táncos mozgásokat képesek végrehajtani.
- Egyenletes és kettős lüktetés, a ritmus, a motívumhangsúly kiemelésére, hangoztatására ütőhangszereket használnak.
- Szívesen éneklük, játsszák a nemzetiségi táncos, dalos játékokat.
- Szívesen hallgatnak zenét.

Gyermektánc (tehetségműhely is)

Célja:

a közös tevékenység örömeinek megéreztetése, a gyermekek mozgáskultúrájának fejlesztése, zenei ízlésének formálása, a későbbi táncmozgás megalapozása.

Feladatok:

- a felhasznált zenei és mozgásanyagok igényes, az életkornak és a gyerekek fejlettségi szintjének megfelelő kiválasztása
- a 5-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása
- a tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

Óvodáskorban a táncos mozgás alapját a zene lüktetésének megfelelő járás adja, ezért olyan zenei anyagot választunk, melynek üteme a gyermek járásához igazodik.

Tánclépések közül eleinte az egyensúlyváltás nélküli páros lábmozgásokat (rugózás, sarokemelés, oldalt fordulás) ismertetjük meg a gyerekekkel. Térformák közül a hullám- és csigavonalat gyakoroljuk.

Egyre nagyobb figyelmet fordítunk a mozgások esztétikus, egyöntetű megformálására, a testtartás szépségére, a fejtartásra, az arckifejezésre, a tekintetre.

5-6-7 éves korban fokozatosan bővítjük a tánc alapelemeit (páros forgás, átbújás, kifordulás), új lépéseket ismertetünk meg (sarkazó, csárdáslépés). Változatos térformákkal (kapuzás, szűkülő – táguló kör) fejlesztjük a gyermekek tér- és formaérzékét.

A táncfoglalkozásoknak nagy szerepe van a közösségi magatartás fejlesztésében is. Egyrésztől átszövi a közös tevékenykedés öröme, másrésztől a végeredmény egy közös produkcióvá érik, ahol az egyéni teljesítményektől függ a csoport sikere.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- a gyermekek szívesen táncolnak
- tudnak zenére egyöntetűen körbejárni
- képesek egyensúlyváltást kívánó mozgásokra (kilépés, sarkazó, csárdáslépés)
- térformákat alakítanak óvónői segítség nélkül.
-

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka (tehetségműhely is)

Célja:

a gyermek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek tér- forma- szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, a szép iránti

nyitottságuk, igényességük alakítása.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és a kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeletének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és a kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Tevékenységek

3-4 éves korban:

Képalakítás, firkálgatás, rajzolgatás, festés a gyermekek kedve, érdeklődése szerint.

Képek készítése festéssel, rajzolással, papírragasztással, karcolással, nyomattal. Változatos anyagú, méretű papírok tetszés szerinti színhasználattal.

Színre, formára, kompozícióra vonatkozó tapasztalatok szerzése.

Az emberalak részformái: fej, törzs, karok, lábak.

Tájékozódás a kép síkján: szélén, közepén.

Térviszonyok jelzése: fent-lent, egymás mellett.

Plasztikai munkák: tetszés szerint különféle formák, tárgyak formálgatása, gyurkálása és díszítése.

Tapasztalatszerzés az anyagok viselkedéséről: oldhatóság, nyomhagyás, képlékenység.

A tapintás, simítás, gömbölyítés közben érzeteik, észleléseik szóbeli kifejezésének próbálgatása.

Különféle anyagokból kisebb és nagyobb méretű térbeli alakzatok építgetése,

természetes anyagokból bábokat készítése. Mézeskalácsot sütése és díszítése.

Térbeli tapasztalatok szerzése: téralkotó tevékenységek, soralkotás, ritmusképzés építőjátékokkal, más tárgyakkal.

4-5 éves korban

Emberalakok állat- és játékfigurák mintázása, törekedve a formák tagolására, a főbb részformák érzékeltetésére és díszítésére.

Bábok, díszletek készítése, festése természetes anyagok felhasználásával is.

Ismerkedés különféle technikákkal: alkalmazásuk gyakorlása (nyirkálás, tépés, hajtogatás, plasztikus formálás, szövés).

Formákra, alakíthatóságra vonatkozó tapasztalatszerzés.

Tapasztalati alapon, egyéni tetszés szerint az alapvető képi kifejezőeszközök alkalmazása.

Díszítési igény kialakulása, a díszítés többféle technikájának alkalmazása Mézeskalács festése, díszítése.

Építés során a távolságok felbecsülésének próbálgatása.

Síkbeli és térbeli kompozícióikban a felület, a térrész betöltésének próbálgatása.

Rajzaikban, festéseikben megjelenik a térbeliség jelzésének szándéka pl. a „föld”, a háttér jelölése, formák elrendezése fent és lent.

Kezd kialakulni bennük a „valamit alkotás” igénye.

5-6-7 éves korban

A környezetben található, a gyermekek számára érdekes, kedvelt tárgyak, formák, jelenségek megfigyelése és emlékezet alapján való megjelenítése.

A rajzolt, festett formák gazdagítása, díszítése.

Mesék, történetek, élmények képi ábrázolása.

Festéshez az egymással kevert színek és tempera használata egyéni színkeverés érvényesítésével.

Képeskönyv, leporelló készítése kivágott képekből, további díszítése saját rajzaikkal.

Változatos, képlékeny anyagok alakítása, formálása.

Barkácsolás eszközeinek használata tárgykészítés céljának megfelelően.

Változatos formaábrázolás, a legfontosabb megkülönböztető jegyek, jellemző formák hangsúlyozásával.

Emberábrázolásaikban a részformák megjelenése: pl. haj, ruha, stb., az egyszerű

mozgások jelzése.

A közös munkák értékelése során szóbeli vélemény nyilvánítása.

Feladatok

- Az óvónő törekedjen az ábrázolással kapcsolatos szokások kialakítására.
- Következtesen biztosítsa az ábrázolási szokások feltételeit.
- Vegye figyelembe a gyerekek közötti ábrázolási képességbeli különbségeket.
- Úgy kezelje a rajzolást, festést, mintázást, építést, képalakítást és a kézi munkát mint az ábrázolás különböző fajtáit, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedést, mint fontos eszközt a gyermeki személyiség fejlesztéséhez.
- Törekedjen a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.
- Adjon lehetőséget, hogy dolgozzanak természetes anyagokkal, ismerkedjenek az anyag formálhatóságával, festéssel, tépéssel, vágással, ragasztással, hajtogatással, nyomatokkal, kollázs-, montázs technikájával, karcollással, szőjenek, fonjanak, batikoljanak. Használjanak különböző anyagokat, agyag, sógyurma, gipsz, hó, jég, gyertya, természet kincsei.
- Olyan élményeket és benyomásokat nyújtson, amelyek alkotó tevékenység formájában vezetődnek le.
- Használat közben mutassa be, ahányszor csak szükséges, hogyan bánjanak a gyerekek a különböző eszközökkel, kellékekkel.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- Élményeik, elképzeléseik, képzeik megjelenítésében többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit. Bátrabbak, ötletesebbek az építésben, téralakításban. Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat (fiú, lány, nyuszi, stb.).
- Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák, alkotásaik egyre differenciáltabbá válnak. Színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket. Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat. Önállóan díszítenek. Többségük önállóan is kezdi javítgatni saját készülő alkotását.

- Szem- kéz mozgása összerendezett.
- Helyesen fogja és használja a ceruzát, ecsetet, ollót.
- Szereti maga körül a harmóniát, a szépet.
- Térlátása korának megfelelő.
- Képes rácsodálkozni a szépre, esztétikus látványra, képes esztétikai véleményt alkotni.

Mozgás

Célja:

A gyermek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése. A gyerekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy gyermekeink szabad mozgásvágyát közben megőrizzük.

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás) és testi képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés.

Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró-képességét és az egyes szervek teljesítőképességét.

Fontos szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerés, a döntést és az alkalmazkodóképességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását.

A tornának, játékos mozgásoknak az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek, vagyis a rendszeres egészségfejlesztő testmozgásnak teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Minden nap, délelőtt és délután is néhány percig tartó mindennapos testnevelés foglalkozáson való részvételt biztosítunk óvodánkban minden gyermek számára.

Tevékenységek

A 3-4 évesek szabad játékában, mozgásában és irányított tevékenységében a

természetes nagymozgások fejlődésének segítése áll előtérben. A csoportszobában és a szabadban egyaránt a kúszásra, mászásra, bújásra, egyensúlyozásra minden kínálkozó alkalmat felhasználunk, a mozgásteret és eszközöket ehhez alakítjuk. A szervezett mozgásos tevékenység során fokozatosan alakítjuk ki a biztonságos együttmozgáshoz szükséges alapvető szabályokat, az egymáshoz való alkalmazkodást. Fontos, hogy az egyforma lépésekkel való járást, futást és a menetirány betartását begyakorolják. Ezután következnek a síkban elhelyezett akadályok, alakzatok, alacsonyabb – magasabb, szélesebb – keskenyebb tárgyak. Járás, futás közben történő ki- és megkerülést, ki- és be-, fel- és lelépést gyakorolják a gyerekek. Különösen nagy hangsúlyt fektetünk a törzsizomzatot erősítő csúszással, kúszással, mászással összefüggő gyakorlatokra. Megismertetjük őket a különböző ugrásokkal, a talajtorna elemeivel. A kézi szerek közül labdával, babzsákkal végezzenek gyakorlatokat, mely jól fejleszti reakcióképességüket. A játéanyagot zömmel a futó-, illetve fogójátékok alkotják, ezáltal alakul térben való eligazodó képességük.

A 4-5 éves gyerekek többségének mozgása egyre koordináltabbá válik. A nagymozgásokat fejlesztő gyakorlatokat bővítjük. Nagyobb hangsúlyt helyezünk az egyensúlyérzék fejlesztésére, a szem- kéz- láb összehangolt működését segítő játékokra. A szabadon választott játékban biztosítjuk a labdajátékok, ugróiskolák, kötéljátékok megismerésének lehetőségét. A szervezett tevékenységek során a járás, a futás közben alkalmazott tempóváltások, oldalt és hátrafelé, illetve párokban járás nagyobb feladatot jelentenek a gyerekek számára. Az akadályok síkban és térben való mennyiségének, formájának, kiterjedésének, ritmusának változtatásával bővülnek. Így bővülnek a végrehajtott mozgásformák is. A gyerekek futás és járás közben irányváltoztatásokra, testfordulatokra is képesek már. A ki- és felugrásokat, támaszugrásokat a mélyugrással és távolugrással gazdagítjuk. A dobásoknál kiemelt szerepet kapnak az irányított dobások. A talajtorna elemei a gurulóátfordulás gyakorlatával egészülnek ki. A gyermekek próbálják az együttes, egyöntetű ritmusú gyakorlatvégzést. Az oldaliság megkülönböztetésénél már használjuk a jobbra – balra, jobb – bal kifejezéseket. Ezt a kezünkön lévő jel is segíti.

Az 5 – 6 – 7 éves gyerekek mozgása egyre összehangoltabbá, összerendezettebbé válik. Járásuk, futásuk, kúszásuk, mászásuk ritmusosabb lesz, egyensúlyukat megtalálják. Ebben a korban a finommozgások, az észlelés, az alakváltás fejlesztésére helyezük a hangsúlyt. A szabadjáték mozgáslehetőségeit is ennek alárendelve biztosítjuk.

Minden alkalmat kihasználunk a szabadban történő mozgásra.

A kezdeményezett mozgásos tevékenységet heti két alkalommal szervezzük.

A mindennapi szabad mozgás az udvaron valamennyi korosztály edzését szolgálja. A gyerekek egyéni érdeklődésüktől függően kapcsolódnak be a futás, kocogás, szánkózás, népi ügyességi játéktevékenységekbe. A szabad mozgásra minden nap lehetőséget biztosítunk a csoportszobában is. A gyerekek mozgásszükségletének kielégítését, természetes mozgásvágyának megőrzését a mindennapos szervezett kb.10 – 15 perces edzésekkel alapozzuk meg.

Szervezett keretek között az ajkai Vízikék – Zöldikék Óvodában a kisebb gyerekeknek évente két alkalommal pancsolásra, a nagyoknak évente tíz alkalommal az úszás alapmozdulatainak megismerésére, gyakorlására biztosítunk lehetőséget.

Feladatok

- Az óvónő teremtsen meg azokat a feltételeket, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, növelik a szervezet ellenálló- és alkalmazkodóképességét.
- Az óvónő a gyerekek játékos kedvére építse a különböző mozgások elsajátításának folyamatát.
- Adjon lehetőséget, hogy az adott gyakorlatot ki-ki a saját képességei szerint hajtsa végre.
- Teremtsen minél több lehetőséget a mozgásigény kielégítésére.
- Biztosítson megfelelő intenzitású, derűs légkört a testnevelés során.
- Segítse elő a gyermekek harmonikus összerendezett mozgásának kialakulását, kéz finommozgásainak fejlesztésére nyújtson változatos lehetőségeket.
- A fizikai aktivitáson keresztül fejlessze a gyermekek szellemi aktivitását.
- A változatos eszközök és a gyermekek önálló szabad mozgásának kialakulását, kéz finommozgásainak fejlesztésére nyújtson változatos lehetőségeket.
- A fizikai aktivitáson keresztül fejlessze a gyermekek szellemi aktivitását.
- A változatos eszközök és a gyermekek önálló szabad mozgásának biztosításával tegye lehetővé, hogy a testnevelés örömet jelentsen a gyerekek számára.
- Tartsa szem előtt, hogy a testnevelés legértékesebb anyagai a játékok.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- Növekszik teljesítőképességük, mozgásuk összerendezettebbé, megfelelő ritmusúvá válik.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak.

- Fejlődik tér- és időtájékozódó képességük.
- Kialakulnak pszicho-motoros készségeik.
- Kialakul a helyes testtartást biztosító izomegyensúly.
- Egyéni-, csoportos-, sor- és váltóversenyeket játszanak az óvónő segítségével és szabályok pontos betartásával.
- A tér változatos bemozgásával fejlődik térpercepciójuk.
- Váltakoztatni tudják a természetes járást az ütemes járással.
- Begyakorolják az alapvető mozgásformákat, és képesek azok összekapcsolt gyakorlására.
- Az első alakváltozás bekövetkezésével alkalmassá válnak az iskolakezdésre.
- Magabiztosan alkalmazza a bal- jobb kifejezéseket.
- Fizikai erőnléte, állóképessége korának megfelelő.
- Kialakult a szem- láb, szem- kéz koordinációja.
- Fejlett az egyensúlyérzéke.
- Tud rollerezni, vagy biciklizni.
- Egészséges versenyszellemmel tud küzdeni.

A külső világ tevékeny megismerése

Célja:

a gyerekek az őket körülvevő szűkebb és a tágabb természeti, társadalmi környezetről olyan tapasztalatokat szerezzenek, amelyek nélkülözhetetlenek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz.

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti- emberi- tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a haza táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a családi, a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is. Óvodánkban lakóhelye értékei közül megismerkedik a Halimbán ma is élő gyógynövényes- és bányász kultusz értékeivel.

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alakú, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík és mennyiségszemlélete.

Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben is állandóan találkozunk a kisgyermek, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, később azonban egy részük beépül beszédükbe.

Tevékenységek

- Méréseket végeznek különböző egységekkel, Geometriai tapasztalatokat szereznek különböző szabadon és másolással végzett építés, alkotás során. Tájékozódunk térben és síkban.
- Mozgásokat és tevékenységeket végeznek tükör előtt.

Feladatok

- A „Zöld óvoda-mozgalommal” azonosulva napi rendszerességgel jelentkezzen a környezet védelmét, óvását szolgáló szokások kialakítása.
- Az óvónő építsen a gyerekek otthoni és óvodán kívüli eltérő tapasztalataira.
- Segítse a szülőket a gyerekek környezet iránti érdeklődésének felkeltésében. Kínáljon ötleteket, működjön együtt, nyújtson példát.
- Biztosítsa, hogy a gyerekek tapasztalataikat, ismereteiket, élményeiket eredeti környezetben szerezhessék.
- Ismertesse meg a gyerekekkel a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, nevelje őket ezek szeretetére, védelmére.
- Olyan eszközöket biztosítson, amelyek természetes anyagúak, a környezetben megtalálhatók és önálló alkotásra serkentenek.

- Bontakoztassa ki a gyerekek pozitív érzelmi kötődését a természeti és társadalmi környezetükhöz.
- A környezet témaköreihez kapcsolódó fogalmak megismerése pl. család, évszak stb.
- Az óvónő hatékonyan és tudatosan fejlessze az egyéni képességeket.
- Tegye lehetővé, hogy feladataikat matematikai játékokkal, játékos feladatokkal oldják meg. A játékok legyenek színesen, esztétikusan, figyelemfelkeltő erejűek, hogy a gyerekek szívesen dolgozzanak velük.
- Adjon lehetőséget a tapasztalat szerzésére a környezet tárgyairól, azok tulajdonságairól. Téri viszonyok megtapasztalásáról (testséma, térbeli mozgások, irányok). Kiterjedésekről síkban és térben.
- Adjon lehetőséget arra, hogy a gyerekek szabadon konstruálhassanak, és egy-egy feltételnek megfelelően formákat, mennyiségeket állíthassanak elő.
- Alakítsa és fejlessze a gyerekek ítélőképességét, annak megítélését, hogy egy-egy tulajdonság igaz vagy nem igaz az adott tárgyra.
- Kérdéseit utasításait világosan fogalmazza meg, ezáltal a gyerekeket készítse gondolkodásra, összefüggések felismerésére.
- Segítse a pontos megfogalmazást, kifejezést.
- Segítse a számfogalom kialakítását.

A kisebbeket előbb a közvetlen környezetükkel ismertetjük meg (belső helyiségek, udvar), a szabadban megfigyeljük az évszakok szépségeit, jelenségeit, színeit, az időjárás változásait, azok hatását öltözködésünkre. Igyekszünk értékeinket gyarapítani sétáink során gyűjtött termésekkel, levelekkel, kövekkel, tollakkal stb. Ezeket később felhasználjuk alkotásainkban.

Élményszerző kirándulás célja lehet termések, gyümölcsök szürete, állatok és kicsinyeik, vagy a faluban történő események megtekintése. Gyakoroljuk a gyalogos közlekedést, ismerkedünk a személy- és teherszállító járművekkel.

Környezetünkben található eszközökkel (építőjáték, kavics stb.) összehasonlításokat, válogatásokat végzünk direkt beavatkozás kerülésével.

Az 5 – 6 – 7 éves gyerekek a szűkebb környezeten kívül megismerkednek az óvoda tágabb környezetével is. Ellátogatunk az erdőbe, a halastóra, az Emlékházba, a Bányászati Múzeumba, Ajka városba. A kirándulások, séták során megfigyeljük az évszakok szépségét, színeit, árnyalatát, az erdőt, a környezet esetleges szennyeződését

(levegő, víz, föld). Megtapasztaljuk az időjárás változásainak hatását a madarak, fák életére, az öltözködésre. Folyamatosan gyűjtjük a természet kincseit (termések, levelek, gyümölcsök), amelyeket felhasználunk. Gondoskodunk az akvárium lakóiról, ágakat hajtatunk (Katalin nap), növényeket csíráztatunk, megfigyeljük a fejlődésükhöz szükséges feltételeket.

Egyszerű kísérleteket végzünk növényekkel, állatokkal, vízzel és a levegővel.

Közösen emlékezünk meg az állatok (október 4.), a Víz (március 22.) és a Föld világnapjáról (április 22.), valamint a Madarak és fák napjáról, a Bölcsődék napjáról.. Ezekre több napon keresztül készülődünk.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy minden jelenséget, állatot, növényt természetes környezetében figyeljünk meg. Ellátogatunk az iskolába, kultúrházba, vasútállomásra, boltokba. Megismertetjük őket a felnőttek munkájával. A közlekedéssel kapcsolatos ismereteiket bővítjük, hogy sok információjuk legyen a szárazföldi, vízi, légi közlekedésről. Ismereteiket rendszerezzük.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy kertünkben kerti munkát végezzenek, segíthessenek az ültetésnél, vetésnél, betakarításnál; a gyógynövények szárításánál, hasznosításánál.

A mikrocsoportos tapasztalatszerzés lehetővé teszi, hogy beszéljünk a környezetünkben található, felfedezhető formák nagyságbeli, mennyiségbeli jellemzőiről, összehasonlítsuk, válogassuk, rendezzük környezetünk tárgyait, eszközeit. A gondolkodásfejlesztő feladatokat a gyermek gondolkodási szintjéhez igazítjuk. A fejlesztő folyamatot érdekes játékok, játékos szituációk, problémahelyzetek teremtésével segítjük, építve a gyerekek spontán tevékenységére. A fejlődés-fejlesztés kölcsönhatásában fontos szerepet kap a gyermeki alkotókedv, a kíváncsiság és a kreatív képességek kibontakoztatása.

A természeti és társadalmi környezet a művészeti tevékenységek forrása is. Bármely jelenség, történés, folyamat sokféle információt hordoz, amelyeket a felfedező, kereső, probléma-érzékeny gyerekek több oldalról, aspektusból tapasztalhatnak meg.

A csoportos séták lehetőséget adnak a gyermek – óvónő személyes beszélgetésére, a viselkedési szokások gyakorlására (köszönés stb.). A megfigyelések alkalmával lehetőséget adunk arra, hogy a gyerekek összefüggően fejezhessék ki gondolataikat, érzelmeiket, kívánságaikat, észrevételeiket.

A gyerekek fejlesztése makró-, illetve mikrocsoportban történik közvetlen tapasztalás és megfigyelés során. Hetente csak egy megfigyelést tervezünk. A látottakat, tapasztalt

dolgokat ott helyben, vagy a hét más napjain beszéljük meg, és rendszerezük ismereteinket.

Évente egy alkalommal erdei óvodai programot szervezünk a közeli erdőbe.

Évente váltakozva állatkerti látogatást ill. hajókirándulást szervezünk.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végén

- Ismerik lakásuk címét, szülei foglalkozását. Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a hajót, vonatot, repülőgépet, függetlenül attól, hogy környezetükben előfordulnak-e. Tudják, hogy ezek a szárazföldön, vízen, levegőben közlekednek. Tudják, hogy a közlekedési eszközök az emberek munkájaként készülnek.
- Ismerik a környezetükben lévő néhány intézmény (iskola, orvosi rendelő, posta, rendőrség, stb.) rendeltetését.
- Ismerik a háziállatokat, jellemző tulajdonságaikat, hasznukat. Megneveznek néhány vadállatot.
- Felismerik és megnevezik környezetük színeit, azok világos és sötét árnyalatait.
- Felismernek tárgyak és jelenségek között néhány feltűnő összefüggést. A testrészekét az emberi test felépítésének megfelelően felsorolják.
- Felismerik a napszakokat. Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik az egyes évszakok néhány jellegzetességét.
- Ismerik a növény szót, tudják, hogy a fa, bokor, fű, virág, zöldségfélék növények. Az általuk ismert állatokat csoportosítják élőhelyük szerint.
- Ismerik a növényápolás, és állatgondozás egyszerű feladatait.
- Ismernek gyógynövényeket, hatásukkal együtt.
- Az óvónő kérdéseit, gondolatát megértik, követik. Egymás állításainak az igazságát megítélik, megbeszélik, esetenként javítják a tévedéseket.
- Képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére, saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére.
- Összehasonlításaikat szóban is kifejezik, és mások megállapításainak igazságát megítélik. Értik és helyesen használják az év során szereplő mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat.
- Hosszúság jellegű mennyiségeket önállóan is össze tudnak mérni és részt vesznek más mennyiségek összemérésében. Elő tudnak állítani különféle

elemekből, különféle elrendezéssel, bontással, ugyanannyit, többet és kevesebbet.

- Tárgyakat meg tudnak számlálni, legalább 10-ig.
- Azonosítani tudnak különféle helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyes egyszerű tulajdonságokat meg is nevezni.
- A tükörrel való tevékenység során sok élményhez és tapasztalathoz jutnak.
- A térben való tájékozódásban elérhető a jobbra-balra irányok és állások megkülönböztetése. Értik és követni tudják az irányokat, illetve helyeket kifejező névutókat (pl. alá, fölé, közé, alatt, fölött, között).
- Problémamegoldó képességük jó.
- Helyesen használják a névutókat.
- Az alapvető formákat felismerik, azonosítják: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Ismerik az alapvető mértani testeket, azokat képesek felismerni és megnevezni: kocka, gömb, téglatest.

Hársfa óvoda helyi környezeti nevelési programja

A 2011. évi CXC. Törvény a nemzeti köznevelésről kimondja, hogy kiemelt hangsúlyt kell fordítani a környezeti nevelésre és az egészségnevelésre. Ezért a helyi egészségfejlesztési program után kidolgoztuk saját környezeti nevelési programunkat is.

Személyi (humán) erőforrások: A környezeti nevelés teljessé tételében az óvoda összes „lakójának” (gyerekek, óvodapedagógusok, pedagógiai munkát segítő alkalmazottak, élelmezésvezető, szakácsnők, konyhalány és karbantartó) összefogása szükséges. Mindenkinek megvan a maga fontos, személyre (funkcióra) szabott feladata. Ennek megfelelő ellátása érdekében a fenntarthatóság pedagógiája iránt elkötelezett, felelősen gondolkodó, a környezeti kultúrára való nevelést kiemelt feladatként kezelő nevelőtestülettel rendelkezünk. Olyan óvodapedagógusok dolgoznak nálunk, akik az óvoda nevelési célkitűzéseinek és feladatainak meghatározásában a természet- és környezetvédelmi feladatokat kiemelten kezelik. Akiknek fontos a játék, a szenzitív módszerek, a terepi gyakorlatok, a kerti munka, a megfigyelés, felfedeztetés, kísérletezés, az élmény és projektpedagógia alkalmazása nevelő munkájukban. Óvodánk nyitott, ezért külső partnerek is kapcsolódnak a környezeti nevelési

programunk megvalósításához. Fontosnak tartjuk a helyi értékek, adottságok pedagógiai programba való beépítését is.

Anyagi erőforrások: A fenntartó Halimba Község Önkormányzata biztosítja környezeti nevelési programunkhoz is az anyagi feltételeket. Minden évben támogatja a költségigényesebb programjainkat a Halimbai Óvodásokért Alapítvány is, valamint helyi vállalkozóktól is kapunk (rendszerint) anyagi segítséget. Ezen kívül külső partnerek papírhulladékért és elektromos hulladékért cserébe anyagi támogatást nyújtanak nekünk.

Tárgyi erőforrások: A környezeti nevelés minden területéhez rendelkezünk a szükséges tárgyi feltételekkel. A Zöld Óvoda program megvalósítása biztosított. Rendelkezünk komposztálóval, akváriummal, kerti tóval, három kiskerttel (egyik gyógynövény-tanösvény), sziklakerttel, madáretetőkkel, Kukatündér társasjátékkal. Rendszeresen látogathatjuk a Dr. Szalai Miklós Emlékház és Tankertet, a Bányászati Múzeumot. Gyalogosan elérhető távolságban megtalálható településünkön halastó, kulturált, erdei pihenőpark, rét, mező, szántóföld, dombok, legelő háziállatokkal (tehén, ló, disznó).

Óvodánk környezetbarát módon működik, mert fűtési rendszerünkben puffer-tartály üzemel, így a meleg víz előállítása sokkal kevesebb költséget igényel. Korszerű nyílászáróink biztosítják a hőszigetelést, a gyerekeknek kevert hőmérsékletű vizet biztosítunk a mosakodáshoz. Csak környezetbarát tisztítószereket, energiatakarékos izzókat használunk. A szemetet szelektíven gyűjtjük.

Konyhabővítési pályázatunk bevételéből szeretnénk biztosítani a korszerű, előírásoknak mindenben megfelelő, egészséges ételkészítés feltételeit.

Távlati terveinkben szerepel napkollektor beszerzése, alkalmazása.

Céljaink:

- A környezet állapotára érzékeny gondolkodásmód kialakítása.
- Rendszerszemléletre nevelés.
- Fenntarthatóságra nevelés, az elvekkel való azonosulás elősegítése.
- Optimista életszemlélet kialakítása.

- Tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés.
- Tolerancia és segítő életmód kialakítása.

Feladatok:

- Különböző kirándulások, túrák szervezése.
- A környezettel, természettel kapcsolatos anyag feldolgozása a foglalkozásokon képességfejlesztő tevékenység formájában.
- Környezettudatos életmód elemeinek szocializációja.
- A különböző egészségkárosító szerek egészségi kockázatának tudatosítása.
- Személyes higiéné elsajátíttatása.
- Az egészséget befolyásoló környezeti tényezők felismertetése.
- Egészséges táplálkozásra való igény kialakítása.
- Anyag- és energiatakarékos óvodaüzemeltetés és a pedagógusok példamutatása.
- Egészséges életmódra figyelemfelhívás és igény kialakítása.
- A szelektív hulladékgyűjtés következetes megvalósítása.
- A csoportszobák, mellékhelységek, folyosók, udvar tisztasága.
- Az óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználása.

Tevékenységek:

- Szülőkkel közös túra ősszel, télen, víz napján, föld napján, madarak és fák napján.
- Hulladék-válogatás, természetbarát termékek használatára való ösztönzés, természeti környezet védelme, lakó- és óvoda környezet közös megóvása.
- Óvodánkban napi egy külön étkezést biztosítunk zöldség-gyümölcs fogyasztására.
- Friss ivóvizet biztosítunk a csoportszobában.
- Évi egy reform ételbemutatóra és kóstolásra hívjuk meg a gyerekeket és szüleiket Kismama Klubunkba.

- Születésnapra minden gyermek puliszka tortát kap a kedvenc gyümölcsével.
- Kizárólag energiatakarékos izzókat, környezetbarát tisztítószeret használunk.
- A víz takarékoság kiemelt terület Zöld Óvoda munkatervünkben.
- Családi sportnap és előadások- védőnő, doktornő részvételével - biztosítják a szülők- óvodapedagógusok- gyerekek közös munkáját e területen.
- Településünkön minden hónap 20-án szelektív hulladékgyűjtés keretében óvodások, iskolások, civil szervezet tagjai gyűjtik össze a kapukra kihelyezett alumínium italdobozokat és a PET- palackokat. Ebben a tevékenységben az óvodások június és július hónapokban vesznek részt, ezen kívül kéthetente együtt visszük el a gyerekekkel az óvodában összegyűlő műanyag flakonokat laposra taposva a gyűjtőhelyre.
- A Föld Világnapját nem csak kirándulással és rajzpályázattal ünnepeljük, hanem a faluban szemetet szedünk, melyet szelektálva ürítünk ki a hulladéksziget megfelelő tartályába.
- Papír- és elektromos hulladékot gyűjtünk az óvodában, mely bevételt is jelent.
- Minden dolgozó feladata a tisztaságot értékelni, megőrizni, a dajkák higiénikus környezetet biztosítanak, évente az udvaron a gyerekekkel együtt falevel-gereblyézést és komposztálást szerveznek, a komposztáló rendben tartását pedig a karbantartó végzi.
- A külső világ tevékeny megismerése tartalmazza részletesen a környezettel, természettel kapcsolatos anyag feldolgozását foglalkozásokon képességfejlesztő tevékenység formájában, valamint az óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználását.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végén:

- A környezet állapotára érzékeny gondolkodásmód kialakulásának jelei.
- Rendszerszemlélet megjelenése a hétköznapi életben, tevékenységek során.
- Fenntarthatóságra nevelés alapjainak megnyilvánulása gondolkodásukban.
- Optimista életszemlélet kialakulása.
- Tolerancia első jeleinek megjelenése.

3. Munka jellegű tevékenységek

Célja: A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését.

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység (az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás stb).

A gyermek munka jellegű tevékenysége

- önként - azaz örömmel és szívesen – végzett aktív tevékenység;
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége;
- a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Tevékenységek

- a) Az óvoda, a csoport mindennapi életével kapcsolatos munkák:
 - A csoportszoba rendjének kialakításában folyamatosan részt vesznek.
 - Az öltözőben és mosdóban segítenek a tisztaság és a rend megőrzésében.
- b) Naposi munka:
 - Az asztalt ízlésesen megterítik, morzsa hulladékot felsöprik, segítenek az étel kiosztásában, az asztal leszedésében.
- c) Alkalomszerű munkák:
 - Gondozzák az udvart és a virágoskertet.
 - Segítik a dajkák munkáját.

- Megjavítják a játékszerek kisebb hibáit.
- Segítenek a gyümölcszúretben, befőzésben, aszalásban.

Feladatok

- Az óvónő adjon lehetőséget a gyerekeknek bármilyen őket érdeklő munka tevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyerek tevékenységvágya és képességei nincsenek teljesen összhangban.
- Személyes példamutatásával adjon mintát a munkavégzés menetére és minőségére.
- Mutasson rá, hogy a munka elsősorban közösségért végzett tevékenység.
- Biztosítson teljes önállóságot a munkavégzés során.
- Kínáljon föl több lehetőséget, hogy a munka ne a gyerekre kényszerített feladat, hanem önállóan választott tevékenység legyen.
- E tevékenységnek rendszeres és folyamatos gyakorlást biztosítson.
- A munkaeszközök számára biztosítson olyan helyet, ahol a gyerekek bármikor elérhetik és használhatják a szükséges eszközöket.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végén:

- A naposok önállóan, esztétikusan megterítik az asztalokat. Segítenek az ételek kiosztásában. Étkezések után leszedik az asztalt, helyre viszik a mosogatásra kerülő eszközöket, összeseprik a morzsákat.
- Segítenek a foglalkozási eszközök kiosztásában és helyrerakásában.
- Vigyáznak a különböző helyiségek rendjére, tisztaságára.
- A gyerekek részt vesznek a csoportszoba díszítésében, átrendezésében.
- Részt vesznek az udvar és a virágoskert gondozásában.
- Az évszakok változásainak megfelelően részt vesznek az udvari munkában.
- Környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munkák:
 - A szemetet szelektíven helyezik el az adott gyűjtőkben az udvaron.
 - Szívesen segítenek a falevelek gyűjtésében, komposztálásában.
 - Télen gondoskodnak a madarak táplálékáról.
 - Gondoskodnak a halak etetéséről.
 - Figyelemmel kísérik az akvárium tisztaságát.

VII. Gyermekvédelem

A gyermekek jogai az ENSZ által 1959-ben deklarált közlemény alapján.

Alapelvünk:

minden körülmények között a gyermek az első, aki védelmet és segítséget kap.

Célunk:

Feltárni és enyhíteni azokat a körülményeket, melyek gyermekeink családi helyzetét hátrányosan befolyásolják, illetve veszélyeztetik.

Feladatunk:

- lehetőség szerint segítséget nyújtunk a hátrányok enyhítésére,
- a szülővel pozitív együttműködés kialakítására törekszünk,
- az egyéni bánásmód, a családi nevelés gyermek iránti felelősségének erősítésével igyekszünk a gyermek helyzetén javítani,
- ha szükséges, kapcsolatba lépünk a gyermekjóléti szolgálat képviselőjével.

A gyermekvédelmi munka tartalmát a prevenció és a segítségnyújtás adja.

A gyermekvédelem szorosan összefügg a családvédelemmel, mivel a gyermeki személyiségfejlődés alapjai a családban tapasztaltaktól, látottaktól függenek. A gyermek a családtól „örökli” azt a szociokulturális mintát, amely törekvéseiben, érzékpreferenciáiban, tevékenységeinek motivációs rendszerében, magatartásában felfedezhető. A család szocializálja gyermekét, ezzel olyan „élet-technikát alakít ki benne, amelyet később automatikusan használ. Ha a család jól szocializál, könnyebb beilleszkedést remélhet gyermeke a társadalomba, ha pedig rossz mintákat közvetít, az beilleszkedési zavarokat vonhat maga után.

A konkrét gyermekvédelmi helyzetek megoldásában egyre növekszik a helyi kezdeményezések jelentősége.

Óvodánkban ez idáig gyermekvédelmi program írott formában nem létezett. A gyermekvédelmi felelős tanfolyamon szerzett ismereteket erről a munkáról, amelyhez hozzákapcsoltuk azt a tapasztalatot, melyet pedagógusi munkánk során szereztünk.

E nevelési év során felmerülő problémás esetek is indokolják a gyermekvédelmi program megírását.

Minden év szeptemberében a felmérések számbavétele után igyekszünk segítséget, támogatást nyújtani a családoknak. Szeretnénk megnyerni a szülőket, bízbanak bennünk, nyíltan merjék kérni segítségünket, legyen szó akár a legapróbb dologról is.

Ne gondolják, hogy szégyen, ha segítségre van szükségük.

A segítséget kérő szülőt szükség szerint a megfelelő szakemberhez irányítjuk.

Szeretnénk, ha a szülők érdeklődését fel tudnánk kelteni a szülői beszélgetések iránt, így a szülői értekezletek a tájékoztatáson túlmutatva, átalakulnának „beszélgető körre”, melyekre különböző témában szakembereket is meghívnánk (gyógypedagógus, tanító)

Az óvodai környezet jellemzői gyermekvédelmi szempontból:

- Gyermekeink 48-52 %-a hátrányos helyzetben élt. Gyakran mutatkoztak rajtuk az éhség, a gondozatlanság jelei.
- A szülők iskolázottsága alacsonyról közép szintűre változott. Erre vonatkozóan az új gyerekek szüleinél felmérést végzünk.
- A munkanélküliség miatt hátrányos helyzetbe kerülő családok száma szerencsére évről évre csökken.
- Jellemző betegség a faluban nincs, viszont megfigyelhető, hogy a gyerekek álló és ellenálló képessége évről-évre gyengébb.

Minden év szeptemberében írásos tájékoztatást kérünk a halmozottan hátrányos helyzetű ill. hátrányos, valamint veszélyeztetett gyermekek számát illetően. A három vagy többgyermekes családok számát is nyilvántartjuk. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 67/A § (1) bekezdése alapján:

Veszélyeztetettnek kell tekinteni

- azokat a nem megfelelő családi körülmények között élő gyerekeket, akiknek a testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését akadályoztatva látjuk.

Hátrányos helyzetű gyermek

- azok a gyermekek, akik rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülnek a jegyző megállapítása alapján.

Ennek feltétele, hogy az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket együtt nevelő mindkét szülő, a gyermeket egyedül nevelő szülő, illetve a családba fogadó gyám legmagasabb iskolai végzettsége alapfokú (*alacsony iskolai végzettség*, melynek igazolása a kérelemben megtett önkéntes nyilatkozattal történik)
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket nevelő szülők bármelyike, vagy a családba fogadó gyám a szociális törvény szerinti aktív korúak ellátására (foglalkoztatást helyettesítő támogatás

vagy rendszeres szociális segély) jogosult vagy a kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként tartotta nyilván a munkaügyi központ (*alacsony foglalkoztatottság*, melynek fennállását az eljáró hatóság ellenőrzi)

- a gyermek szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben, vagy az eljárás során felvett környezettanulmány szerint félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek (*elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmény*)

A hátrányos helyzetre különösen azért kell odafigyelni, mert az okok súlyosbodása vagy halmozódása esetén kialakulhat a halmozottan hátrányos helyzet.

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

- azok a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek, akik esetében fenti három körülmény közül (*alacsony iskolai végzettség; alacsony foglalkoztatottság; elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmény*) legalább kettő fennáll.

Alapfokú iskolai végzettség: a köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény alapján a nyolcadik évfolyam sikeres elvégzéséről kiállított bizonyítvány- iskolatípustól függetlenül- alapfokú iskolai végzettséget tanúsít.

Szervezetekkel való együttműködés:

- Gyermekjóléti Szolgálat
- Jegyző
- Nevelési Tanácsadó

Egyéb, sajátos feladatot igénylő tényezők:

Nevelőszülőknél élő gyermek.

Fejlesztő program (IPR)

Az óvoda a HH gyerekek számára fejlesztő programot szervez – az oktatási miniszter által kiadott személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program szerint.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek is bekerülhetnek a programba. Egy csoportban a gyerekek max. 15%-a lehet benne a programban.

Feltétel: ha a HH gyerekek száma eléri a 10%-ot.

A fenntartó pályázhat.

A fejlesztő program keretében megoldandó feladatok:

- a) pedagógiai fejlesztés,
- b) szociális hátrányok enyhítése,
- c) együttműködések kialakítása (szülőket támogató szolgálatokkal).

Az óvodai fejlesztő program szervezésének feltétele:

HH gyerekek min. 70%-a jár óvodába, ill. az óvodába járó HH gyerekek aránya eléri a 10%-ot.

Az egy csoportba járó gyerekek max. 25%-a lehet HH-s.

Egyéni fejlesztési terv alapján történik a fejlesztés. A haladást 3 havonta értékelik a pedagógusok, amire meghívják a szülőt is – szükség esetén a gyermekjóléti szolgálatot, gyámhatóságot, nevelési tanácsadót. Az óvodai fejlesztő programot az intézmény egy erre kijelölt szervezettel együttműködési megállapodás alapján szervezi meg.

2017-2020 között Esélyteremtő Óvoda projektben való aktív részvétellel, majd 2018-2020 között Módszertani Központként is megvalósítunk hátránykompenzáló tevékenységet.

VIII. A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

A belső érés, a családi és az óvodai nevelés eredményeképpen óvodáskor végére a kisgyermekek többségét testi, lelki és szociális képességeinek fejlettsége alkalmassá teszi az iskolakezdésre. **PEDAGÓGIAILAG AZON MUTATÓK ÖSSZESEGÉT ÉRTJÜK AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI ALATT, MELYEKET PROGRAMUNKBAN A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYEIKÉNT HATÁROZTUNK MEG.**

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében speciális szakemberek segítségével érjük el ezt a szintet. Ha nem vagyunk biztosak abban, hogy a gyermek az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet a Nevelési Tanácsadó, valamint a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottság szakembereinek segítségét kérjük.

AZ ISKOLAÉRETT GYERMEK

Testi fejlődését tekintve:

- testalkata, teherbíró képessége életkorának megfelelő
- mozgása összerendezett harmonikus,
- finommotorikus mozgása megfelelően fejlett,
- kialakult a testsémája, oldalisága,
- mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan irányítani képes.

Érzelmi, akaratil élet terén:

- érzelmileg kiegyensúlyozott,
- megfelelő önuralommal rendelkezik,
- képes elviselni, hogy nem mindig éri sikerélmény,
- tudatos figyelme kitartó (10-15 perc)

Értelmi fejlettség terén:

- megfelelő ismeretekkel rendelkezik az őt körülvevő világról,
- gondolkodása érett, érdeklődés, kíváncsiság jellemzi,
- észlelésük-érzékelésük differenciált,
- kialakul a térbeli-, síkbeli tájékozódása,
- kialakul a lényeglátás és a probléma-megoldási készség,
- kialakul az analógiás gondolkodás alapja,
- kialakul a fogalmi gondolkodás,
- megjelenik a szándékos bevézés és megnő annak felidézésének időtartama.

Szociális érettség terén:

- igényli a közösséget,
- tud alkalmazkodni és együttműködni tágabb gyermekközösséggel,
- elfogadja és betartja a szabályokat,
- önállósága, önérvényesítő képessége életkorának megfelelő,
- kialakul feladat tudata és a feladattartás képessége.

Anyanyelvi - kommunikációs fejlettség terén:

- alakilag, tartalmilag értelmesen beszél,
- általánosan tájékozott,

- tisztán beszél, beszédértése megfelelő,
- megfelelő szókincssel rendelkezik, jó kifejező képességű,
- viselkedés kultúrájába beépülnek az alapvető illemszabályok,
- adekvátan használja a nonverbális kommunikáció jelzéseit..

IX. Óvodánk írásos dokumentumai

❖ Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja

❖ Halimbai Hársfa Óvoda és Családi Bölcsőde Pedagógiai Programja

Programunk az anyanyelvi nevelés komplex lehetőségeinek kihasználásával, a sokoldalú, játékos, mozgásos érzékszervi megtapasztaláson alapuló tevékenységekkel az egyéni fejlődési üteméhez, igényeihez, szükségleteihez igazodó személyiségfejlesztés.

Programunk különös tekintettel van az egyéniség kialakítására, az „én”fejlődésre, a hátrányok leküzdésére, a tehetségek, a kiemelkedő képességek kezelésére, kibontakoztatására. Gyógynövény specifikus zöld óvoda programot valósítunk meg, a fenntartható fejlődésre és a környezetvédelem kiemelkedő szerepére nevelünk. Minden nevelési év kezdetén kettőt választunk a különösen fontos területek közül (anyanyelvi nevelés, egészséges életmódra nevelés, külső világ tevékeny megismerése), melyeket az adott nevelési évben kiemelt nevelési területként kezelünk.

❖ Intézményi önértékelés (BECS- csoport irányításával)

❖ Az intézményvezető éves pedagógiai működési terve (szakmai, éves munkaterv)

❖ Előfelvételi napló

Csoportszintű pedagógiai dokumentumok:

❖ Felvételi és hiányzási napló

A felvételi és mulasztási napló a gyermekek személyes adatai mellett az óvodai tartózkodás naponkénti nyilvántartásáról gondoskodik.

❖ Pedagógiai napló (csoportnapló)

❖ Fejlődési napló

A nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, fejlődésük nyomon követését a különböző kötelező dokumentumok szolgálják.

A pedagógiai dokumentáció célja, hogy megjelenítse a helyi pedagógiai program elv-, cél- és feladatrendszerét, meghagyva az óvodapedagógusok választási szabadságát a módszerek és az eszközök kiválasztásában.

Pedagógiai napló

A pedagógiai munka dokumentálását az óvónők a pedagógiai (csoport) naplóban végzik. A csoportnapló formailag kapcsos füzet, mely lehetőséget ad a folyamatos bővítésre és visszacsatolásra. Nevelőtestületünk készítette ezt az egyedi dokumentumot.

A pedagógiai napló tartalmazza:

- a csoportra vonatkozó adatokat (névsor, jelek, statisztika, születésnapok, speciális fejlesztésben résztvevők)
- befogadási tervet, napirendet, hetirendet, ülésrendet
- a csoport szokás- és szabályrendszerét
- pedagógiai tématervet (nevelési terv, éves ütemterv), tematikus tervet, foglalkozás tervet, reflexiót
- szervezési feladatokat
- kapcsolattartást a szülőkkel (szülői értekezletek, nyitott programok, nyilatkozatok)
- ellenőrzések feljegyzéseit
- a csoport értékelését (félévente)
- balesetvédelem, gyermekvédelem, egészségügyi szűrések dokumentációit.

Tervezés:

A tervezést, megvalósítást, értékelést követő beavatkozás ciklikusan ismétlődik az óvodapedagógusok munkájában (PDCA- ciklus).

Az ONOAP és a PP alapja az óvodapedagógus tervező munkájának. A pedagógus tervezés során mindig a célok tudatosításából indul ki, figyelembe veszi az életkori sajátosságokat és az egyéni képességeket (differenciálás elve). Az óvoda éves munkaterve stratégiai tervként határozza meg az operatív tervező munkát. Az óvodapedagógus többféle módszertani megoldásban gondolkodik, terveit a foglalkozás eredményességének függvényében felülvizsgálja. Pedagógiai munkájában, és a tervezésben megjelenik az egyéni fejlesztés, a személyiségfejlesztés. A pedagógiai munka tervezésekor és megvalósításakor egyaránt célszerűen használja a digitális, online eszközöket, amennyiben erre szüksége van.

Pedagógiai munkáját az óvodapedagógus éves szinten (éves nevelési terv, éves tanulási ütemterv), tanulási-tanítási egységekre (tematikus terv) és foglalkozásokra bontva is megtervezi.

Éves nevelési tervünk tartalmazza:

A csoport szokásrendszerének meglévő és kialakításra váró elemeit a befogadás, étkezés, tisztálkodás, öltözködés, közösségi magatartás, játék és munka jellegű tevékenységek terén.

Éves tanulási ütemtervünk tartalmazza:

A tevékenységekben megvalósuló tanulás részletes tervét.

- a foglalkozások felosztását témakörönként (heti egy téma)
- a foglalkozásokhoz kapcsolódó ismeretanyagokat éves összesítésben

Áttekintést ad a pedagógusnak az adott csoportban zajló egész éves nevelési-oktatási folyamatról.

Tematikus tervünk tartalmazza:

- az adott hét témáját
- a témához rendelt ismeretanyagot
- fejlesztendő képességeket és készségeket
- az alkalmazott módszereket
- használni kívánt eszközöket.

Áttekintést ad az adott csoportban egy konkrét témakör komplex tanulási-tanítási folyamatáról. Heti egy témakör = egy tematikus terv.

Foglalkozás tervünk tartalmazza:

A tevékenység témáját, előzményét, feladatait (nevelési feladatok, didaktikai feladatok, képesség- és készségfejlesztés), az alkalmazott módszereket, eszközöket, valamint a tevékenység felépítését (a foglalkozás menetét).

A foglalkozást a pedagógus a céloknak megfelelően logikusan építi fel.

Foglalkozás tervek írásának gyakorisága nálunk:

- A gyakornok- heti 1 db tervet ír (gyakornoki szabályzat előírása alapján).
- Bármilyen típusú (külső, belső) ellenőrzéskor minden pedagógus tervvel készül, melyet átad a látogatóknak
- Azok a pedagógusok, akiknél a teljesítményértékelés vagy minősítő eljárás során a 2. sz. pedagógus kompetencia terület (tervezés és reflektálás) átlag eredménye nem éri el a 75%-ot, kötelesek foglalkozástervet írni heti 1 db-ot.
- Azok a pedagógusok, akiknél a teljesítményértékelés vagy minősítő eljárás során a 2. sz. pedagógus kompetencia terület (tervezés és reflektálás) átlag eredménye 85% vagy annál magasabb eredménnyel zárul, illetve elérték a pedagógus II. fokozatot félévente 1 db foglalkozástervet kötelesek írni.

- Azok a pedagógusok, akiknél még nem volt külső ellenőrzés vagy minősítő eljárás, kéthetente 1 db foglalkozástervet kötelesek írni.

A foglalkozás tervek formai kivitelezése megkötéseket nem tartalmaz.

Reflexiót készítünk a tematikus tervről, a foglalkozás tervről minden alkalommal, melyet a csoportnaplóban rögzítünk.

A napló tükrözze a csoportban dolgozó felnőttek folyamatos együttműködését, felkészülését és adjon információt a csoportra és az egyénre vonatkozóan a nevelés minden területét átfogva.

Fejlődési napló

Hatékony gyermek-megismerési technikákat alkalmazunk, melyek eredménye a fejlődési naplóban kerül rögzítésre. A fejlődési napló a gyermekek egyéni fejlődését nyomon követő dokumentum. Célja a gyermekek megismerése, megfigyelése és a megismert képességekre alapozott fejlődés differenciált segítése.

Az óvodapedagógus feladatai a fejlődési napló vezetése kapcsán:

A gyermek fejlődését – értelmi, beszéd, hallás, látás, mozgásfejlődését- folyamatosan nyomon követi, fejlődésének eredményét szükség szerint, de legalább félévente rögzíti, a szülőt az eredményről tájékoztatja.

Indokolt esetben kezdeményezi a szülőnél a szakszolgálat igénybevételét.

A fejlődési napló tartalmazza:

- a gyermekek anamnéziséét („Kérdőív személyiséglaphoz”- szülők által önkéntes alapon kitöltött kérdőív)
- a családlátogatás és beszoktatás feljegyzéseit
- a gyermekek személyiséglapjait (félévente vezetett fejlődési lapok)
- a fejlesztendő területeket
- a fejlesztési tervet
- a fejlesztési terv megvalósításának értékelését.

Félévente személyiséglap alapján mérjük fel a gyerekek fejlettségi szintjét. Megállapítjuk a fejlesztendő területeket, mely alapján személyre szóló fejlesztési tervet készítünk. Az értékelés alapja nem egyszeri mérés, hanem folyamatos megfigyelés.

Tervezésünk alapját a gyermekcsoport előző félévet záró személyiséglapjainak összegzése, elemzése adja. Így készül a tanulási ütemterv a csoportnak. Az egyéni fejlesztés lehetőséget ad a célzott differenciálásra a fejlesztési terv alapján.

A fejlődési napló vezetése digitálisan történik, táblázatkezelő rendszer segítségével. A csoportnapló vezetése történhet digitálisan, vagy kézzel írottan is. A mulasztási napló vezetése kézzel írott formában történik.

Felhasznált irodalom

1. Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.)
Kormányrendelet
2. A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos
nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012.
(X.8.) EMMI-rendelet
3. Óvodai nevelés programja
Országos Pedagógiai Intézet 1989.
4. Deli Andrásné - Nagy Jenőné: Útmutató Bp. 1998.
5. Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Intézet: Új utakon az óvodában 1994.
6. Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesével
Elmélet és gyakorlat Bp. 1994.
7. Dr. Pereszlényi Éva - Porkolábné Dr. Balogh Katalin:
Játék - mozgás - kommunikáció óvodai program Bp. 1997.
8. Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel Szolnok, 1997.
9. Fábrián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program
Miskolc, 1996.
10. Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az óvodában Bp. 1996.
11. Bakonyiné Vincze Ágnes: Funkciózavar az óvodában
Pedagógiai Szemle 1983.
12. Forrai Katalin: Ének az óvodában Bp. 1974.
13. Balázsne Szűcs Judit: Miből lesz a cserebogár Bp. 1992
14. Kiss Anita: MÓD-SZER-TÁR konferencia a programmódosítás tükrében
„A kisgyermek” szakmai folyóirat 2013. VII. évfolyam 1. szám

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A program érvényességi ideje: 5 év.

A Halimbai Hársfa Óvoda és Családi Bölcsőde pedagógiai program érvényessége:
2018. szeptember 1-től visszavonásig.

1. A Halimbai Hársfa Óvoda és Családi Bölcsőde pedagógiai programját a nevelőtestület fogadja el.
2. A Halimbai Hársfa Óvoda és Családi Bölcsőde pedagógiai programját az óvodavezető hagyja jóvá.
3. A hatályba lépés napja: 2018. szeptember 1.

Legitimációs záradék

Óvodai kötelező eszközök listája:

I. HELYISÉGEK

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
csoportszoba	gyermekcsoportonként 1	van
tornaszoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Iskolába átjárunk
logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van
játszóudvar	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van
óvodavezetői iroda	óvodánként 1	van
óvodavezető-helyettesi iroda	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	nem kell
gazdasági vezetői iroda	óvodánként 1	van
nevelőtestületi szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van
orvosi szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	nincs
gyermeköltöző	gyermekcsoportonként 1	van
gyermekmosdó, WC	gyermekcsoportonként 1	közös van, egyszerre egy csoport használja

Kiszolgálóhelyiségek

felöltöltöző	épületenként 1	van
elkülönítő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	nincs
főzőkonyha	óvodánként 1	van
melegítőkonyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	nincs
tálaló-mosogató, ezen belül felnőttétkező	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van
felöltmosdó	épületenként 1	van
felölt WC	épületenként 1	van
mosléktároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van
szárazáru-raktár	óvodánként	van
földesáru-raktár	óvodánként	van
egyéb raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van
éléskamra	óvodánként 1	van
szertár	épületenként 1	van

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

1. Csoportszoba

óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	van
----------------	--------------------------	-----

gyermekszék	gyermeklétszám szerint 1	van
gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	van
fényvédő függöny	ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben	van
szőnyeg	gyermekcsoportonként, a padló egyötödének lefedésére alkalmas méretben	van
játéktartó szekrény vagy polc	csoportszobánként 2, fogyatékos gyermek esetén további 1	van
fektetőtároló	valamennyi gyermekágy tárolásához szükséges mennyiség	nem kell
élősarok állvány	gyermekcsoportonként 1	van
hőmérő	gyermekcsoportonként 1	van
óvodapedagógusi asztal	gyermekcsoportonként 1	nem kell
felnőttszék	gyermekcsoportonként 2	van
eszköz-előkészítő asztal	gyermekcsoportonként 1	van
textiltároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	van
edény- és evőeszköztároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	van
szeméttároló	gyermekcsoportonként 1	van

2. Tornaszoba

tornapad	2	Iskola tornatermében és csoportunkban is van
tornaszőnyeg	1	Iskola tornatermében és csoportunkban is van
bordásfal	2	Iskola tornatermében van
óvodai többfunkciós mászó készlet	1	van
egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához	van

3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba

a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközökkel		van
tükör	1	van
asztal	1	van
szék	2	van
szőnyeg	1	van

4. Játszóudvar

kerti asztal	gyermekcsoportonként 1	2 van (1 kell még)
kerti pad	gyermekcsoportonként 2	van
babaház	gyermekcsoportonként 1	2 van (1 kell még)
udvari homokozó	gyermekcsoportonként 1	van
takaróháló	homokozónként 1	van
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	V. rész szerint	van

5. Óvodavezetői iroda

íróasztal és szék	1 - 1	van
tárgyalóasztal	1	nem kell
szék	2	van
telefon	1	van
könyvszekrény	1	van
íratszekrény	1	van

6. Óvodavezető-helyettesi, gazdasági vezetői iroda (több iroda esetén a felszerelések szükség szerint helyezhetők el)

asztal	felnőtt létszám figyelembevételével	van
szék	felnőtt létszám figyelembevételével	van
iratszekrény	2	van
lemezszekrény	1	van
írógépasztal és szék	1 - 1	nem kell
számítógépasztal és szék	1 - 1	van
írógép	1	van
telefon	1	van
fax	1	van
számítógép, nyomtató	1	van

7. Nevelőtestületi szoba

fiókos asztal	pedagóguslétszám szerint 1	Helyette más van
szék	pedagóguslétszám szerint 1	van
könyvtári dokumentum	500	van
könyvszekrény	2	van

tükör	1	van
mosdókagyló	1	van

8. Orvosi szoba

berendezése, felszerelése a 26/1997. (IX.3.) NM rendelet előírásai szerint	nincs
--	-------

9. Gyermeköltöző

öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével	van
öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével	van

10. Gyermekmosdó, WC

törülközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével	van
falitükör	mosdókagylónként 1	van
hőmérő	helyiségenként 1	van
rekeszes fali polc (fogmosótartó)	gyermeklétszám figyelembevételével	van

III. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
------------------------------------	--------------------------	-------------------

egyéni tisztálkodószerkek	felöltt és gyermeklétszám szerint 1	van
tisztálkodófelszerelések	mosdókagylónként 1	van
fésűtartó	csoportonként 1	Nem kell, mert egyénileg tároljuk
töröltközö	felöltt és gyermeklétszám szerint 3-3	van
abrosz	asztalonként 3	van
takaró	gyermeklétszám szerint 1	van
ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 3-3	van

IV. A FELNÖTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
szennyesruha-tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van
mosottruha-tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	nem kell
mosógép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van
centrifuga	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van
vasaló	épületenként 1	van
vasalóállvány	épületenként 1	van
szárítóállvány	épületenként 1	van

takarítóeszközök	épületenként 1	van
kerti munkaeszközök, szerszámok	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	van
hűtőgép	épületenként 1, amennyiben helyben főznek 2	van
porszívó	épületenként 1	van

V. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

1. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszközfajtánként)

különféle játékformák (mozgásos játékok, szerepjátékok, építőkonstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás és bábozás, barkácsolás) eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	van
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	van
ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	van
az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	van

értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	van
ábrázoló tevékenységet fejlesztő (rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka) anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	van
a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	van
munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	van
2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök		
video (lejátszó)	óvodánként 1	van
televízió	óvodánként 1	van
magnetofon	három csoportonként 1	van
diavetítő	épületenként 1	van
vetítövászon	épületenként 1	nincs
hangszer	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van

(pedagógusoknak)		
hangszer (gyermekeknek)	gyermekcsoportonként, a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	van
egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	van

VI. EGÉSZSÉG- ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
ételminta-vétel (üvegtartály) készlet	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van
mentőláda	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van
gyógyszerszekrény (zárható)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	van
munkaruha	a Munka Törvénykönyve, valamint a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1993. évi XXXIII. törvény és végrehajtási rendeletei alapján, az óvodai kollektív szerződés szerint	van
védőruha	a munkavédelemről szóló 1993. évi CXIII. törvény és végrehajtási rendeletei alapján, az óvodai munkavédelmi szabályzat szerint	van
tűzoltó készülék	az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint	van